

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felolós szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadja:

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Az összeférhetlenség.

Írta: **Dr. Blaskovich Sándor** orsz. képviselő.

Budapest, március 2.

Ki készítette azt a törvénytervezetet, mely mostanában az egyetlen tárgya minden politikai érdeklődésnek? Kinek rovására írjuk az a sok ellentmondást, azt a sok érdemi és formai hibát, ami benne van abban az előadói tervezetben, amelyet már napok óta ismer az ország? Senkiére, egyáltalában senkiére. Azok, kik szövegezésre vállalkoztak, mondhatják, hogy annyi idegen befolyás alatt állottak, hogy őket a felelősséggel illetéktelenül terhelnék, a miniszterelnök pedig már idők óta hirdeti, hogy ő a törvényjavaslat érdemébe, szövegezésébe még most nem folyik be. Annál jobb. Legálább az, ami őszinteségünkben bántó lesz, nem sérthet senkit, csak tanulságot szolgál. És erre nagy, igen nagy szükség van. Furcsa híreszteléssel akarnak ennek az érdemében éppen úgy mint formájában hibás javaslatnak hangulatot csinálni. A híresztelés azt mondja, hogy aki a javaslat hibáit meglátja, üldözi, aki a tiszta igazságot keresi, minden jóhiszeműsége mellett is annak a közgazdasági érdeklődésnek a szekerét tolja, amely minden áron védeni akarja az inkompatibilitásról ezért a javaslatot megbuktatni kívánja. Ugyanez a vád sújtja azokat is, kik — mint magam is — a főrendiházat is alá akarják vetni a törvény konzekvenciáinak.

Az a bizottság, mely a javaslatot kritika alá vonja, már holnap összeül. Tagjai ezeknek a híreszteléseknek nyomása alatt állanak s e híresztelések akarata ellenére is fékezni fogják, sőt talán átalakítják egész gondolkozásukat.

Ezt meg kell előzni.

Ugyanazzal a tiszta öntudattal kell az összeférhetlenségi törvényjavaslatnak minden betűjét kritika alá vonni, mint amilyen tiszta szándékkal az összeférhetlenség szigorú, törvényes szabályozásának eszméjét fölvetették.

Mit akar az összeférhetlenségi törvény? Meg akarja szüntetni a közgazdasági életnek azt az eltorzulását, amelyet a képviselői befolyásnak anyagi előnyökért való értékesítése megteremtett. A közgazdasági élet temérdek vesztélybe jutott érdeke megérdemelte azt, hogy ennek szükségét parlamenti, miniszteri szóval kiáltásák ki szükségesnek, nem kell tehát restelni azt sem, hogy magában a törvényben is őszintén, leplezetlenül szólaljon meg az ország törvényhozásának lelkiismerete. Csak határozott, önértékes, félreismerhetetlen fogalmazással mondhatja meg ez a törvény azt, amit akar. A becsületes, a nagy intenciót nem szabad kétes értékű, homályos terminusok mögé rejtetni. Nem szabad a tisztánlátást megint a nézők becsületére bízni.

A törvénynek nyilvánvalóvá kell tenni célzatát. Azt, hogy a nagy közönséget, az országot belátásra akarja szólítani, hogy immár megélhet, meg kell hogy éljen saját erejéből. Az illetéktelen befolyásokat, az ezek révén való érvényesülést kérlelhetetlenül üldözi a törvény; aki ilyen alapokon számít, az kudarcot vall. Így lesz a nagy közönség óvatos, így lesznek az állami adminisztrációnak minden irányban elnyomott, tehetetlen telt organumai megint önértékesek.

De hát jó erre ez a törvényjavaslat, melyet kezünkbe adtak? Nem!

Megmutatni mindent, ami a törvényből hiányzik, rámutatni annak minden könnyen félreérthető célzatára most nem akarok. Ezt is majd megteszem. Most csak azt mutatom meg, hogy olyan felületességgel és olyan gondatlanul van megszerkesztve, hogy ez a felületesség és gondatlanság a gyanakodók előtt szándékosnak is tetszhetik; hogy a szerkesztők idegen befolyásoknak a hatása alatt állottak, amely befolyások azt sugalmazták, hogy meg kell menteni mindazt, ami menthető. A törvényjavaslat a legösszeférhetlenebb befolyások tükrét adja. Ez nem az a forma, ez nem az az érdem, mely a nagy cél diadalához visz. Inkább visz az az újabb összeférhetlenségek törvényes szankciójához.

Ime néhány érdemleges részlet. Okulásul és intésül a bizottsági tárgyalásoknak.

Mondtam, hogy a javaslat ment mindent, ami menthető. Nem erre való-e az 5. §. b) pontjának második bekezdése?

Aki a kormányának saját meglévő kész terményeit vagy meglévő kész ipari termékeit eladja, szállítónak nem tekinthető.

De hát azok a gyárosok, azok a szállítók, akik a parlamentbe jutottak, igyekeztek vagy igyekeznek jutni, nem saját termékeiket, terményeiket adják-e el? Nem kell ezeknek szerződési viszony, csak jól fizető megrendelés. Csak egy kis megkülönböztetett figyelem, egy kis előzetes információ. Azután a szállítókknál a kormány és hivatalai, az átvétellel megbízott apró végrehajtó közegek nem is olyan nagyon bírálják meg a képviselő ur szállításait, azt se igen tudják, mi azokból kész és saját termék és termény. Minden szállító elvből és üzleti érdekből a saját termékeit ésterményeit szállítja csupán!

Ezt a régi törvény éppen azért csak az indoklásba merte rejtetni; az új javaslat már törvényesen akarja biztosítani az összeférhetlenségi nagy szabadságot. Ott van tovább az 5. §. g) pont *tartós üzleti viszonya*; nem a világ lehatározatlanabb viszonya-e, amely a multban is a legjobb alkalom volt az egyenlőtlen mérték alkalmazására? Itt a szerkesztők a mult anyagából igen sok helyes tanulságot merítettek volna. Persze megint csak az érdekelte idegen befolyások nélkül.

Meg aztán mért vonatkozik csak pénzüntézetekre ennek a pontnak korlátozása? Hiszen üzleti viszonyban más társulatok, cégek és intézetek is állhatnak a kormányval.

Az 5. §. i.) pontja az összeférhetlenségnek igen nagy gárdáját menti meg. Lehet az állam által segélyezett, vagy kamatbiztosítással támogatott vállalatban elnök, igazgató, vagy bármi a képviselő, ha nem kap *állandó* javadalmazást. De hát most állandóan javadalmazták a képviselőket? Nem jobban szolgálja most és fogja a jövőben még inkább szolgálni a kívánt célt egy 500—5000 forintos prezenc-márka? Mert sem a tantém, sem a prezenc-márka nem állandó javadalmazás.

És a felügyelő-bizottsági tagot nem kell kizárni?

Az egész javaslat fogalmazása nagyon is rávall arra, hogy az egyes esetek ötletéből és azok hatása alatt készült. Hiányzik belőle az összhang, a jogász szigorja, a törvényhozó komolysága. Mire való volna különben az 5. §. d) pontjában fölállított 2000 koronás értékhatárral szemben az 5. §. e) pontjának 6000

koronás értékhatára? Melyik a rosszabb, melyik keltheti fel inkább a célzatosság gyanuját? Különbösen is az értékhatár-megvonásnak a d) pontnál, ha fönn is maradna, csak ingatlanokra volna szabad vonatkoznia, a regálebérlőt a tétre való tekintet nélkül kell kiltani a parlamentből.

Ami az i) pont első bekezdésében még benn van, azt teljesen lerontja annak második kikezdése. Hol segélyez a kormány vállalatot befolyásának fönttartása nélkül? Vagy ha megteszi, annál veszélyesebb, hogy ilyen vállalatban van benn a képviselő.

Hibásnak tartjuk azt is, hogy kormányról beszél folyton a szakasz; világosabban, kevésbé félreérthetően mondhatná azt, hogy „állam és állami intézetek.“ Oly kifejezést kell választani, mely nem teszi vitássá az ugynevezett állami üzemetek, vagy azokat, amelyek, ha nem is szorosan véve államiak, de állami kezelésben vannak.

Az 5. szakasz a és b) pontjaiban is kár szerződési viszonyról beszélni; nem mindig ezek okozzák a legnagyobb károsodást. Évenként egy vállalkozás, egy szállítás is óriási értéket képviselhet, az abban való részesedés is megnyugtathatja a képviselőt.

Hogy mennyire az esetekre van szabva a törvény, azt a 12. §. 2) bekezdése eléggé igazolja, komoly kodifikátor bizonyára mosolyogva fogja olvasni annak fogalmazását.

A helyszüke sürgeti a befejezést. Sokat már ki nem szakíthatunk, de nem hagyhatjuk szó nélkül a javaslat olyan nagyon megdicsért 6. és 8. §-ait.

Ezek talán a legdurvább hibái a javaslatnak. Ebből leginkább nyilvánvaló, hogy a szerkesztők kevésbé ismerték a készülő törvény anyagát. De nemcsak a földolgozandó anyagot s helyes vonatkozásait nem ismerték, de még az összeférhetlenség fogalmát sem. Lehet-e az összeférhetlenség fogalmába beletrönni azokat a lépéseket, melyekkel a képviselő más törvényhozások szerint a büntető törvény területére lép? A provizórt való eljárás ezer formáját, melyekből olyan keveset és olyan hálványan emel ki ez a két szakasz? Meg aztán mit ér az olyan szabályozás, mely az ellenőrzés, a megállapítás, a megtorlás eszközeit nem adja a törvényhozás kezébe? Különösen a 8. §. esetei azok, amelyek értéke nem több, mint egy föltötte naiv intelemé. És azt hiszik a szerkesztők, hogy a gazdasági élet, a politikai erkölcsöknek a parlament egy része által teremtett nagy eltorzulásában a becsületes kibontakozásnak, az egészséges fejlődésnek biztosítására elég az ilyen gyöngye szó?

Vagy azt hiszik talán teljes kodifikátoraink, hogy majd a mi üldözött képviselőink minden erősebb kényszer, minden ellenőrzés nélkül a 11. § által megkívánt vallomást megteszik? De ez a szakasz különben sem vonatkozik a 8. §-ra. Legalább az ebből az „összeférhetlenséget védő szemmel“ soha sem lesz kiolvasható.

Hogy mi maradt ki a törvényből, hogy milyen sok hiányzik annak érdeméből, azt majd máskor mondjuk el.

(Válasz Blaskovich Sándornak.)

(v.) A te érdekes cikkednek, kedves barátom, már a formája is eredeti: a konklúzió kezdés csak azután bontod ki premisszáidat. Előbb törzs pálcát a javaslat felett,

nem kimélve még a szerzőit sem, és csak azután mondod el okaidat. Én, ha megegyed, a másik sorrendet fogom követni. Megvizsgálom előbb okfejtésedet s e vizsgálat eredményéhez képest mondok el majd véleményemet a te konkluziód felől.

Elsőbbed is hadd védekezzem veled együtt azok ellenében, akik a javaslat eredeti formájába annyira belészerettek, hogy minden szigorítást már eleve meggyanusítanak. Én azt mondom, hogy ha vannak a javaslatnak házai, hát be kell azokat tömni; ha vannak homályos helyei, hát világosabb szövegezést kell a helyükbe tenni; ha vannak komolyan meg nem okolható enyhései, hát meg kell azokat szigorítani. S aki azt fogja rám, hogy ezzel a felfogással az inkompatibilitások malmára hajtom a vizet, annak egyszerűen a szeme közé kacsagok. A bírálat jogától az ilyen okoskodással magamat el nem üttetem. Ha pedig bírálatközből hibára bukkanok, taktikai aggodalmak kedvéért annak a megjavításáról nem fogok lemondani.

Hogy a javaslatról kritikát mondjak, az nekem elidegeníthetetlen jogom. S hogy az észlelt hibák korrigálására törekedjem, az meg éppenséggel elutasíthatatlan kötelességem.

Ebben tehát teljesen egyetértünk. S most hadd lássuk rendre azokat a kifogásaidat, amelyeknek alapján olyan kiméletlen ítéletet mondasz a javaslat szerzőiről. Lényegbe vágóak-e a te kifogásaid? Kiderítesz-e olyan hibákat, amelyek a javaslat *elvéből* származnak s ennél fogva orvosolhatatlanok? Ha igen, akkor a te megsemmisítő ítéleted igazságos. Ha nem, akkor hamis a konkluziód s ez esetben a javaslat szerzői nem szolgáltak rá a te kemény véleményedre.

Első ellenvetésed az, hogy az ötödik szakasz, mikor megállapítja a szállítók és a vállalkozók összeférhetetlenségét, ne követelje, hogy azok az állammal *szerződéses viszonyban* álljanak. Ez szigorításnak látszik, de nem az. Mert aki szállít a kincstárnak, annak feltétlenül van szállítási *szerződése*, valaminthogy a kincstári munkák vállalkozása is szükségképp *szerződéses* alapon történik. Hát ha ki is hagyod a szerződéses viszonyt, épp ott vagy, mintha nem hagytad volna ki. Teljesen mindegy, akár puszta szállítót és vállalkozót említ a

törvény, akár *szerződéses viszonyban álló* szállítót és vállalkozót. Valld be hát, tisztelt barátom, hogy ez az ellenvetésed nem szolgálhat okául szigorú ítéletednek.

Lássuk a következőt. Azt mondod, a gyáros könnyen kibuvik az összeférhetetlenség alól, mert a törvényt kivétel enged azoknak, akik a saját áruikat, vagy terményeiket szállítják a kincstárnak. Bocsánat, a törvény nem ezt mondja. A kivétel azoknak szól, akik a saját *meglévő, kész* áruikat, vagy terményeiket szállítják. A különbség óriási. A gyáros csak akkor nem inkompatibilis, ha raktárából az állam kész portékát vásárol, vagyis a *nesze-adsza* esetében. De mihelyt a kormány a gyárosnál ezentul készített portékát rendel meg, az ilyen fajta szállítás megállapítja az összeférhetetlenséget. Már most próbáld meg rábírni akár a legkisebb csizmadiát is, hogy készítsen husz pár huszár-csizmát: *hátha* eljön a kincstár és megveszi. A csizmadia rázni fogja a fejét konokul s a válasza az lesz, hogy rendeljen a kincstár előre, *talán*ra nem dolgozunk. A nagy ipar még fokozottabb mértékben kénytelen ugyanezen elvhez ragaszkodni. Posztó, csizma, nyergel ezerszámra vagy tízezer számra temmiféle gyáros nem tesz készen a raktárába, arra számítva, hogy *hátha* betoppna a kincstár, s *hátha* kedve szóttyan a vásárlásra. A nagy ipar már természetesen elfogja nem vállalhat ilyen *raktári kockázatokat*. És viszont a kincstár sem mehet bele abba, hogy raktárából vásárolt kész portékával fedezze ipari szükségleteit. Van is erre két súlyos oka. Az egyik az, hogy a mikor *ő* keresi a portékát, akkor drágábban kell megfizetnie; neki tehát a *kihatalmat* kell provokálnia s azt is *versenyző* állapotban. A másik ok pedig az, hogy a kincstár nem mehet az utolsó percben a raktárakba keresgélni; neki *előre* kell magát biztosítania ipari szükségleteinek fedezéséről. Mindezek után még csak egy skrupulusod marad fenn: az, hogy a gyáros esetleg *máshonnan* szerzi be a szállítandó portékát *s azt a sajátjául* szállítja. Ha ez bekövetkezik, akkor törvénszerűséggel van dolgunk s beáll az inkompatibilitás. De te azt kérdezed, lehet-e majd ezt a visszaélést bebizonyítani? Én azt mondom, hogy *lehet*, mert hisz az *ítkelő* fórum —

akár a parlamenti zsüri, akár a Kuria — *eskü* alatt fogja a tanukat kihallgatni. De *hátha* hamisan fognak a tanuk esküdni? Biz ez megeshetik. De ha ez az eshetőség elég arra, hogy egy törvényt visszadobjunk, akkor dobjuk vissza össze a polgári és büntető törvényeinket is, mert azokban is az eskü a bizonyítás egyik főeszköze s azok is nyitva hagyják a hamis eskü lehetőségét. Valld be kedves barátom, hogy ez az ellenvetésed sem okolja meg a javaslat ellen mondtam megsemmisítő ítéletet.

Kifogásolod azt is, hogy az új törvény a régióktól átvette a *tartós üzleti viszonyt*, s kérdezed, nem okultunk-e hát a multakon. Dehogyan nem okultunk. Hiszen az új törvénytervezet, amely az új kategóriának egész sorozatát veszi fel, eléggé mutatja, hogy okultunk. A régi törvényben nem volt meg a szállítók, a vállalkozók, az állami bérlők, az államnak bérbé adók, a közvetítők, a bizományosok, a szubvencionált vállalatok és a kormánybiztosok összeférhetlensége s hiányzott belőle a közbenjárás tilalom is. Puszta az a tény, hogy a régi törvényből ez a három szó *tartós üzleti viszony* átment az újba is, nem jogosít fel senkit annak a kimondására, hogy nem okultunk. Ez a három szó különben is a legvilágosabb kitétel a régi törvényben; ezen a kitétel, amelyen semmi homály nem ül. A tartós üzleti viszony fogalmát minden gyerek megérti. S bizony mondom, ha az egész régi törvény ilyen lucidus lett volna, mint ez a három szó, most nem kellene revidálnunk.

Az ötödik szakasz *i* pontját teljesen félreértetted, barátom. A javalmazás *állandóságát* az nem az elnökre, igazgatóra és jogtanácsosra érti, hanem *egyesegyedül az alkalmazottakra*. Megengedem, hogy a szöveg nem szabatos. Helyesebben így kellene szólnia: „összeférhetetlen az állam által segélyezett, vagy kamathiztosítással támogatott vállalat elnöke, igazgatója, jogtanácsosa *vagy állandó javalmazásban részesített alkalmazottja*.” Láthatod, egy kis stiláris módosítás gyökeresen segít a hibán. S ugyebár ezért sem fogsod silányoknak mondani a javaslatot s tökfilkóknak a szerzőit? Egyetértek veled abban, hogy a felügyelő bizottsági tagok is összeférhetetlenek legyenek. Mert különben megeshetik, hogy az igazgatósági taniémeiből kiszorult képviselők bevá-

TÁRCA.

Kit szerettek?

— Emlék-sorok. —

A gyöngéd lelkű asszonyt,
Csak azt tudom szeretni!

A tiszta lelkű asszonyt,
A hűségére büszkét,
A kit pirólni készlet
A szép, nemes szemérem,
Bár nem tapasztalatlan:
Csak azt tudom szeretni!

Csak azt tudom szeretni,
A ki hibámat látja,
És mégis megbocsátja,
Szeliden megbocsátja.
Csak azt tudom szeretni!

A gyöngéd női lelket,
Az irgalomra hajlót,
A bájosan türelmest,
A nyájasan mosolygót,
A bajban is vidámat:
Csak azt tudom szeretni!

Abrányt Emil.

Két bika.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irtó Goda Géza.

I.

A Csákó fölrugta a vizes sajtárt, aztán lehajtott a fejét s amint veszett hamagájában baloldalt vetette, meglátszott a nagy, kék, vízszínű szeme. A fehérjéjé átszántotta egy pár véres sáv s a szűgyén erősen lüktettek az erek. Hirtelen megfordult maga körül, nagyot ugrott s ugy kitesztotta az istálló-ajtót, hogy hosszasan kettéhadt a deszkájára.

Odakünn a béresek hason fekve heverték a győpön és csendesen pipáztak az esthomályban. András fölnézett a lármára s féloldalt tolt a pipáját.

— Hé te! Csákó! — kiáltotta.
Az állat oda se hallgatott, csak rohant neki a deszkakerítésnek. Lehajtott a fejét s úgy dőfött bele a palánkba, hogy végig megrengött. A szarván akadt a kerítés vadszöllő indája s avval együtt rohant tovább a Csákó, mintha megkoszorúzták volna. Odébb megállt s egyet-kettőt fordult meg maga körül, mintha a farkát akarta volna elkapni a szájjával s hogy a veszett játékot meguntta, mérgeesen vágta csülkét a homokba. Porzott bele az egész világ s a béresgyerekek ijedten ugráltak le az utszéli gerendáról.

— Fogd meg hé! — kiáltotta András a gyerekek felé, miközben csendesen ballagott a bika után. A pipa most is a balfognál volt és semmi izgalom nem látszott az arcán. Vastag csizmája alatt toppogott a talaj s még arra is ráért utközben, hogy félrerugjon az utból egy fél vöröstáglát.

— Csákó ne! — kiabálta egyre. Magvesztél, mi? Már megint nem nyughatsz a bőrdőben?
Az állat oda se nézett az öreg béresre. Szil-

lajan száguldott föl s alá a nagy udvarban, az orrlyukain futja a forró párást s kavics, homok vegyest repült ki a lába alól. Egy helyen gödröt vágott nehéz testével s vizes szemével meroven nézett egy helyre.

— No ha nem állsz meg, hát majd segíték, — biztatta a béres s valahogy a közelébe fétközött.

Egy pillanatig kemény farkaszemet néztek egymással. Az ember egy kissé előrehajolt s megvetette a csizmás lábát a kerítés tövében. A bika lehajlott fejével, előre nyújtott nyakkal várt. Ugy álltak most egymással szemben, mintha egyenlő értékű ellenfelek volnának. Két erős állat, amely birokra készül egymás ellen.

András még egyre állt, s most lassan ki-nyújtotta a kezét s aztán hirtelen elkapta vele a bika szarvát. Amaz egyet csavart a fején, fölkapta aztán s olyat rántott az emberen, hogy majd hátra esett.

Az ember a felszemére húzta a kalapját s ujra megvetette a lábát. A többi emberek messziről néztek, hogy mit csinál.

— Kapd el a szarvát még egyszer! — kiáltott rá valaki. A jobb szarva áll kéhez.

A bika csakugyan megfordult s a jobb szarvát könnyebb volt elérni. András megint az előbbi fortélyllyal élt s úgy odakapott a bika szarvához, hogy az állat megállt egy helyben, mintha gyökeret vert volna a lába. Csak az orra lyukain lövellt ki a forró pára s az ember nyögése hallatszott a nagy erőlködésben.

— Megvagy kutya, dömpögött a béres és maga felé húzta az állat fejét.

Ezentul aztán egy szó sem hallatszott. Néma küzdelem volt, mint amilyen néma az elemek harcra. Csak a vad, nyers és ós állatöröz küzdelme tombolt ott két bika közt. Az egyik nagyot rántott magán s belevágott a homokba. Köröskörül porzott a föld s dobogó zugás támadt,

lasztatnak a felügyelő bizottságokba, s ezeknek a honoráriuma akkorára emeltetik, a mekkora a tantiém volt. De ez a hiba is orvosolható egy puszta közbeszurással.

Az állami bérleteknél önkényesnek találod a 2000 és 6000 koronányi értékhatárt. Lehet, hogy igazad van. Hát javasolj helyette mást. Erre is csak azt kell mondanom, hogy nem az értéknek hanem a mértéknek a kérdése. S ha éppen ki akarod tiltani a regálebírlót a parlamentből, ám legyen. Ezen alappálán bizony ne muljék a reform sikere. S a parlament békéje még kevésbé. Azt sem bánom, ha a javaslat a kormány helyett az államot fogja emlegetni. Ezt a kifogásodat épp oly kevésbé tartom alaptalannak, mint orvosolhatatlannak.

Marad végül a lex homestatis. Teneked ez sem tetszik. Irott malasztának mondom, amelynek fogantatja nem lehet, mert nincsen szankciója. Szankciója csakugyan nincs. De ebből nem az következik, hogy el kell dobni a javaslatot, hanem egyszerűen az, hogy belege kell iktatni a hiányzó szankciót.

Lépést tartva veled, a végére jutottam. Engedj hát konkludálnom.

A javaslat nem tökéletes mű, de lelkiismeretes munka s alkalmas anyag az összeférhetetlenség körül létrehozandó új jogrend megállapítására. Nebántsdivírágnak rossz, mert nagyon ráér a simítás, a világosabb szövegezés, itt-ott a szigorítás is. De arra feltétlenül elég jó, aminek nyilván készült: hogy betömjék hézagait, eloszlassák homályosságait s hogy egy becsületes, jól kezelhető, megbízhatóan funkcionáló törvénynek szolgáljon nyers anyagául.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, március 2.

A kuruc Thaly Kálmán szép szavak rózsáiból koszorút font, megöntözte a szeretet harmatával, s kötött a koszorura jó hosszú szalagot, hogy minden, de minden képviselő ráihassa nevét — mert ez a koszoru a lábadozó honvédelmi miniszternek van szánva.

Prózában szólván, ritka meleg dicséretét zengte Thaly Kálmán báró Fejérváry Géznak, s

mintha valahonnan messziről lovas csapatok jöttek volna. A palánk reszketett félelmében s a béres gyerekek rémült ordítása zugott a levegőben.

A másik erősen fogta a barmot s hogy az nagy erővel újból rántott egyet magán s megfordult, ő is vele fordult.

— El ne ereszd! — ordították a legények. Vessd meg a lábaid!

András odavetette a eszmás lábát a kerítésnek. Aztán nagyot nyújtózott. Az arcán kidagadtak az erek s iszonyatos erővel rántotta még egyszer magához az állatot.

Nagy bika-erőködés volt az, a eszmája számára végighasadt az óltés az istentelen erőlködéstől.

Köröskörül esőnd támadt erre, az emberek bámulva nézték a jelenetet, amint a bika hirtelen, csöndesen hátra fordította a fejét s aztán nagy lihegve megállt. Mintha azt mondta volna:

— Erősebb vagy. Vigyél!

András megrántotta az állatot az egyik kezével, a másikkal a pipáját igazította meg, aztán a kalapját gyürte föl az egyik szemérről s úgy indult el vele az istálló felé.

Az állat a farkát csóválta. Kék, vizes szemével csöndesen nézegetett jobbra-balra.

Az András repedt eszmás lába alatt pedig döngött a föld.

II.

Az istálló gerendáján, nagy rozsdás karikába fűzve lógott a kötél. Ezt a kötelet vetette az ember a bika nyakába. Aztán talpára állította a vizes sajtárt, egyet rugott az állaton s az ajtó felé indult.

— Kollt ez neked, rongyos? — kérdezte visszatérvén.

Az állat erre a szóra megfordította fejét s bánatosan nézett az emberre.

pártkülönbség nélkül az egész parlament azt mondta rá:

— Eljen!

Ami éppen úgy szólt a honvédelmi miniszternek, mint a nobilis kurucnak.

Máskülönbén Thaly Kálmán mindjárt tiltakozott az ellen, hogy a függetlenségi párt udvariasságból lemondana még a vitáról is. A függetlenségi párt nobilis a személyi iránt, de hűséges a kötelességehez. Az önálló magyar nemzeti hadsereget tehát ma is követeli s követelni fogja mindig. A vitáról pedig nem mond le. S ezt mindjárt be is bizonyította Thaly Kálmán, mikor másfél órán alul nem adta. Az utána felszólalt Tóth János is nagyon sok mondanivalót talált, úgy, hogy a harmadik szónok: Rátkay László már megkérhette a t. Házat, engedné még neki, hogy beszédét hétfőre halasztassa. S mivelhogy a mai ülésre három interpelláció volt bejelentve, Rátkay beszéde s a honvédelmi vita folytatása hétfőre is maradt.

A három interpelláció nagy mértékben leköttötte a t. Ház figyelmét.

Rakovszky István interpellálta meg az elsőben a pénzügyminisztert, mivel az *Adria* gőzhajózársaság soha sem fizetett az állami szubvenciója után harmadosztályú kereseti adót, holott a szegény embereken a kegyetlenségig menő szigorúsággal veszi meg a kincstár az adógarasokat. Rakovszky ezt az interpellációt a töle megszkot maliciákkal és pikantiákkal próbálta fűszerezni, mondván egyebek közt, hogy az *Adria* kímélésének okát talán abban kell keresni, hogy igazgatói közt vannak: gróf Tisza István, Matkovics Sándor, Rosenberg Gyula; hogy továbbá Rosenberg Gyula, mint az *Adria* jogtanácsosa, jobban teljesíti kötelességét, mint az a Rosenberg Gyula, aki képviselő; aztán, hogy az ilyen közgazdasági tevékenység inkább volna nevezhető *magángazdasági* tevékenységnek stb.

Hát ezek a jól kielezett nyílak természetesen egy kis mozgást keltettek a süvöltésükkel.

De egyelőre ez a mozgás mérsékelt volt. Lukács László pénzügyminiszter választát is egész csöndben hallgatták s még az interpelláló is helyeslőleg bólintott, mikor a miniszter kifejtette, hogy a harmadosztályú kereseti adót autonóm bizottság intézi, melynek — legfőkébb kombinálható okokból — az volt idáig a felfogása, hogy az állami szubvenció nem vethető adózás alá.

András betette az istálló-ajtót s egy nagy követ hengerített eléje a lábával. Aztán lehajolt s a eszmáját nézegette s valamit dörmögött.

Odabent pedig sötét volt s a szalma között cirpelni kezdett a tücsök. A háznyulak a jászol alatt lapultak meg s úgy villogott ki vörös szemük a széna közül.

A bika esőndesen állt egy helyen s a farkát csóválta. Olykor váltott egyet a lábain. Ilyenkor mindig megcsördült a gerendán a rozsdás rézkarika. A szunyogok is előjöttek valahonnan, talán az ablakon át szálltak ki és be s egypár álmos légy ült le az állat szügyére.

— Csiptek? — gondolta s haragosan vágott hátra a farkával, miközben szerte rugta maga alatt a szalmát. A zizegő hangra százával röpltek föl a legyek s ellepték az állat hátát. Az mérgesen fordította hátra a fejét s dühösen rántott egyet a kötélnek. A karika erősen csörgött odafönn.

— Nem engedsz? — gondolta tovább s a kötél alá hajította a fejét. Várt. Az idő zugása hallatszott csak, olykor-olykor kívülről egy kurjantás s egyszerre valahonnan harmonika hangja. Rögtön utána énekelni kezdtek a szomszédban. Csöndes nyári este volt s az ablakvason keresztül bengett a négyrésze hasított ég. Minden kökében egypár csillag s egy darabja a tejutnak.

A bika csak állt s nagy, nehéz agyában összefolytak a kívülről jövő hangok. Közben egyet-egyet csördült a rézkarika s örökös suboggással röpködtek a szunyogok.

Most megint harmonika-szó hallatszott. Az állat lehajította a fejét s kapálni kezdte az istálló agyagát, haragudott s a kívülről beszűrődő hangok újból fölláztatották a vért. A kötelet, melyet a feje alá húzott, most hevesen megrántotta. A gerenda nagyot recesent s finom poreső hullott az állatra.

— Nem engedsz? — gondolta újból s még egyszer megrántotta a kötelet. A karika most

Talán úgy gondolkodott ez a bizottság, hogy az állam, mikor az egyik kezével át, nem akarhatja a másikkal visszavenni. De hát ez csak föltevés. Most a kincstár képviselője a felszólamlási bizottsághoz appellálta meg a határozatot s onnan esetleg fölőbb megy a dolog a közgazgatási bírósághoz. De ez a rendes törvényes út s a kormánynak se oka, se joga nincs a törvény rendes menetébe beavatkozni. Ami pedig Rakovszky megjegyzését illeti, hogy az *Adria* visszamenőleg is meg kellene venni az adót, az egyszerűen lehetetlenség, mert jogerős határozatokkal állunk szemben s törvénysérelem egy pillanatra sem történt.

Már föl akart kelni Rakovszky, hogy bizonyos részletek kifogásával a válasz lényegében megnyugodjék, mikor valami kézbejött.

Gróf Tisza István emelkedett fel.

— Személyes kérdésben kérek szót.

S feszült figyelem közben jegyezte meg, hogy az *Adria* igazgatóságában ülő képviselők nem keresték a társaság érdekét az állam rovására. Nem azért nem keresték, mert csak 800—1000 forintra rug a misztikusan nagyobbnak híresztelt javadalmazásuk, hanem azért, mert az ügykezelési dolgok nem is kerülnek az igazgatóság elé. Ő, már mint gróf Tisza István, szintén tagja volt az *Adria* igazgatóságának, de erről az egész adóügyről tudomása sem volt. Hát mirevaló az üres vádaskodás és célozgatás?

— Van nekem — szóló emelt hangon — öröklött vagyonom. Szerzett vagyonom nincs, de voltak szerzett jövedelmeim. S mondhatom, hogy ezekre büszkébb vagyok, mint öröklött vagyonomra.

Eljenzés hangzott. A baloldalon némi gyűnyos mozgolódás mutatkozott. S ekkor gróf Tisza István még így szólt:

— Megyek az utamon s üres vádaskodások, perfid gyanúsítások meg nem állítanak. Visszaszállnak azokra, akikől érdenek.

Ismét felugrott Rakovszky, de még egy személyes felszólalást kellett kivárnia. Rosenberg Gyula jelentette ki, hogy már husz esztendővel ezelőtt, mikor képviselő sem volt, éppen így képviselte az *Adriát*, ugyanebben az adóügyben s a határozat akkor is ugyanaz volt. A képviselői befolyás tehát egészen fölösleges lett volna. Hiszen inkább azt mondhathá, hogy a kincstár képviselője most

vagy tiszres is csörgött odafönn s nagy, tompa koppanással vágódott a gerendához, a kötél pedig összecsuizott a bika nyakán s vékony rácncba szoritotta a husát. Ez fájt. Az állat ki akart szabadulni s újból rántott egyet a kötélnek. De a karika nem engedett s a kötél úgy belevágódott az állat husába, hogy kiserkedt a vére.

Csakó remegett s érezte, amint vére vékony érben csöpög le a földre. Most egyre hallatszott a harmonika szava s közben csöppeken hullott a szalmára a vér.

Az állat most már veszett haragjában csak a szabadulás szükségét érezte. Minden inán bénító, fárasztó rángások szaladtak végig. De várt valamire, aminek jönni kell, ami kirántja azt a karikát onnan s aztán karikástól, gerendástól fog kitörni újra s végig vonszolja az istálló ajtaját, a gerendát, a kötelet az udvaron. Akkor jöjjön az az ember. Csak a közelébe jöjjon. Akkor. . .

A karika most rémesen csörgött a gerendán s hogy odakünn hirtelen elhallgatott a harmonika is, csak még nagyobb lett a esőnd s az éjszaka rettenetes magánya rémitette az állatot.

Ejfélt után volt s vagy két óra telt el még azonban is, hogy az állat egyre egyre helyben állt, meg sem mozdult s mintha mélyes gondolatokba merült volna.

Kivülről semmi nesz, odabent elpihentek a nyulak. Az ajtópedéseken azonban a hajnal hideg légáramai szűrődtek be s fölkellették az egy darabig elült szunyogokat.

Az ablakon egy fehér sáv látszott, amely egyre fölőbb, egyre fölőbb került a rács fölé. A karika körül, fönt a mennyezeten fényfolt jelent meg, mely egyre nőtt. Lassan, lopva, diadalmas sunyisággal küzködött a hajnal az éjszakával s magával hozta az ébredő rovarait, levegőt, illatot s zsongását. Valahol egy kakas kukorékolat már s az istálló mögötti fészerben erősen becsapnak

MOLL SEIDLITZ POR
felülülhatatlan hászszer mindama gyomor bajoknál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszerárakban MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 2 korona.

MOLL-FELE FRANCIA BORSZESZ és SO
Legjobb fájdalomcsillapító bejoreszés, esz, közvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban diomlat zárt (plombirt) üvegekben 1 korona 80 filléért kapható. MOLL készítmény kérendő.

ridegebben appellál feljebb és feljebb, pedig ő most már képviselő.

Végre szóhoz jutott *Rakovszky* István. Kinosz csönd támadt. A t. Háznak olyan érzése volt, mintha messziről már kardok csattogása hangzanék.

S *Rakovszky* István, a szavakat erősen megnyomva, szólt:

— Gróf Tisza István perfid gyanusítást említett. Azt felelem, hogy — *perfid tettek megboszulják magukat!*

Egy pillanatilag a hatást leste. Aztán folytatta:

— Ami a nyolcszáz forintos javadalmazást illeti, erre megjegyzem, hogy *vielleicht kleine Fische sehr gute Fische.*

Egyebet nem felelt Tiszának. A miniszter választat tudomásul vette, nemkülönben a Ház is. De a képviselők ezúttal nagyon kezdtek érdekélni, hogy *ki megy ki a tereből, kikhez mennek suttogva ezek vagy azok . . .* szóval a párbaj-szimatolás javában folyt. De az ülés végéig legalább hiába.

A tereben egyébként az incidenst eltemették a további események. *Ugron* Gábor interpellálta meg a miniszterelnököt a két új rendjel kihozásában jelentkező közjogi sérelem dolgában, amire *Szell* Kálmán általános helyeslés közölte meg, hogy ezt a közjogi sérelmet nem szándékozik reparálni, mert — *nincs.* A felség két rendben új fokozatokat teremtett, erről értesítette gróf *Goluchowski*, nem a külügyminiszter, hanem a császári és királyi ház miniszterét, azonfölül értesítette külön kéziratral a magyar és az osztrák miniszterelnököket, tehát nincs sérelem. Sőt, ha van változás, akkor az csak kedvező. Mert azelőtt az ilyesmi miniszteri ellenjegyzés s a kormányelnökhöz intézett külön kézirat nélkül ment, most pedig még ez a panasz is elesik.

Az egész Ház helyeselt. *Ugron* Gábor keserűen jegyezte meg:

— Eddig azt hittem, hogy Bécsben nincsenek tisztában a rendjelek közjogi természetével, most látom, hogy *Budapest* sincsenek tisztában.

— Uti figura docet! — szólt rá nevetve a miniszterelnök.

Aztán rövid polémia következett, de a végén a tulajdoni többség tudomásul vette a miniszterelnök választat.

Végül még *Thaly* Kálmán — a beteg *Kossuth*

egy ajtót. Rögtön utána két ember kezdett beszélgetni odakünn s hallatszott a kut gémjének nyikorgása.

Az állat félült. Az az ember odakünn megint beszélt valamit. Dörmögő, vastag hangja volt. Az állat ráismert erre a hangra s iszonyatos harag állt a tagjaiba. Hirtelen vérbe borult a szemé, a két első lábát fölemelte s a hátsókkal egész gödröt taposott az agyagos padlóba.

— Eresztess? Nem? — gondolta s nagyot, iszonyatos nagyot rántott a kötélén. Odafönn reccgni kezdett a gerenda s meghajolt a tető. Süri felhőben omlott le a por és a szén, a karika pedig vesztesül táncolt.

— Engedsz, ugy-e? Engedsz? — gondolta tovább az állat s már nem törődött vele, hogy a nyakából vastag folyamként csorgott a vér s hogy minden mozdulatánál tenyérsni bőr szakadt ki a testén. Egyre ráncigálta a kötélét, kétség-háromszor aláhajította a nyakát s nem törődött azzal sem, hogy minden újabb rángatásra összébb szorul a kötél s fojtogatni kezdi.

Most az ajtó előtt állt meg az az ember s hallatszott, amint félergügia a követ. Az ajtó nyikorgott. Egyszerre nagy légáram szaladt be az ajtón s kívülről erős hangok hallatszottak.

A két első lábát magasra emelve, a nyakát kinyújtva, rémséges, istentelen bika-erővel utolsót rántott kötélén az állat s a következő pillanatban kiszaladt a két hátsó lába alá is a föld s ott lögött, baromi vergődéssel fuldokolva, nagyot hörögve az állat. A kötél erősen csavarodott a nyakára s fojtotta, fojtotta, kegyetlenül, halálra.

A roszdás karika vesztesül táncolt odafönn s úgy tartotta egy szál kötélén az állatot. Vége volt.

András odalépett az állat elé.

— Fölakasztotta magát a barom — mondta magának, aztán fölémelt a szügyére, melyből még most is csorgott a friss, gözölős vér s így szólt oda hetykén a bikának:

— Rösteltd magad ugy-e, rongyos?

Ferene helyett — *harmadszor* is fölmelegítette kérdését a marosvásárhelyi vizsgálat állása iránt, mire *Szell* Kálmán harmadszor is megmondta, hogy mihelyt a vizsgálat befejeződik, az aktákat leteszi a t. Ház asztalára.

A t. Ház ezt harmadszor is tudomásul vette.

A képviselőház ülése március 2-án.

— Kezdetre délelőtt 10 órakor. —

Elnök: *Tallán* Béla.

A kormány részéről jelen vannak: *Szell* Kálmán miniszterelnök, *Lukács* László pénzügyminiszter, *Cseh* Ervin horvát miniszter.

(A honvédelmi költségvetés.)

Thaly Kálmán: Elismeréssel adózok báró *Fejérváry* miniszter egyénisége iránt, aki hazájának már sok szolgálatot tett. (Általános helyeslés.) Eppen ezért nagyrabecsüléssel viseltek személye iránt. Mindezen azonban nem gátolja, hogy kritikák a költségvetésnél meg ne tegye. A szélsőbal mindjárt hangsúlyozta, hogy a nemzetnek önálló hadsereghez joga van. S azért jobban szeretné, hogy ha nem a honvédség, hanem az önálló magyar hadsereg intézménye költségéről kellene vitatkozni. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Önálló magyar hadsereg hánján a honvédséget kellene fejleszten. Miért nem látják el ezt a tüzérségi és műszaki csapatokkal? Lealacsonyító az egész intézményre hogy szükség esetén a közös hadseregből vezényelnek ki tüzérséget. Jöhetnek olyan idők is, amikor a közös tisztek nem engedelmeseznek a honvéd parancsnokoknak. Ezután a vezérkar reformjáról beszélt, mely intézmény a honvéd vezérkari intézményt e közebsíti, ami vígagos törvényesítés.

Ezután a honvédségi tisztikar kebelében uralkodó szellemről beszélt és kérdi, hogyan van az, hogy Gromon államtitkár németül beszélésre buzdítja a honvéd tiszteket, holott a magyar közös tisztek tárgalsági nyelve magyar. Gróf *Andrássy* Gyulának az volt az elve, hogy a honvédséget a magyar államessze védőjévé állítsa fel. Ez elvtől nagyon eltertek. Megbotránkozással utasítja vissza Gromon azon állítást, melyet a főrendiházban tett, hogy t. i. a magyar nép nem való eskőnevelés. Oseink lóhatán jöttek be, lóhatón viték ki dicső csatáikat, az államtitkár kijelentését tehát nem veszi komolyan, csak úgy csuszhatott ki szájából.

Mónár Jend: Elvárjuk, hogy nyilatkozzék!

Thaly Kálmán ezután a honvédségi nevelési rendszerére tért át s kapcsolatosan bírágatja a tiszti képző-intézeteket. Hibáztatja, hogy azokban a német nyelv tanítására oly nagy súlyt iektetnek. Nem bánja, ha az ifju nem tudja a der die dást, tanítsák azt a magyar közjogra és a magyar törvények tiszteletére. (Helyeslés a szélsőbalon.) A honvéd ifjakat tanulmányozni küldik Krakoba és Przmyslba. Ne oda, hanem a magyar eszakeretekre küldjék őket. Hunyadi János hány dicső csatát vívott a török ellen? Ezeket tanulmányoznak honvéd ifjak.

Ezután szóvá teszi a honvédelmi miniszter részéről *Rosenthal* katonai szabó iránt tanusított jóakarát. Ez a cég nemcsak ruhaneműt és mindennemű felszerelési cikket szállít a honvédségnek, hanem leguabban egy gromosodát állított el, ahova a honvédség összes szennyeseit szállítják mosás végett. Ezt turosanak találja. (Helyeslés a szélsőbalon.) A költségvetést nem fogadja el.

Tóth János: Nem fogadja el a költségvetést. Szükségesnek tartja az egész véderő-szervezetet szigoru bíráló tárgyává tenni, hogy az megfelel-e azon rendeltetésnek, a mely honvédségünket a magyar állam érdekeinek védőjévé teszi. Rámutatott arra hogy azok az emberfeletti áldozatok, a melyeket a nemzet hozott a hadsereg fejlesztésére, a nemzeti védelemre nem voltak gyümölcsözők. Már tízenkét éve mondotta *Szell* Kálmán, mint a delegáció elnöke, hogy már elértek az elhatárt, a melyen túl nem mehetünk a nélkül, hogy öngyilkosságot követnénk el magunkon. Vajjon mennyire respektálják ezt a nyilatkozatot? A nemzet megkérdezése nélkül felemelték a tisztek fizetését s most már a honvédség létszámát is felemelték a törvény és a nemzet hozzájárulása nélkül. A honvéd tisztképző-intézetekben magyar pénzen osztrák tiszteket nevelnek. A tanítás nyelve sem tisztán magyar. A felsőbb tisztképzés pedig egészen elszakít a honvéd tiszteket a honvédségtől. A nemzet védelemre a parlamentnek semmi befolyása sincs; az nem képezi a nemzet erejét, hanem gyengeséjét; azért nem fogadja el a költségvetést. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.)

Elnök az ülést öt percre felfüggeszti.

Szünet után:

Rátkay László a Ház hozzájárulásával hétóra halasztja el a beszédét.

(Az Adria adója.)

Rakovszky István: Előrebocsátja, hogy interpellációja tendenciózus és fölívja a miniszter figyelmét az Adria szerződésére, amelyben a kereskedelmi miniszter is, a pénzügyminiszter is elismerik, hogy az Adria megadództatva nem volt. A társaság egy millió szubvenciót huz és adott nem fizet. Ki vitte ezt ki? Az igazgatóság tagok? Különösen tartja, hogy a miniszter most áll elő ezzel a dologgal. Az ellentét a dugszagdok és a szegények között sohasem volt annyira kiélesítve, mint most. A nép nem irigyl a becületes munka révén szerzett vagyon, hanem igen is irigyl az összeharásított milliókat. Minden krajcár, amely az Adriánál a részvényesek, igazgatók zsebébe hull, a szegény nép veritékéből, veritékes adójából hull oda. Tegnap egy mementót láttak itt a képviselők, jogot követelt a nép és kenyeret. Az a bizonyos

közzgazdasági tevékenység, amelyet az inkompatibilitási kérdésnél emlegetnek, nem közzgazdasági, hanem pusztán magángazdasági tevékenység. A következő interpellációt intézi a pénzügyminiszterhez:

1. Van-e tudomása a t. pénzügyminiszter urnak arról, hogy az Adria tengerhajózási társulat fennállása óta megadództatva nem volt, sőt az adókievülékbizottság mult évig figyelmét ezen közkereseti társaságra, melynek igazgatóságában tekintélyes kormány-párti képviselők foglalnak helyet, ki nem terjesztette. 2. Miként történhetett ez? Miután az 1875: XXIV. t. c. 7. §-a az igazgatóságot kötelezi, hogy működését és az üzem megkezdését a közszégi előjárásúgnak és adóhivatalnak jelentesse? 3. Van-e tudomása a t. pénzügyminiszter urnak arról, hogy ezen 426,844 forint tiszta nyereséget kimitató vállalat a III. osztályu kereseti adónak megfizetését azon üres és semmi törvényes alappal nem bíró kilogással, hogy mitűn állami szubvencióval bír, ha ez a szubvenció levonaték, akkor tiszta nyereséget se lenne és mert eddig sem lett megadództatva, ugy ezentul sem lehet megadództatás alá venni, megtagadja. 4. Helyesli-e a t. pénzügyminiszter urn ezen fellogást? Ha nem: 5. Hajlandó-e kötelezi utasítani, hogy fellebbezési jogokkal egészen a legfelső illetékes fórumig élve, ezen az egyenlő adóteherviselés elvét legomicusabban megtagadó eljárás ellen a jogorvoslati keresetsek? 6. Hajlandó-e az esetre, ha a fellebbezés sikerre vezet, intézkedni, hogy az adó azon időig visszamenőleg az Adriára kivetessék, amelyre nézve az elvülles be nem állott, végre 7. Hajlandó-e azok ellen, kiket mulasztás terhel az elvüllet adó miatt, a legszigorubb lépéseket megtenni, hogy a kinstár vagyonni érdekei megóvassanak és a felelös egyének ne csak megbüntetessenek, hanem kértéretésre is szornitassanak.

Lukács László pénzügyminiszter: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) Ha *Rakovszky* t. képviselő urnem úgy vezetete volna be interpellációját, mint a hogy tette és azt kísérő beszédeben nem tüntetete volna let ezt a kérdést olyanakk, mint amelyben bizonyos visszaélés vagy törvényellenesség jelentkezik, talán fenntartadott volna magának a jogot, hogy később adandó alkalommal válasszoljak az interpellációra. Miűn azonban a t. képviselő urn beszéde alkalmas arra, hogy azokban kik a tényeket közelebbről nem ismerik, azt a feltévet kéltse, mintha itt a törvénynek tudja lsten, minő megsértéséről volna szó és pláne az államkinstári közegek részéről, kötelezőségnek tartom rea azonnal válaszolni. (Elnök helyeslés jobbje öl.) Mert ily esetben egy pillanatilag sem lehet lábrakapni engedni azt a véleményt, mintha itt akár elnezésből, akár kedvezésből valami törvényellenes történt volna az illető társulat javára. Ha t. képviselőtársam nem vállotta volna is be, hogy tendenciózus jellege van interpellációjának, erre mindenki önként rájött volna, már csak azon oknál fogva is, mert amiat hogy valakit megadództattak, sokszor hallottam ugyan már azt a vádat hogy talánytelenség követetett el, de a miatt, hogy valakit nem adództattak meg: nagyon ritkán történt szemrehányás. (De-rültség jobbje öl.) Mozgás a baloldalon.) Miűn itt éppen ez az eset forog fenn, amennyiben a t. képviselő urn szemünkre veti, hogy egy társulat nem lett megadództatva, azért az ő bevállasa szerint is evidens, hogy ennek az interpellációnak bizonyos irányzata van, amelyvel én ez alkalommal bővebben foglalkozni nem kívánok. Hiszen a t. Ház ugyis abban a helyzetben lesz, hogy az Adria-törvényjavaslat tárgyalasa alkalmával mindazokat a kérdéseket, amelyek ezzel kapcsolatosak bőven és kimerítően tárgyalhassa. Azt hiszem, hogy válaszatomat megadhatom a t. képviselő urnak akkor, ha egész rövidséggel előadom a dolog történeti letolyását. (Halljuk! Halljuk! a jobbje baloldalon.)

Amint a t. képviselő urn is méltóztatott idézni, az 1875: XXIV. törvénycikk, amely a nyitvános számadásokra kötelezett vállalatok és egyletek adózasáról intézkedik, megállapítja, hogy az üzleti jövedelem adókötéles és megállapítja a 4. §-ban, hogy mik az a kiadások, amelyek levonása hozható, amelyek ennélfogva az adóztatás alól mentessek. Azt hiszem, hogy akkor, amikor a törvény megalkottattak, senki sem gondolt, vagy a törvényhozás nem gondolt oly esetre, hogy bizonyos magánvállalat ily természetű állami szubvencióban fogjak részesitetni, mert hiszen akkor nem volt oly társulatunk, amely ily természetű szubvenciót élvezett volna, különben mindenestre gondoskodott volna a törvény annak a kérdésnek az eldöntéséről, vajjon az állami szubvenció számítható-e az üzleti bevételek közé vagy nem és vajjon ez a szubvenció adókötéles vagy adómentes jövedelem-e. (Mozgás a bal- és szélsőbaloldalon.) A törvény tehát ezt nyilt kérdésnek hagyta fenn. Ennek következtében t. Ház, amikor 1880-ban megkezdte működését az Adria részvénytársaság, felmerült az a kérdés, (Halljuk! Halljuk! a jobb- és baloldalon.) vajjon az a szubvenció folytán, amelyet a törvény a vállalat részére biztosít és amelyre nézve törvényben sincs semmiféle utmutatás, az Adria adómentes-e vagy adókötéles, felmerült az a kérdés, vajjon ez a jövedelem üzleti adó alá esik-e vagy nem? (Mozgás a bal- és szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Ha nincs felmentve a törvényben, akkor adókötéles.)

Ennek a kérdésnek az eldöntése, mint méltóztatik tudni, nem állami közegek által történt, hanem a III. osztályu kereseti adó kivétel önálló, független bizottságvanhivatva ennek a kérdésnek elbrálására. Az illető bizottság foglalkozott is ezzel a kérdéssel és azt találta, hogy ez nem adókötéles jövedelem. Abból a fellogásból indult ki ugyaníly válaszüln, — valószínűleg mert hiszen annak konstataására ma már semmiféle adatunk nincs, hogy mily okból történt az adómentesítés, — fel kell tételeznünk, hogy abból a fellogásból indult ki a bizottság, hogy azért nem vonható a megadództatandó jövedelem alá a szubvenció, mert fel kell tételezni, hogy az állami kinstár nem azért adja a szubvenciót az egyik kezével, hogy a

másikkal elvonja. (Zaj a szélső baloldalon. Felkiáltások: Hát a tisztviselők fizetése?)

Vészi József: Autonóm bizottság véleménye! (Zaj a szélső balon.)

Molnár Jenő: Így akarták fenntartani a vállalatot!

Lukács László pénzügyminiszter: Így gondolkozhatott a bizottság, mert e subvenció nélkül az illető vállalat nem jöhetett volna létre és ez a subvenció a vállalat létrejöttével egykötetelté képezte. (Ugy van! Ugy van! jobbfelől.) Ez volt, úgy látszik, a bizottság fellegása folytonosan 1880-tól kezdve a legutóbbi időkig. És ebben a fellegásban mezerősihetke a bizottságot az a körülmény, hogy időközben létrejött egy más hasonló természetű társulat, a Magyar Folyam- és Tengerhajózási Társulat és az erről szóló törvényben az illető társulatnak már expressis verbis megadott az adómentesség, holott a subvencióban egyformán — nem egyenlő mértékű. de egyforma természetű subvencióban — részesült mindkét vállalat, és a dispozióció is, amelyek ezen subvencióval kapcsolatban a törvényben foglaltaknak, teljesen azonos természetűek. Fő feltehető tételzem, hogy az adókieveto-bizottság, amely önálló és független, ebből a fellegasból indulhatott ki. A legutóbbi időben azonban fölmerült az a kérdés, vajjon helyes-e a bizottságnak azon fellegása és ennek következtében a kinstár képviselője a kérdést újból előterjesztette az adókievető bizottságnak és proponálta a társulat megadóztatását és erre vonatkozik az a határozat melyet a t. képviselő ur felolvastat és amelyből kiderült, hogy az adókievető-bizottság az alkalommal is megmaradt eredeti fellegása mellett és most is kimonádia, hogy az a subvenció adómentesnek tekintendő.

Ebből kiderül az, hogy az adókievető bizottság figyelmét ez a kérdés nem kerülte el. Az adókievető bizottság évről-évre foglalkozott ezzel a kérdéssel és minden alkalommal a mellett foglalt állást, hogy ez az állami subvenció meg nem adóztandó. Most a dolog úgy áll, hogy miután az állami közeg előterjesztése elnére, a kievető bizottság újból az adómentesség mellett foglalt állást, az állami közeg ezt az ügyet megfelelőbbé a felszólamlási bizottsághoz. (Helyeslés.) A felszólamlási bizottság még ebben a kérdésben nem határozott. A felszólamlási bizottságon kívül még nyíval áll a felelőzés a közigazgatási bíróságához. A dolog tehát egészen a maga törvényes útján van és én nem látok semmiféle okot arra, hogy a kormány ebbe a dologba beavatkozzék. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Nincs is joga hozzá, mert hiszen a törvény azért bízta az ezen természetű adók kivételét egészen önálló és független közegekre, hogy a kormány részéről való minden befolyásolás távol tartassék. (Helyeslés a jobboldalon.)

Ily körülmények közt azt hiszem, hogy a kormánynak ebben az ügyben semmiféle ingerenciájára szüksége nincs, de joga sincs hozzá, másrésről azonban meg kell jegyezmem, (Halljuk! Halljuk!) hogy bármiképp dűljön is el ez a kérdés, itt sem büntetésről nem lehet szó, sem visszamenő adóztatásról. (Helyeslés a jobboldalon. Mozgás a bal- és szélsőbaloldalon.) Visszamenő adóztatásról nem lehet szó, mert az adókievető bizottság felmentő határozatai jogszzerűen lejártaival, jogerőre emelkedtek és a jogerőre emelkedett határozatot megdönteni nem lehet. (Helyeslés.) Büntetésről pedig azért nem lehet szó, mert minden egyes esetben az ügy törvényszerűen szabályszerűen előterjesztett, tárgyaltatott és így az állami közegnek mulasztás miatt felelősség nem terheli. (Egy hang balfelől: Miért nem felelőbettek?) ennél fogva a büntetésre semmiféle alap nincs. Arra kérem tehát a t. Házat, miután előadtam az ügy tényleges állását, méltóztatassék válaszomat tudomásul venni. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

(Személyes kérdésben.)

Gróf Tisza István: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) Személyes kérdésben kérek szót. Rakovszky t. képviselő ur szemrehányást tett azon képviselőnek, kik az „Adria” igazgatóságában helyet foglalnak, vagy helyet foglaltak és azt mondotta, nem teljesítették kötelezettségüket, midőn a társulat ily fellépését meg nem akadályozták; hozzátette és ez a t. képviselő ur fellegására igen jellemző, hogy talán azért voltak ilyen hangvágók, mert csekély díjazásban részesültek. T. Ház! Nem tartozik ugyan a dologra, de én kielégíthetem ebben a tekintetben is a képviselő ur kíváncsiságát. Az a díjazás, amelyben az Adria igazgatóságí tagjai részesültek azon idő alatt, amely idő alatt tagja voltam e társulatnak, évi 800—1200 forint körül volt. (Mozgás a bal- és szélsőbaloldalon.) A díjazás tehát nem nagy. De hozzátésem, ez nem lehet indok arra, hogy az ember ne teljes felelősséggel szolgálja az a vállalatot, amelyet szolgál. (Helyeslés jobbfelől.) És ne érezze magát felelősnek mindazért, ami ott lényeges dolog történt. (Helyeslés a jobboldalon.)

Ami már most a konkrét esetet illeti (Halljuk! Halljuk!) az, aki a nagy társulatok ügyvitelét ismeri, tudni fogja azt, hogy egy vitás adóügy elintézése egyszerűen az ügyvitel keretén belül akként történik, hogy az igazgatónácsnak határozatát a miatt provokálni nem szokás. Ennek olytán a konkrét esetről nekem tudomásom nincs; én emlékszem, hogy arról hallottam volna, mindjárt hozzátésem, hogy azért semmiféle gánosolni való nem található abban, ha akár magánember, akár társulat egy vitás adóügyet a maga illetékes, törvényes fóruma előtti elbírálás alá vesz. (Helyeslés jobbfelől.) Ebben az esetben különben az eljárás annál korrektebb lehetett, mert az állam érdekében nézve

kedvezőbb álláspontot az igen t. pénzügyminiszter ur kiüldötte feljebbezés utján is igyekezett megvalósítani; végleges ítélet pedig egy minden tekintetben független bíróság hoz ez ügyben, amelynél a beolvásolónak semmiféle módja tenn nem áll. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon)

A t. képviselő ur mostani felszólalásában is — és ez az, ami aztán személyes megítélés jellegével bír — vörös fonálként húzódik keresztül egy kétfős intenció: meggyanusítani mindazokat, akik ennek az országnak gazdasági fejlődése terén eredményeket mutattak fel (Igaz! Ugy van! jobbfelől. Derűtség a szélső baloldalon.) és meggyanusítani azon egyéneket, akik ezen eredmény elérésénél közreműködtek.

T. Ház! Én nem a képviselő ur intencióra vonatkozatom ezt, de felszólalásának hatását illetőleg nyugodtan mondhatom, hogy nem végez hazafias munkát ebben az országban az a ki itt elkévdvetleníti, visszarszásitani igyekszik azt a tőkét, a melyre ennek az országnak oly égető nagy szüksége van. (Ugy van! Ugy van! Élénk helyeslés jobbfelől. Mozgás a bal- és szélső baloldalon.)

A mi pedig a személyes közreműködést illeti, egyet mondok a t. képviselő urnak: nekem van öröklött vagyonom is, (Zaj balról. Halljuk! Halljuk!) nincsen munka útján szerzett vagyonom, de voltak munka útján szerzett jövedelimeim és biztosíthatom róla a képviselő urat, hogy én sokkal büszkébb voltam arra, a mit a magam munkájával szerettem. (Élénk tetszés jobbfelől) mint arra, — különben nem is lehettem volna büszke rá — a mit elődeimtól örököltem. (Élénk tetszés és éljenzés jobbfelől. Mozgás balról.)

Különben pedig legyen róla meggyőződve a t. képviselő ur, (Halljuk! Halljuk!) igyekeztem legjobb meggyőződésem szerint kötelezettségemet teljesíteni minden terén, igyekezni fogok a jövőben is; úres vadaskodásokkal, perfid gyanúsításokkal nem tördtem soha; visszarszállnak azok annak a fejére, aki azokat szíatába veszi. (Tetszés és éljenzés a jobboldalon. Mozgás és zaj balról.)

Rosenberg Gyula: T. képviselőház! (Zaj balról. Halljuk!) Személyes kérdésben kérek szót. A kérdés érdemével foglalkozni nem szándékozom, ez itt reám nem tartozik. Rakovszky képviselő ur azonban interpellációjában az Adria ügyét bizonyos kapcsolatba hozta az inkompatibilitási kérdésekkel. Arra nézve hogy mennyire jogosult a képviselő urnak az a bizonyos gyanúsító felszólalása, (Mozgás a bal- és szélső baloldalon. Halljuk! Halljuk! jobbfelől) a következő tényt vagyok bátor előadni.

En aki mint meghatalmazott ügyvéd, 1899-ben védtem az Adria adóügyét az illetékes adókievető-bizottság előtt, ugyancsak már 1880-ban is, mint az Adria akkori jogi képviselője, védtem ugyanezen kérdésben az Adria igazát, vagy nem igazát, szóval a társaság álláspontját, az akkori illetékes adókievető-bizottság előtt. Védtem ugyancsak 1880-ban az illetékes felszólamlási bizottság előtt is, mely a kérdésben jogérvényesen ítélt. 1880-ban ugyanazt az álláspontot foglalta el az adókievető-bizottság amelyet elfoglalt 1899-ben pedig 1880-ban én még képviselő nem voltam, azok a t. képviselőtársaim pedig, akiknek nevé a képviselő ur felolvasta, az Adria igazgatóságí tagjai nem voltak. Tehát nem a képviselői inkompatibilitás, nem a képviselői befolyás, nem a képviselői támajrás eredményezte azt, hogy az adókievető-bizottság azt az álláspontot foglalta el. Most pedig, midőn képviselő voltam, a pénzügyi kormánynak nem tudom utasításából vagy milyen intézkedése folytán történt meg az, hogy egy 19 éves gyakorlat megváltoztatására iparkodott a társaság hátrányára a pénzügyi kinstárnak képviselője minden erővel, és a független polgárokból alakult adókievető-bizottságnak ítélete akadályozta meg a pénzügyi kormány képviselőének törekvését.

Hát hogy miképp lehet itt inkompatibilitási vonatkozásokat létesíteni, azt, ugy hiszem, Rakovszky képviselő ur csak a beszédének elején említett tendenciózus szándékával magyarázhatná meg.

Rakovszky István: A perfid gyanúsításra vonatkozó megjegyzésre azt feleli, hogy a perfid tetlek megbosszulják magukat. Vele kleine Fisceo, gute Fische. A miniszter választás előzadja, de megjegyzés nélkül nem hagyhatja. Ha a szóban forgó subvenció ajándék volna, akkor is ítélet alá esnék. De ez nem ajándék, hanem ellenszolgáltatásért adott támogatás. Igazán szép példája ez a közös teherviselésnek! Nem gyanúsítja Tiszát, Rosenberget, Matkovicsot, Lánczyt, hogy befolyásukat felhasználták de hogy annak idején ilyen befolyás érvényesült, ha dolus nem volt is, culpa okvetetlenül volt, azt nem tagadhatni el.

(Helyreigazítás.)

Lukács László pénzügyminiszter: T. képviselőház! Csak azért emeltek szót hogy rektifikálni egy doigot, amit, úgy látom, az előttem szóló képviselő ur előírt.

Midőn én azon indokokat mérlegettem, amelyek miatt a subvenció adómentessége kimondatott, távol állott tőlem, hogy a saját nézetemnek adak kijezést; (Ugy van! jobbfelől.) hangsúlyoztam többször, hogy az, hogy micsooda motívumokból indult ki a bizottság 1880-ban, mikor először tárgyaltatott ez a kérdés, ma nem konstátálható, mert az erre vonatkozó iratok többé tel nem találhatók.

Rosenberg Gyula: A felszólamlási bizottság tárgyalta!

Lukács László pénzügyminiszter: Valószínűnek tartottam, hogy ezen indokok vezették a bizottságot eljárásában. Hogy helyesek-e ezen indokok vagy nem, arról én kritikát nem kívántam mondani (Ugy van!

Ugy van! jobbfelől.) amint hogy nincs is jogomban ez irányban állást foglalni és prejudikálni a független hatóság elhatározásának. (Helyeslés jobbfelől.) De hogy felelőbettek már akkor is és megtörtént a kísérlet kinstári szempontból a keresztülvitvre, az kétségtelen, mert tényleg a felszólamlási bizottság tárgyalta többször ezt a kérdést és mindig az adómentesség mellett nyilatkozott. Ezt akartam konstátálni.

A második dolog pedig ez: (Halljuk! Halljuk!) Hogy a Ház előtt fekvő törvényjavaslatban az adómentesség kimondása proponátunk, az tisztán azért történik, hogy ez a vitás és nyílt kérdés megelővelábara törvényhozási uton elintéztést nyerjen, tehát nem azért, mint hogyha elismernék, vagy a törvényhozás el akarja ismerni, hogy eddig adókievetés volt a társulat, jövőre pedig adómentes lesz, hanem tisztán azért, hogy egyszéről ez a vitás kérdés elimináltsék, másrésről pedig azért, hogy bizonyos ellenszolgáltatásban részesüljön a társulat azokért a szolgálatokért, amelyek ebbe a törvényjavaslatba tel vannak véve. (Helyeslés jobbfelől.)

A Ház a választ tudomásul veszi.

(Az új rendjelek.)

Ugron Gábor a következő interpellációt intézi a miniszterelnökhöz:

Teintve, hogy az 1848: III. t.-c. 75. §-ának rendelete szerint a cimek, rendek osztása a magyar királyi fejedelmi joga, melynek gyakorlatát általában a 3. §. és különégesen a 21. §. rendezvén, a miniszteri ellenjegyzést megrendeli; tekintve, hogy a rendek osztása nem más, mint egyes esetekben való alkalmazása a rend szabályainak s midőn a konkrét alkalmazás a miniszteri felelősség alá helyeztetett, akkor nem vonható el azon rend szabályainak tartalma, a mi értelem, jelentőséget kíván adni a kiintézetésnek; tekintve, hogy különálló és természetű fejedelmi jog a magyar királyi fejedelmi joga az osztrák császár fejedelmi jogától, ami, ha ugyanazon személy gyakorolja is, mint az osztrák fejedelmi jogot, természete és törvényei külön rendje szerint megkülönböztetve gyakorolható és két jogot sem összejölgatni, sem összealvászati nem szabad.

Teintve, hogy a felségének a Lipó- és Ferenc József-rend újabb fokozatát tárgyában lebruzsári eslejen két rendelete, vagy határozata, miniszteri ellenjegyzés nélkül jelent meg;

tekintve, hogy ezen kézirát a közös külügyminiszterhez van intézve azon megbízgással hogy a két miniszterelnököt másolatban értesítse, tehát közös ügy színében tűnik tel;

kérdem a miniszterelnök urat: A Lipót-, a Ferenc József-rend osztrák császári, avagy magyar királyi rendet képeznek-e?

Ha osztrák rendet képeznek, miért kezeltetett ezen ügy, mint magyar hivatalos ügy?

Ha ezen rendek magyar királyi rendek, akkor miért nem tétetik elég az 1848: III. t.-c. 21 §-ának, mely rendeli, hogy a 7-ik §-ban egyenesen a felségének leuntartott tőrcákat a személye körül rendelt minisztere és személyzete fogja kezelni?

akár magyar, akár osztrák rend a Lipót- és Ferenc-József rend, mi jogon és alapon kap királyi határozatot vagy rendeletet és mi jogon intézkedik a közös külügy miniszter, mikor a rendek osztásának, alkotásának, szabályozásának ügye nem közös ügy és a 67. XII. t.-cikk által hatskörében nem utasítatott, sőt ellenkézőleg a 27. §. által ugy az egyik, mint a másik állam külön kormányzati ügyei vitelől, befolyásotól elhúttak a közös miniszterek?

Mit szándékozik tenni, hogy ezen Magyarország közjogát sértő eljárás megszűnjék és törvényes módon orvosoltsák?

(A miniszterelnök válasza.)

Szóll Kálmán miniszterelnök: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) En e bosszu interpellációnak, amelynek megokolása is sok pontból áll s amelyben maguk a kérdések is igen terjedelmes pontozatokból vannak összeállítva, egyszerűen s röviden a tartalma — nem egyes pontokra — akarok válaszolni, de azt hiszem, hogy akkor, amidőn a tartalomra válaszolok, válaszolni fogok egyuttal a összes pontokra is, mert a kérdés, nézetem szerint, nem olyan komplikált s nem olyan terjedelmes, mint a mindő benyomást nyer az ember a t. képviselő ur előadásából. A dolog igen egyszerű és azért a kérdés legutóbbján kezdem, ott, ahol t. képviselőtársam azt kérdi tőlem, hogy mit szándékozom tenni ezen közjogi sérelem orvoslása végett. En erre egyszéről azt felelem, hogy semmit; semmit azért, mert közjogi sérelem nem követtetett el s mert legyen meggyőződve a t. képviselő ur arról, hogy én a magam részéről azon vagyok hogy sem magam közjogi sérelemet ne kövessék el, sem pedig az ország semmiféle közjogát senki által sérteni ne engedjem. (Helyes és jobbfelől.) Amidőn tehát nekem a dologról hivatalos tudomásom volt s ennek elintézésébe befolytam, természetsszerűleg azon igyekeztem, hogy a kérdés úgy intéztesék el, ahogyan alkotmányjogunk szerint és közjogunk legébbébb és leglétkiemeretsébb megtartása mellett elintéztetni kell. Már arról, hogy a fellegásban azután különbözünk és így az alkalmazás megitélésénél sem juthatunk egy eredményre, nem tehetek; azt sajnátom, de azt hiszem, nem a t. képviselő urnak, hanem nekem van igazam, amikor a következőkben adom elő a tényállást (Halljuk! Halljuk!): O felsége indította érezte magát arra, hogy a Lipót-rend és a Ferenc József-rend fokozataiban bizonyos val-

Szájpadlás nélküli fogak.

Főllélegessé teszik az inylemez használatát. A szájból kivenni nem kell, nem is lehet. Számos elismerő levél. Jétállás.

Wellner Gyula specialista a szájpádás nélküli műfogakkészítésben VI. kerület, Andrassy-út 38. szám.

toztatást tegyen és úgy az egyiknél, mint a másiknál még bizonyos új tokozatot kreáljon. Azt hiszem, nem kontrovertálja senki, a t. képviselő ur sem, hogy ő felségének, a fejedelemlnek, Magyarország koronás királyának joga van az ő rendjében módosításokat eszközölni, új rendeket, ha úgy tetszik jónak kreálni, ez inkontestabilis valami. Már most miről van szó? Arról, hogy általában a rendelkezések ő felségének ezen joga alkotmányosan gyakorlatosság épp úgy, mint minden fejedelmi jog alkotmányos országában, az alkotmány rendelkezéi szerint. Erre nézve a mi alkotmányunk világosan beszél. Az 1848. III. törvény-cikk, melyre a t. képviselő ur is hivatkozik, talán 7. §-ában és egy másik, a 21. §-ában azt mondja, hogy ő felsége rendelkezést adományoz, és ezen rendelkezések adományozását a magyar miniszter ellenjegyzé. És azt mondja az 1848. III. törvény-cikk alapilésében, hogy ő felségének minden rendelete Magyarországon úgy érvényes, ha az ellenjegyeztetik. Ennek elég van téve. Még pedig elég van téve azáltal, hogy először rendjel Magyarországon nem adományozatik soha miniszteri ellenjegyzés nélkül, másodsor elég van téve éppen a konkrét esetben. Mert nem úgy áll a dolog, amint a képviselő ur mondja, hogy itt csak egy kézirat infuztetett a közös külügy-miniszterhez. — majd erre is visszatérek — mert nem a közös külügyminiszterhez infuztetett, hanem infuztetett Goluchowski grófhöz, mint a császári és királyi ház miniszteréhez. (Felkiáltások a szélső baloldalon: Ami nem létezik!)

Bocsánatot kérek, most tényről beszélek. Nemesek eddig van a dolog, mondok, hanem a dolog tovább is van. a dolog odáig van, hogy a magyar miniszterelnökhöz is infuztetett kézirat.

Ugron Gábor: Külön kézirat?

Széll Kálmán miniszterelnök: Külön kézirat!

Ugron Gábor: Igen, másolat!

Széll Kálmán miniszterelnök: Nem másolat és ebben a külön kéziratban közöltetett egy másik kéziratban másolata, amely gróf Goluchowski Agendorhoz, mint a császári és királyi ház miniszteréhez infuztetett. Ebben az eredeti kéziratban ez áll: (olvassa.) Kedves Széll! Inditattva éreztem magamat a Lipót, valamint új Ferencz József-rendemnéi új rendfokozat szervezése által változtatásokat eszközölni. Midőn Öntől erről értesiteném, közlöm Önrel egyidejűleg azon kéziratot másolatát, melyet ezen alkalomból Házam és a külügyek miniszteréhez infuztettem. Ez a rendelet tehát ellenjegyezve van általam, Kelt Bécsben, Ferencz József s. k. Széll Kálmán s. k. Ez a kézirat, amely Magyarországon ennélfogva fogantatva veszi, gyakorlatilag alkalmazza azt a változtatást, amelyet ő felsége jónak látott tenni a két rendjelen, amely gyakorlatilag érvényt szerez annak az elhatározásnak, és a mely az én ellenjegyzéssel van közöltéve, úgy van kiállítva, mint a hogy az 1848-i törvény előírja. Azzal, hogy a statutum illetőleg a rendfokozatok megállapítására nézve ő Felsége gróf Goluchowskihoz infuztetett nem mint külügyminiszterhez, hanem mint a császári és királyi ház miniszteréhez egy kéziratot, ezzel ez az ügy közösbé téve nincsen; mert nem mint a közös külügyminiszterhez infuztete, hanem mint ahhoz a miniszterhez, a ki a családnak, a hazának, a fejedelemlnek egyéniségéből folyó dolgok elintézésénél közvetlenül segítkezik. De a propozíció ő Felségéhez a két miniszterelnök tudtával ment, a két miniszterelnök ellenjegyzésével is közöltetik ez a kézirat. A két miniszterelnökhöz infuztetett kézirat maga és annak ellenjegyzése mutatja, hogy ennek fogantatva vétele nem történelmeti másféleképpen, mint az 1848-ki törvények értelmében és az abban megállapított ellenjegyzés mellett. Tehát először is közjogi sérelem ebben a dologban nincsen, közjogi sérelmet ebben a dologban nem látok és nem látam; és csak azt teszem még hozzá, hogy ez megelie annak, ahogy az Erzsébet-rend 1896-ban megállapítottól és eltér attól a gyakorlattól, amely eddig követettetik. (Halljuk! Halljuk! a jobb-és baloldalon.) Addig igiten az ily rendváltogatásra vonatkozó legfelsőbb elhatározások kontrasztignatura nélkül jelentek meg, és nem külön kéziratilag közöltették a miniszterelnökökkel, és a külön kéziratnak közöltetése nem történt miniszteri ellenjegyzés mellett.

Ez által sem a dolog közösbé nincsen téve, sem az 1848-iki törvényben megirt kardnális, fundamentális, sarkalatos alkotmányjog nézetem szerint nincsen megsérte semmiben.

A rendeletet illetőleg pedig kérdi a t. képviselő ur, hogy osztrák-e az, vagy közös, vagy milyen tulajdonképpen. Hat olyan, amilyen volt eddig 83 évi gyakorlat mellett; 83 évi gyakorlat folytán magyar állampolgároknak adományozottak ezek a rendek és adományozottak mindenkinél ellenvétele, észrevétele, megjegyzése nélkül, adományozottak felelős magyar miniszter ajánlatára és felelős magyar miniszter előterjesztésére.

Polányi Géza: Mindig protestáltam! Meg van a Naplóban! (Zaj balfelől.)

Széll Kálmán miniszterelnök: Így történt ezáltal is.

Hogy a rendek eredetéről és azok statutumainak bizonyos vonatkozásairól lehetne szólni, azt megengedem, de állítom, hogy az 1848-iki törvény értelmében a miniszterium gyakorolja a felterjesztési és ellenjegyzési jogot minden egyes esetben, amikor a rendek adományozottnak és teljesen ez a törvény most is, amikor ő Felsége legfelsőbb fejedelmi joga szerint a rendek bizonyos megváltoztatását tartotta jónak.

Kérem a t. képviselőházat, méltóztassék ezt a választ tudomásul venni. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

(Viszonzások.)

Ugron Gábor: A kérdés most már zavarosabb, mint a miniszterelnök beszéde előtt. Mind a két rendjel osztrák, amelyeket a magyar király magyar alattvalóknak nem is adhatna. Ha azokat az osztrák császár minisztere kezeli, akkor azokkal a magyar hivatalos lapban nem foglakozhatni, azokról a magyar miniszterelnöknek tudomásul birtani nem kell.

Széll Kálmán miniszterelnök: T. Ház: A t. képviselő ur mostan felhangzott beszédeknek egy pár kifejezését lehetetlen, hogy hallgatással mellőzzem, mert azok szertelenül imprecizek. Azt mondja a képviselő ur: Magyarországot megilleti ezeknek a rendeknek az osztása, kezelése és alapítása. Bocsánatot kérek, ez összezavarása a fogalmaknak. Magyarországot a rendek megalapítása nem illeti, mert az ez rezervált fejedelmi jog. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.)

Polányi Géza: A magyar királyt illeti meg!

Széll Kálmán miniszterelnök: Igen, a magyar királyt; ezen megalapításnak fogantatva vétele, gyakorlati alkalmazása, a megalapított rendek osztása, az fejedelmi jog, de miniszteri ellenjegyzés mellett gyakorolattik. Így kell distingválni a dolgot. Azt mondja a képviselő ur, nem tudta, hogy ezeket a rendeket ezen törvény értelmében a közös külügyminiszter osztja.

Ugron Gábor: Nem mondtam!

Széll Kálmán miniszterelnök: Osztráskról méltóztatott beszélni és telettes hatóságáról, — mondtam, hogy nem precizek a kifejezések. Egyetlen egy rend sem osztrák magyar állampolgárnak miniszteri ellenjegyzés nélkül. (Felkiáltások a szélső baloldalon: Ezt tudjuk!) Ezt kezeli a felség személye körüli miniszter, a rendet nem kezeli, ezt a törvény nem mondja, pedig a t. képviselő urnak ezt tetszett mondani. A törvény azt mondja, hogy a rendnek osztása miniszteri ellenjegyzés mellett történik. Már most itt vagyunk az igazságnál. A rend osztrák miniszteri ellenjegyzés mellett de a rend alapításában történt változtatás is miniszteri ellenjegyzés mellett történik, mert a t. képviselő ur megint bizonyos imprecizek kijelentéssel azt mondja, hogy az a kézirat amelyre én olyan büszke vagyok, közöli velem egy másolatot. Nemesek azt közli, hanem az is benne van, hogy inditattva éreztem magamat a Lipót-, valamint a Ferencz József-rend új rendfokozatainak szervezése által változtatásokat eszközölni. "tehát meritörnis infuztedés van abban a kéziratban kimondva és kontrasztignálva. (Felkiáltások a szélső baloldalon: Semmi közünk hozzá!) Mit jelent ez a kontrasztignálás? Azt, hogy alkotmányos ellenfelet alá van helyezve (Élénk helyeslés a jobboldalon.) és kelő ellenjegyzés mellett hajtatik végre. Azt mondja a képviselő ur, mi közünk hozzá. Akkor közünk van hozzá, mikor a rendet miniszteri előterjesztés alapján kiosztják, úgy mint a törvény mondja, mindig ellenjegyzés mellett.

Azt mondja a képviselő ur, most kislit, hogy több az a ház miniszter, mint a házi és családí ügyek kezelője. Az előbb hivatkoztam rá, hogy most nem sülit ki semmi. 1884-ben az a gyakorlat követteket, hogy nem közöltetett a kézirat a magyar miniszterelnökekkel, hanem egyszerűen a ház miniszteréhez infuztetett kézirat publikáltott. En azt mondtam, azt ítegettem, hogy az a mai gyakorlat, mely eltér az 1884-iktől, a helyes alkotmányos és a helyes közjogi felfogás keretében illeszti vissza ezen fejedelmi jognak gyakorlatát. Itt semmi felsőbb hatóságról nincsen szó, hanem egyszerűen arról, hogy a ház miniszteréhez megküldte ő felsége a legszemélyesebb és fejedelmi jogában gyakorolható elhatározását, amely fogantatva vétetik Magyarországon ezen kézirat által, melyet a magyar miniszterelnökhöz infuztetett és mely a magyar miniszterelnök által ellenjegyezve van. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Molnár Jenő: El kell törölni minden rendjelet és békesség lesz!

A Ház a választ tudomásul veszi.

(A marosvásárhelyi választás.)

Thaly Kálmán azt kérdi, milyen stádiumban van a marosvásárhelyi választás miatt megindított vizsgáló?

Széll Kálmán miniszterelnök: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) Amint már ma egy hete voltam szerencsés kijelenteni, azonnal meg fogom adni a választ, melyet a vizsgálóat befejeződik és az arról szülő jelentések, jegyzőkönyvnek és tényállásnak teljes ismeretével fogok birtani. Most ugyanezt válaszolom, kibővíve azzal, hogy a vizsgálóat most már be van fejezve, de csak a legutóbbi napokban fejeztetik be; a vizsgálóbizottság elnöke tegnap délután érkezett Budapestre. Tegnap délután óta még olyan kevése idő folyt le, hogy nem is lehetett abban a helyzetben, hogy jelentését megszerkeszesse. En találkoztam vele és ő szóbelileg referált nekem nagyjában, de természetesen ilyen kérdésben kimerítő részletes jelentést teendő. Amint ez a jelentés elkészül — megíráshoz pedig már hozzáfogott mert a vizsgálóatban felvett jegyzőkönyv természetesen készen van — a képviselő ur kívánságához képest azon uraknak, akik hozzáam ezen kérdésben interpelációit infuztetek, igen szivesen fogok válaszolni és azt hiszem, hogy többet már nem fognak sürgetni, mert a jövő hét kontrolnapja előtt az összes interpelációkra felelni fogok. (Általános helyeslés.)

Elnök a Ház hozzájárulásával a legközelebbi ülést hétőn délelőtt tíz órára tűzi ki. Napirend lesz a honvédelmi budget.

Az ülése délután 2 órakor végződik.

BELFÖLD.

Politikai mozaik.

Budapest, március 2.

Nagy morajlás van képviselői körökben az összeférhetelenség kérdése körül. Ha avatatlan ember látja-hallja, egyszerűben nagy veszedelemre gondol. Pedig jóformán ki van zárva, hogy akár csak komoly komplikáció is lehessen belőle. Ennek a meggyőződésnek adott kifejezést egy politikus, aki a kormányhoz közel álló körök felfogásáról alaposan tájékozva van.

— Semmiesetre sem lehet más eredménye ennek a kavarodásnak — ugymond — mint egy teljes kitisztulás, amelyben meg fog születni egy jó, becsületes, gyökeres összeférhetelenségi törvény. Nem is hiszem, hogy más tartalma van az egészenek, mint taktikai próbálkozás, azzal a céllal, hogy a kormány kellő időben ne tudja beváltani az ígérteét.

— E szerint tehát a javaslat egy obstrukció eshetőségének is ki van téve?

— Azt nem tudom. De az kétségtelen, hogy politikai célja sem egy obstrukciónak, sem másnemű ellentállásnak nem lehet, mert a javaslat-hoz a kormány pozíciója hozzákötve nincs és így kormánybuktatás nem lehet a dologból, amint ezt az Önök lapja már eléggé ki is fejtette. Az én nézetem is az, hogy a kormány nyílt kérdésnek fogja hagyni a javaslatra nézve való állásfoglalást, mert a pártkérdés fölvetésének nem is volna értelme. **Széll Kálmán** a javaslat sorsába másféleképpen nem is folyhat be, mint a párt vezetője, a parlament leaderje, a kinek az a feladata, hogy elhárítsa az akadályokat a javaslat útjából, a melynek kellő időben való letárgyalására kötelezettséget vállalt. De a javaslat nem az övé, megszületését nem ő iniciálta, hanem a parlament, szövegét nem ő készíti, hanem a parlament bizottsága, amelynek munkálata fölött a parlament dönteni fog anélkül, hogy a kormány bármiképpen angazsálva lesz. Ez persze **Széll Kálmánnal** nem azt jelenti, hogy mint annak idején **Bénffy**, gondoskodni fog arról, hogy a javaslatból törvény ne legyen. Eppen ellenkezőleg, **Széll Kálmán** minden tőle telhető el fog követni a kérdésnek becsületes megoldása érdekében, de nem a maga pozíciója érdekében. Hogy a pártkérdést föl nem veti, ez is az ügy érdekében való, mert a nézetek szabadon fognak megütköni, a pártkérdések minden feszélye nélkül.

— Mi értelme van hát mégis annak, hogy az ellenzék részéről most egyszerre halasztó tendencia jelentkezik?

— Öszintén szólva, semmi. Kétféle irányu ellenvetéseket hallok. Az egyik rész nagyon rigorózusnak mondja a javaslatot, a másik nem eléggé rigorózusnak, vagy hiányosnak. Amennyire a hangulatot ismerem, az enyhítő felfogásnak nem sok reménye lehet az érvényesülésre. De azért tessék vele előállni a Házban, vagy most mindjárt a bizottságban, hiszen minden képviselőnek van joga a bizottság ülésén megjeleni és indítványt tenni. Választások előtt állunk, tessék vállalni a felelősséget a közvélemény előtt. Mondhatom, hogy minden szigorító indítványval jó kilátásai vannak. Ha nem elég radikálisnak bizonyul intézkedése a javaslatnak, tessék helyébe radikálisabbat indítványozni; ha valami hiányzik, tessék előhozakodni vele, a bizottság, vagy a parlament majd belepótolja. Mindezt meg lehet cselekedni és mindezt jogosult, csak az nem jogosult, hogy ilyen kifogások címén az egész javaslatot támadják és késleltessék, holott a javaslat meggyőződés szerint jó, becsületes, egészséges gerinc, amelyre ráilleszthetők mindazok a részletek, amelyek együtt a nehéz kérdésnek emberileg lehető megoldását adják.

Az a felfogás, amelyet ez a politikus kifejezett tudósítónk előtt, körülbelül uralkodó felfogása a többségnek és ezzel szemben, úgy hiszszük, hiába kísérleteznek halasztó irányzatokkal.

Weln Károly és Társai

HÁZAI IPAR.
minden darab
gyártmányból
származó árú
jelen védjeggyel
jelöltétek.
KÉRT ÜZSÉR

Szepességvi vászongyárosok
széllék hírneve képmény és buszózi vázalon és kamuka-(damaet)
gyártmányokat. — Gyöngyösi
Budapest, IV. Koronahereg-utca 8. szám.

Némelyek a főrendiházi tagokkal is operálnak különféle módon. Legsűrűbben az a kifogás jelentkezik, hogy a földbirtokosokra nézve nincs kimondva az összeférhetetlenség a vizsabályozás, dohánybeváltás és szeszkontingens tekintetében. Itt meg arról felelnek meg, hogy az érdekinkompatibilitásnak ilyen kiterjesztése mellett kimaradnának a főrendiházról mindazok az örökös tagok, akik megítik az adócenzust; mert hiszen aki háromezer forint évi földadót fizet, az a három közül vagy az egyik, vagy a másik címen, de a legtöbb mind a három címen érdekelt van. Ez voltaképp nem lenne egyéb, mint a főrendiházról szóló törvény megváltoztatása az inkompatibilitás reformja címen. Ami elvégre nem volna nagy baj demokratikus szempontból, de vajjon mit szólna hozzá a főrendiház? Hiszen lehet, hogy azok a radikális reformerek éppen erre spekulálnak.

Az egészek pedig a veleje az, hogy vannak tényleg bizonyos esetek, amelyekről a javaslat nem provideál, de a legkövetesebb törvény sem provideálhat. Ezeknek a kedvéért azonban nem szabad megakasztani a reformot, amely az elérhető jót akarja megvalósítani. És meg is fogja valósítani, mert, ismételtjük, az egész kavargásnak, lármának, zugásnak, forrongásnak, susorgásnak nincsen komoly magja.

Még egy érdekes dolgot hadd említsünk fel. A javaslatkészítő bizottságból kiküldött-albizottság tudvaleg tegnap mindjárt a plénum ülése után összeült és hozzájáralt a tervezet megvitatásához. Tárgyalták a fórum kérdését is, de erre nézve megosztottak a vélemények. Ugyanannyi szöveglője volt a Ház tagjaiból alakítandó zsűrinek, mint a kuria bíráskodásának, úgy, hogy az albizottság végre is abban állapodott meg, hogy mind a két javaslatot a plénum elé terjeszti. Feltűnt sokaknak, hogy *Szivad* Imre is a két ellenzéki bizottsági tag mellé csatlakozott, akik a kuriát akarják fórumnak; és még inkább feltűnt az a félórási beszéd, amelylyel ezt az állásfoglalást megokolta, s amelyben kifejtette, hogy a parlamentet alaposan meg kell tisztítani, s ez a tisztítás nem remélhető másképpen, mint úgy, ha a kuria lesz a fórum az összeférhetetlenségi ügyekben való bíráskodásnak... Egyébként a bizottságot a szavazatoknak ez a megoszlása arra bírta, hogy kiegészítse az albizottságot egy hetedik taggal, ami végett hétfőn ülést tart. Ugy értesülünk, hogy *Kristóffy* József lesz az albizottság új tagja. Ennek a kiegészítésnek nem az a célja, hogy a fórum kérdésében többség legyen, mert az már kész megállapodás, hogy mind a két javaslatot beterjesztik, hanem nyilván azt akarják elkerülni, hogy a bizottság elnökeinek bármelyik javaslat szövegezésre be kelljen folynia. Különben pedig a mi impresszióink az, hogy a fórum kérdésében a hangulat meglehetősen kialakult már, még pedig a *szür*i mellett.

KÜLFÖLD.

A csehek obstrakciója. Az osztrák parlament munkarendje még mindig nincs megállapítva, mert a sok sürgős javaslat sorsa attól függ, miként viselkednek a kormányossal szemben a csehek. Ha hihe-tünk a klerikális *Grazer Volksblatt*nak, úgy a csehek már lemondtak az obstrukción, ami az uralkodó közbejárásának az eredménye. Az ifjú-cseh klub parlamenti bizottsága mai ülésén arról tanácskozott, hogy az unjocozásra, a beruházási kölcsönről és a szeszadóra vonatkozó javaslatokat kivegyék-e az obstrakción alól? A képviselőház hétfőig nem tart ülést, de közben a kormány folytatja a tárgyalást a csehekkel.

Bécs, március 2.

Koerber miniszterelnök folytatta az alkudozásokot a csehek megbízottaival, *Pacak*, *Stransky*, *Kaizl* képviselőkkel és *Resek* miniszterrel. A csehek tudvaleg hajlandók megszavazni az unjocutalékról és a szeszadóról szóló javaslatokat ebben a sorrendben, de a németek nem fogadják el ezt a napirendet, hanem ragaszkodnak a magukéhoz, amely a következő: unjocutalék, beruházási kölcsön, még pedig második olvasásban is és végül következnie a szeszadójavaslat. Ez eltérés kiegyenlítésére ma közvetsítő indítvány merült fel, nevezetesen az, hogy döntse el a reichtsath, vajjon az unjocjavaslat

letárgyalása után a beruházási kölcsönt, vagy pedig a szeszadójavaslatot tüzi-e napirendre? E körül folyik most az alkudozás. *Berg* sürgős indítványa, amely azt ajánlja, hogy a Reichtsath az első olvasás mellőzésével egyenesen a bizottsághoz utasítsa a beruházási kölcsönről szóló törvényjavaslatot, nem oldja meg a vitás kérdést. A hétfőn délután öt órakor tartandó ülésen a sürgős indítványokat fogják tárgyalni s kedden vagy szerdán lesz soron az unjocozásról szóló törvényjavaslat.

Orosz-szerb kedveskedés. *Belgrádból* jelentik, hogy *Carikov* Miklós, az új belgrádi orosz követ, megbízó-levelének átadásakor beszédet intézett *Sándor* királyhoz, amelyben azt mondta, hogy az orosz kormány Szerbiát a békés haladás és jólét útján óhajtja látni. *Sándor* király válaszában kifejezést adott keresztapja és násznapja iránt táplált benső érzezésekének és biztosította a követet, hogy abban a törekvésben, hogy a két ország barátságos viszonya bensősévé és tartóssá alakuljon, számíthat a király és kormánya támogatására.

A béke szép és üdvös, Szerbiára nézve pedig éppenséggel életkérdés. Fontos azonban, hogy ez a béke ne jelentsen egyoldalú meghunyászkodást s ne jelentsen ellenségedet Szerbia legerősebb szomszédjával szemben. *Sándor* király békenyilatkozata hasznos dolog volt. Csak az ár, hogy erről a simulékony hangulatról csakis Oroszországot értesítette. Magyarországról tudvaleg egészen másképp beszélt a fiatal király.

A délafrikai szabadságharc.

Budapest, március 2.

De wet ismét kisiklott az angol hadtesteknek ama gyűrűjéből, amely mefojtással fenyegette kis csapatát. *Botha* sem adta meg magát, sőt ha hinni lehet egy este érkezett durbani táviratnak, nem csekély kellemetlenséget okozott üldözőiknek. Látnivaló, hogy *Kitchener* sikerei korántsem oly fényesek, mint az angol lapok napok óta híresztelik, sőt kétséges, vajjon egyáltalán szó lehet-e sikeréről. Az emberirtó délafrikai háború azonban úgy látszik lassan mégis csak a végéhez közeledik. Teljes lehetetlenség, hogy a még hadban álló 14.000 boer sikeresen folytathassa a küzdelmet negyedmillió angol katonával szemben. De a hadjáratnak még ez a vége is rengeteg áldozatába fog kerülni Angliának.

London, március 2.

Fokvárosból jelentik: *De Wet*, *Hertzog* és *Brant* kommandóival való egyesülése után, diadalmasan keresztültört az angolok vonalán s most háromezer emberével előrenyomul *Colesberg* felé. *De Wet* március 1-én keresztül ment *Phillipstown* városon.

London, március 2.

Kitchener jelenti Pretóriából tegnapi kelettel: *De Wet* kénytelen ismét visszavonulni az Oránje északi partjára. Fokföld megtisztult az ellenségtől. Kétszáz boert elfogtak, az elszéledteket összefogdosák. Nyolevan angol lövész hosszú harc után, amelyben husz emberük elesett vagy megsebesült, megadta magát egy tulnyomó számú boer csapatnak.

London, március 2.

A *Daily Chronicle* azt írja, hogy noha *Botha* kapitulációját hivatalosan még nem erősítették meg, mégis alopas az a föltevés, hogyha még nem törődtek meg, csak elbalasztották, mert a tárgyalások egy-két alárendelt pontra nézve még nem fejeződtek be. Ezt a föltevést megerősíti az a jelentés, hogy a katonai hatóságok megváltoztatták bizonyos megállapodásokat, a melyeket különféle cégekkel hadikészletek szállítására nézve kötöttek a háború folytatása esetére.

Brüsszel, március 2.

A *Petit Bleu* a következő táviratot kapta *Utrechtből*: *Krüger* környezete nem hiszi, hogy *Botha* megadta volna magát. Azt mondják különben, hogy ilyen kapituláció nem fejező be a háborút, mert *Bothának* nincs joga az ellenségkedés általános megszüntetésére nézve tárgyalnia. Ilyen tárgyalásra csak a transvaali kormányának van joga, amelynek élén ideiglenesen *Schalk-Burger* áll.

London, március 2.

Durbanból jelentik február 27-ikéről: A legújabb hírek szerint keleti Transvaalban nem a boerok, hanem az angolok vannak veszedelmes helyzetben. E hírek szerint *Botha* rendkívül ügyes manőverekkel több szerencsés ütközet után szét-

választotta az ellene operáló angol hadtestet és arra kényszerítette, hogy a legnagyobb sietséggel *Middelburgba* visszavonuljon, míg *French* békelme maradt *Botha* és *Mayer* Lukács kommandója között.

London, március 2.

A hadügyminisztérium hivatalos statisztikát tesz közzé az ez évi január elsejéig Dél-Afrikába küldött csapatokról. E szerint összesen 282.379 angol katonát indult el a harcra; ezek közül a harcra, betegségre következtében vagy más ok miatt meghalt vagy harcsebesült 107.633 katonát.

A hadügyi költségvetés hadikiadások tételét azzal okolja meg a kormány, hogy a dél-afrikai haderet a költségvetési év első négy hónapjában teljes létszámban fogja föntartani, azután pedig lassanként csökkentik a létszámot.

Hága, március 2.

A második kamara tegnapi ülésén *Bylandt* azt kérdezte, hogy miért vonták meg *Pott* lounzoni-marquezi konzultól az exequatort. *Baufort* külügyminiszter erre a következő feleletet adta:

— *Pott* konzult azért hívták vissza, mert a transvaali tüzérség részére családri módon heliografikus készülékeket szállított és mert útlevelekkel visszaadott követelt el. A konzult e miatt el is itélték, amit ő maga sem tagad.

HIREK.

Márciusi szellők.

Egy új kor vajdunk lázas feketén,
A föld szívverését hallom, érzem én.
Alattunk, körülünk készülsz egy sereg.
Félig szellem-árnyak, félig emberek.

Élnek, de hazátlan! Nincsen is szavuk,
Csak ha márciusi szellők árja zúg,
Ők is belesírnak fojtott hangokon
És esodálva halljuk: — Ez a hang rokon!

Milliók keserve zeng belőle ki,
Forrongó, vad álmok húrja rezgeti.
Ugy bujdosik által a világ felett,
Mint egy más világból szálló üzenet.

Pásztor Árpád.

Éjjeli látogatás.

Gulner Gyula, a belügyi államtitkár tegnap éjjel megtekintette a nyomor tanyáit. Nyirkos éjszaka volt ez a tegnapi éjszaka s indokolt volt, hogy a belügyi államtitkár begombolta a bundáját s kalucsnit húzott a lábára. Ebből a polgári milieuból kényelmesen s avval az objektivitással lehet végigtekinteni a társadalom-forradalmi problémákon, melyet a jólét ad az embereknek. Bizonyos tehát, hogy a belügyi államtitkár ur tárgyilagossan fogta föl mindazt, amit látott s szívét is megremegettette a nyomor látása s sóhajt fakasztott érző lelkéből a nyomorultak és elhagyottak viszálgató helyzete.

Ott tartunk most már, hogy a szociális lelkiismeret megmozdult a legkompetensebb helyen is s arra bírta a belügyi kormányzat egyik főnökét, hogy leszálljon arról a magaslatról, ahova kiváló tulajdonságai és képességei juttatták s emeljen oda, ahol annak a polgári államnak nyomorékai tengődnek, melynek éppen ő egyik nagyon előkelő tisztviselője.

Azt a hatást teszi rám a dolog, mint mikor azt olvasom, hogy a királyok érdekéért megsebesült katonákat megy vigasztalni a király s virágad ad a kórházi betegeknek. A virág oly sokat szerepel a romantikában s valóban kedves termése a földnek, de eldobhatnám a beteg katonák ágya mellől, mert puskagyólyó ejtette sebeket nem lehet vele gyógyítani. A hasonlatot talán fölösleges fölfejtenem. Csak azon a ponton akarok rámutatni a hasonlatbeli közösre, hogy az államtitkár ur látta nyomorékok a polgári állam fejedelmi aberrációit fekszenek a vackorban s bármily nemes érzések vizsik is oda a kalucsnis, bundás államtitkárokat, végeredményben mitsem segíthetnek a nyomorúságon.

A hangulat-szocializmus azt hiszem im-

már Magyarországon is idejét multa s a tények vagy a rongyok logikája mind erősebben követeli, hogy a szocialisztikus hangulatokból megfogalmazott novellák helyébe lépjen végre az az akciótól duzzadó dráma, melynek utolsó fölvonásában jóllakott és boldog emberek borulnak egymás keblére. Nem hiszem, hogy az államtitkár ur egymaga megmozdíthatja ezt a drámát s kételkedem abban, hogy Don-Quixotei szerepekre akarna vállalkozni. Utoljára is csak a foltozási rendszer egyik munkása maradhat ő is, annak a rendszernek, mely a régen kopott polgári társadalom subájára egyre újabb foltot vet s félt aggodalommal várja, hogy hol nyúví el az emberiség a subáját.

Oh ismét egy lyuk. Ismét szakadt! A foltozási rendszer hívei szaladva viszik a posztót s a folt hátán folt subát újra kijavítják. Az egyik az emberszeretet szent nevében, a másik a főnálló állami rendszerből kiszivárgó hasznok miatt, a harmadik, mert nem szeret arra gondolni, hogy a foltozott suba helyett végre új subát is lehetne varratni a didergőknek és félig megfagyottaknak.

Bizonyos az, hogy a belügyi államtitkár ur is kellő tudatával bír mindezeknek s bizonyos az is, hogy a jövő reményének tartja azt, hogy a társadalmi törekvések egy mederbe folyanak össze a kormányzati törekvésekkel. De az államtitkár ur látta a nyomort és hallotta a panasos jajsztót s amit ember meglátott ott, azt meglátta általa és meghallotta általa a kormányzat. Hogy helyesen látta meg, arra nézve garancia Gulner Gyula éres szeme s hogy a jajsztóval szívég hatottak, arra garancia humánus és érző szíve. Kétségtelen, hogy a tapasztaltak után a kormányzat körében nem zárják le azt az aktacomót, melyre ez van fölírva: társadalmi forradalom.

G-a.

Budapest, március 2.

— BUDAPESTI NAPLO. Február 28-án

új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Lapunk legközelebbi száma hétfőn délelőtt jelenik meg.

— A király a népkönyhában. Bécsből táviratozzák, hogy a király ma főhadsegéde gróf Paar és Püllék őrnagy szárnysegéde társaságában meglátogatta az első bécsi népkönyha-egyesület népkönyháját. Ő felségét az egyesület tisztikára fogadta, amely bemutatatta neki a népkönyha helyiségét. Ő felsége mindent behatóan megnézett s távozásakor elismerését fejezte ki a humánus intézmény vezetőinek.

— Az új ág. evang. főgimnázium. A budapesti ágostai evangélikus egyházközég már régebben elhatározta, hogy Deák-téri főgimnáziuma számára új, megfelelő otthont építtet. Sokáig keresett alkalmas telket, míg végre talált egyet a városligeti fasorban. A presbitérium kimondta, hogy új főgimnáziumát ott építtetni föl, de a költségekre gyűjteni fog az egyház hívei között és segítséget kér a közoktatásügyi minisztériumtól.

— Gyászruhás udvari ebéd. Belgrádból táviratozza tudósítónk, hogy az udvari gyász ellenére a jövő héten nagy díszedél lesz az udvarnál Csaríkoff orosz követ tiszteletére. A diplomáciai kar, a miniszterek és a hölgyek a király rendeletére gyászruhában fognak megjelenni az udvari ebéden.

— Gyászmise Lechner Ágostért. Lechner Ágost főrendiházi tag, egyetemi tanár lelkiüdvéért ma délelőtti gyászmise volt az egyetemi templomban. A szomorú alkalomra a teplotom gyászpompával ékesítették és a főhajóban díszes ravatalt is állítottak föl. A feketélv bevonat padosorokban ültek a gyászoló Lechner- és Degré-családok tagjain kívül dr. Kisfaludy A. Béla rektor vezetésével az egyetemi tanács tagjai, továbbá az egyetem tanárai. A templomban három olántáblát mondtak gyászmisét: dr. Klínger István apát, egyetemi tanár, Krizsán Mihály pápai kamarás, szemínáriumi igazgató és dr. Puri Iván tanulmányi felügyelő. Mise alatt a templomi énekar Noséda kar-nagy vezetésével Egressynek Mért oly borus kezdetű híres gyászadalát énekelték el.

— **Báró Fejérváry Géza** — otthon. Örömteljes visszhangja két bizonyára országszerte annak a hírnek, hogy báró Fejérváry Géza, a mi népszerű honvédelmi miniszterünk, ma felgyógyultan odahagyta a Herzel-féle szanatóriumot, ahol másfél hónapra keresztül aggodó részvétellel fordultunk betegágya felé. A jó király baráti indulata és az orvosi tudomány és a család odaadó ápolása visszaadta a nagy betegnek féltett egészségét és honvédelmi miniszterünk újra otthon van a budavári palotában, ahol mindenki szívsszorongva várta hazatérését. Az ország közvéleménye, amely oly nyugtalanul leste betegségének minden pillanatát, szivből üdvözlö a felgyógyult minisztert.

Délelőtt tizenegy órákor jött ki a felgyógyult miniszter a szanatóriumból fia, báró Fejérváry Imre, veje gróf Korniss Károly, dr. Herzel és dr. Kalivoda Kálmán szanatóriumbeli vezető orvos támogatásával. Az előcsarnokban érdeklődve kérdezte Herzel tanárt az orvosai, hogyan fog távozni a miniszter.

— Hogyan? ... Hát a saját lábán! — mondta a professor.

Tábori hordszéken hozták le Fejérváry minisztert, mert Herzel tanár megtiltotta, hogy lépcsőn járon. A lépcsőháznak kertre nyíló ajtajánál négy üléses gumikerekek számoztalan flakker várakozott. A miniszter, aki már reggel óta izgatott örömmel készült a távozásra, dr. Kalivoda segítetté le a hordszékéről. Egy pillanatra megállott, s élvezettel szivta magába a rég nélkülözött friss levegőt. Fekete ruha, vastag szürke utazó köpeny és puha fekete kalap volt rajta.

— Na, haza megyünk! — mondotta boldogan a miniszter a fiához. — Tudod a Bajza-utcán át!

— Tartsa a kendőt a szája elé édes apám, ne beszéljen! — nyugtalanodott báró Fejérváry Imre. De a miniszter csak folytatta.

— Meg van a lábszák? — kérdezte a szolgáltól s a kocsisnak is odaszólt: — Hídvéned van-e?

Herzel tanártól még a szanatórium csarnokában bucsuzott el a miniszter.

— Nagyon köszönöm tanár urnak sok jószágát! — mondotta megindultan, kezét nyujtvá.

A kocsi mosolyogva szállott be, s melléjeült dr. Kalivoda. Egy másik kocsiiban báró Fejérváry Imre és gróf Korniss követte. A Bajza-utcán, Andrássy-uton és Fürdő-utcán át mentek föl a kocsik, s délből érkeztek meg a honvédelmi minisztériumba, ahol a délszaki növényekkel díszített lépcsőházban magasrangú katonatisztek, s a minisztérium polgári és katonai tisztviselői lelkes éljenzéssel fogadták visszatért főnöküket. A portás, a szolgák, mind diszrubán sorokoztak, s ragyogott minden, mint valami nagy ünnepségen. Az emeleten leemelték a minisztert a hordszékéről, s aztán Kalivoda dr. karjára támaszkodva belépett lakása fogadószobájába, ahol a család tagjai várakoztak. A hölgyek, a gyermekek mind ibolyát és bokrétát tartottak kezükben. A miniszter sorra ölelte őket. Egy kis unoka üdvözlő beszédet is mondott:

— Isten hozta a mi drága nagyapánkat, áldjuk a jó Istenkét, hogy ismét egészségesen láthajuk közüNK és kérjük az Istenkét, hogy tartsa meg nekünk jó egészségben mindjére.

Aztán a hálószobába tért a miniszter, ahol vetett ágy várakozott rá. Itt visszagyültek körülötte csakhamar a családtagok is, és ott bucsuzott el dr. Kalivodától is, aki egész betegsége alatt mellette volt.

A betegségeből fölépült honvédelmi miniszter a következő levelet intézte dr. Csatóry Lajos miniszteri tanácsoshoz, mint a honvéd-menház felügyelő bizottságának elnökéhez:

Méltóságos uram! Ama szívélyes és becses üdvözlésért, amelyben gyógyulásom alkalmából a honvéd-menház felügyelő-bizottságának tagjai részesítettek, sietek úgy méltóságodnak, mint minden egyes tagnak leghálásabb és legzöszintűbb köszönetemet kifejezni. Ezen megemlékezésem nemcsak úgy fogom fel, mint a tisztelt bizottsági tag urak humánus érületének kifejezését, hanem mint ama szerény igyekezetem méltánylását is, mely szerint az elagott és intézeti elátásra szoruló régi honvédéke javát a körülményekhez képpeset előmozdítani törekedtem. Kétszeresen becses tehát reám nézve szívelyes megemlékezésük és emikor ezért újból köszönetet mondanék, kérem Méltóságodat, sziveskedjék azt alkalmas módon a bizottsági tag urak előtt is tolmácsolni. Hazafias tisztelettel, Méltóságod tisztelt szolgája: báró Fejérváry Géza.

— **Új tisztviselő telep.** A magyar vasuti- és hajózási-klubban mozgalom indult meg egy általános tisztviselő-telep létesítésé érdekében. Az új telepet a gróf Bathyányi Lajos-féle telkeken szövetkezeti alapon létesítik. A szövetkezet elnökéül csakányi Marx János miniszteri tanácsos és forgalmi igazgatót igyekeznek megnyerni. A cél elérésére előkészítő bizottság alakult, amely megválasztotta az építő és terjesztő bizottságokat. A telep finanszírozásáról gondoskodva van. A telepre vezetó villamos vasut kivezetése az építkezéssel egyidejűleg történik, mi a telepet gyors emelkedését és életképességét már előre is biztosítja.

Az érdeklődés a szövetkezet létesítése iránt oly nagy, hogy a közgyűlés rövid idő alatt meg lesz tartható. A családi házak terve naponta este 6-7 óra között a vasuti- és hajózási-klub titkáranál (Andrássy-ut 69.) megtekinthetők.

— **A szivós királynő.** A párisi vásárosnokokban tudvaleg minden évben királynőt választanak a kofák. A díszes méltóságra emelt hölgyet aztán a *Mi-Carême*-ünnepen pompás kocsiban sétáltatják végig a városban. Az idén azonban nem ment rendben a választás. Két héttel ezelőtt királynővé választották Romelot Emilia kisasszonyt, egy csinos elzászi hölgyet. Utóbb azonban kitünt, hogy a választás nem volt szabályszerű s meg kellett ismételni. Ezúttal *Marlin-Poirier* kisasszony lett a győztes. De Romelot kisasszony ebbe nem akart beüenyödni. Egy nagy kávéházban, ahol a választó-gyűlést tartották, Romelot kisasszony kijelentéte, hogy ő az egyedüli igazságosan megválasztott királynő. Erre ki akarták dobni. De a kisasszony nem hagyta magát, hanem így szózkodt:

— Két oknál fogva nem távozem a kávéházból. Először azért, mert kávért rendeltem, másodsor pedig azért, mert királynő vagyok.

Az ellenpart erre rendőrt hivatott. A rendőr azonban tudni akarta, hogy miért kell kivezetnie a kisasszonyt:

— Talán bolond ez a hölgy? — kérdezte.

— Nem.

— Megvert valakit?

— Nem.

— Szemérmetlenül viselkedett?

— Nem.

Erre az utolsó kérdésre felpattant a kisasszony s kijelentéte, hogy királynői jogaiból nem enged. A rendőr vállat vont és távozott. Amint kiment, akkora lett a zsvaj, hogy az elnök rászólt a zenekarra, hogy játszszzék egy polkát, és talán lecsíhaptja a kedélyeket. A zenekar rá is kezdett a táncdarabra, a párok tánera perűdtek, s az egész trónvillongás ropogós polkába fult. *Romelot* kisasszony azonban külön még egy újságit író előtt is kijelentéte, hogy nincs az a kincs, amiért másnak átengedné a királynői címet.

— **A képviselőházi szocialista ügye.** A képviselőházban tegnap történt szocialista tüntetés két vezetőjét, *Grossmann* Hugót és *Weisberger* Arnoldot tegnap kihalágtatta még *Krecsányi* Kálmán kerületi kapitány, azzán mind a kettőt elbocsátotta. Ügyükben a jövő héten mond ítéletet a kapitányság a kihágási büntetőtörvény 731. szakaszának 83. §-a alapján, mely a nyilvános helyeken elkövetett atrocitások, illetve csendháborúszakok üldözésére vonatkozik.

— **Új páncéloshajó.** *Triest*-ből telegrafálják: Még ebben az évben bocsátják vízre a *Habsburg* páncélos hadihajó testvérhajóját, a II. páncélos, amely most épült a San-Marco Stabilimento Tecnico Triestino-ban. A legutóbb meg-szavazott 7000 tonnás páncélos hajó a polai arzenálban készül.

— **A pétervári merénylet.** Pétervárról táviratozzák, hogy *Bogolepov* közoktatásügyi miniszter állapota teljesen kielégítő. A beteg miniszter az éjszakát nyugodtan töltötte. A merénylő diák teljes beismerésben van, egy külni újság pétervári távirata szerint. *Karpovics*, aki a merényletet elkövette, Berlinből jött Pétervárra, hogy kihallgatásra jelentkezzen a közoktatásügyi miniszternél. *Karpovics*ot 1894-ben kitiltották a dorpaté egyetemről s azóta külföldi egyetemeken tanult. Többször megpróbálta, hogy a kitiltó végzést visszavonassa, mert hazájában akart tanulni, de mindig kudarcot vallott. Most személyesen akarta kérését előterjeszteni Bogolepov miniszternek. *Bogolepov* meg is hallgatta, de kijelentéte, hogy kérését nem teljesítheti. Erre *Karpovics* ráléte a miniszterre. A golyó ott van még a miniszter nyakában és eltávolítására egy berlini tanárt hívtak meg. A miniszter állapota nagyon komoly. A merénylő a Péter-Pál-erődben van.

— **Kinevezések.** A király, mint a hivatalos lap mai száma közli, *Pap* Mihály osztálytanácsosi címmel felruházott miniszteri titkár és *Marshall* József miniszteri titkár osztálytanácsosi névezte ki, báró *Hammerstein* Rikárd miniszteri segédtitkárnak pedig a miniszteri titkári címet és jelölget adományozta az uralkodó.

— **Házaság.** *Keményfi* Béla, déli vasuti ellenőr eljegyezte *Horváth* Melanie kisasszonyt, *Horváth* Sámuel déli vasuti főellenőr leányát.

Eicheneald József építési vállalkozó Szorosinovecrl eljegyezte *Kukuk* Mari kisasszonyt, *Baumhorn* Ármín zsolnai lakos és magánzó leányát.

Berkovits Ede Maros-Ludásról eljegyezte *Schreiber* Jenny kisasszonyt Pápan.

Kovács Vince, magyar államvasuti tisztviselő eljegyezte özvegy *Honig* Ignácné, budapesti háztulajdonos leányát *Jankát*.

— **Főnyeremény.** A Bazilika-sorsjegyek folyó évi március 1-én mezejett huzásán a 40.000 koronás főnyereményt egy szegény varrónő nálam részletfizetésre vet 5007. sorozat 77. számú Bazilika-sorsjeggyel nyerte. *Fuchs* H. váltóháza Budapest, IV. Kocs-keméti-utca 1.

— **Az információ.** Egész csomó ember abból él ebben a szép nagy városban, hogy informál. Ha valaki kíváncsi arra, hogy Iksz vagy Ypsilon urnak mennyi a fizetése, van-e adóssága, veri-e a feleségét és hogy milyenek a kilátásai a jövőre illetőleg, valami olyan irodához fordul felvilágosításért, amely mindezekre a kérdésekre mérsékelt díjazásért megfelel. Hogy hogyan, az a legtöbbnél mellékes. A fődolog az, hogy az információért a pénzecske befolyjon s ha az információ iroda tulajdonosa gummikerekű nem járhat, hát legalább konflisra és a mindennapi ebédelésre teljék a jövedelemből. — Mint minden keresetben, így ebben is van természetesen olyan elem is, amely tisztességgel igyekszik eleget tenni a kötelességének s megbízható értesítést ad ennek vagy annak a hitelképességéről a megbízónak. Az a baj azonban, hogy az információs irodák között nem a tisztességelen a kivétel, hanem a tisztesség. A nagy többség éppen csak hozzávetőlegesen, blindre informál s mivelhogy az információ bizonyos felelősséggel jár, természetesen annak a bízójára, akinek a viszonyai felől megkérdezték. A rossz pénzügyi viszonyok — azt hiszem — kevesebbet rontanak a pénztételek forgalmán, mint az információs irodák. A hitelkeresők legnagyobb részéről olyan információ érkezik a pénztételekhez, amelyek alapján nem szavazhatnak meg számukra hitelt s a hitelre szorult ember nem jut pénzhez, a bankok pedig nem tudják kellően gyümölcsöztetni a rendelkezésükre álló summákat. Szóval minden irányban kártékonyak, olyannyira, hogy figyelmes lett rájuk a kereskedelmiügyi miniszter is és ma leirt a fővároshoz, hogy jó volna komolyabban ellenőrizni ezt az üzletágat, amely csak abban az esetben tisztességes kerestet, ha lelkiismeretesen dolgoznak benne, máskülönben azonban romboló hatással van a pénzpiaci forgalmára minden tekintetben. Az ellenőrzés a kerületi előljáróságok dolga s nem könnyű munka, mert ezekben az irodákba bepillantani bajos dolog. Azonban az előljárók majd megtalálják valahogyan ennek is a módját.

— **Elítélt egyetemi ifjak.** A budapesti tudományegyetem szünetidejéről felkavart esztendőjének jellemző dokumentuma lesz az egyetemi tanács legújabb határozata. A klerikális befolyástól támasztott villongások, a tetteles inzultusok és párbajok egész sorozatát teremteték meg az egyetemi ifjak közt és e miatt az egyetemi tanács a dulakodó és párbajozó ifjak ellen egyetemi eljárást rendelt el. A vizsgálat befejeztelett és az egyetemi tanács most meghozta ítéletét. E szerint „*nyilvános helyen elkövetett tettelességet: Aczél Géza orvostanbhallgatót, Horváth Zoltán és Szendrői Károly joghallgatókat az egyetemről egy-egy félre elutasítja; hallgatóiraik megsértéséért pedig: Patzauer Kornél és Köpöcsy Dezső joghallgatókat megrovója azzal a komoly figyelmeztetéssel, hogy ismételt, habár kisebb nemű kihágás esetében az egyetemről való elutasításukat várhatják.*“

— **Négy millió évi fizetés.** New-Yorkból jelentik: az acél-trust igazgatója egy Charles D. Schwab nevű ur lett, aki azelőtt a híres Carnegie acél-király gyárában üzletvezető volt. Schwab mostani állásában nem kevesebbet mint 4,240,000 korona évi fizetést kap. Ez a legnagyobb fizetés, amelyet eddig Amerikában hivatalnokembernek adtak. Erdekes, hogy Schwab mint egyszerű munkás kezdte pályáját Carnegiének akkor még kicsiny gyártelepén, ahol azonban rövid idő alatt oly nagy befolyásra tett szert, hogy Carnegie legbizalmasabb barátjává fogadták. Husz év előtt még ezer korona évi fizetése volt.

— **Művész-est a Demokra-Körben.** A Demokratika Kör Nagymező-utcai helyiségében ma estély volt, amelyen tartalmas műsor előzte meg a táncot. Olyan változatos és bőséges volt a műsor, hogy táncra jóval éjjel után kerülhetett csak a sor s a művész-est olyan díszes és nagyszámú közönséget vonzott, hogy a legelőkelőbb szezon idején sincs külön képe a hasonló klub-esteknek. Polányi Elemér vezette be a műsört s kiforrott művészetével Liszt Erdőzugását, Mendelssohn Scherzoját adta elő zongorán, végül saját Polonoise de Concertjét mutatta be. A program az első zenészsáma után felolvasás következett. Thyry Zoltán tartott értékes előadást *Kiesi mesék nagy uraknak* címmel. Ez alá a cím alá egész sor mély értelmű apróságot foglalt egybe. Mindegyik kis apróság egy-egy odavetett színes jelenetben, történetekben az életnek egy-egy nagy problémáját, vagy társadalmi félszűrségét világítja meg olyan művészi rövidséggel, amely jóval becsesebb sok hosszadalmas bölcseségnél. Thyry előadásának nagy és mély hatása volt. Utána Szerényi Gizella *Abrányi Emíliének Trágalom* című költeményét szavalta. Bogár Tereska *Szabados keringőt*, Hervé Nebántás-virág kupléját énekelte bájosan, Kalmár Piroksa egy kedves monológot adott elő, Győző Lajos *A kenyér* című saját költeményét szavalta el, Kenedics Kálmán több dalt énekel pompás hanggal s végül Rajna Ferenc *A tiszt szalma* című felvonásos bohózatát adták elő Bárdi Ödön, Szerényi Zoltán és Kranner Etelka, az

Országos Színművészeti Akadémia növendéke pompás összejátékban. A közönség az egész műsört nagy élvezettel hallgatta végig és a szereplőknek lelkes tapsokkal adózott. A hűgyeknek a rendezőség virág-bokrétákkal kedveskedett.

— **Két leány.** Az egyik még mindig a párisi kórházban haldoklik, attól a sebtől kilúdva, amelyet a másik revolverlövélssel ütött rájta. A szenvedő leány *Zelanin Alexandrin*, felfogta a félreértésből *Deschanel* tanárnak szánt ólomgolyót, s csak a napokban csudalatos nagylelkűséget mutatott kórágán *Gelo Vera*, a merénylő diák-kissasszony iránt, aki a fogházban várja a sorsát. Arról a megható kórházi jelenetről már megemlékeztünk; most a tragikus históriának újabb megindító momentumairól érkezett hír Párisból. Valles bírónak a leány védője folyamodást adott át, amelyben védenének szabadonbocsátását kéri. A bíró áttette a folyamodást az államügyészhez, aki visszautasító határozattal intézte el. Ezt megtudta *Zelanin Alexandrin* és a kórházból írt a törvényszékhez a vádlott érdekében. Ez a kis leány egészen megmutatta a hőselkü leány szívét. Így szól:

Uram! Olyan győnge vagyok, hogy a toll majd kiesik a kezemből, bocsásanak meg hát ezért a csunya írásért. Még egyrészes eszedem önöknek, adják vissza a barátnómet! Ennek a kegynek a megtagadása annyi, mint szenvedésemnek a súlyosbítása. Önök azonban bizonyára nem követik el ezt a borzasztóságot.

Mély tisztelettel

Zelanin Alexandrin.

A másik leány is irt egy levelet, ebben pedig *Gelo Vera* akarja megaglgyítani a törvényszék szívét, de nem a maga, hanem a *barátnője* érdekében.

Uram! — írja. — Ne higgyék, hogy a vizsgálóbíró határozata ellen akarok protestálni, tudom, hogy csakis a törvényszék értelmében járt el. Amint már ideiglenes szabadon bocsátásomért beadott kérvényemben eladtam, ezt a kegyet nem magamért, hanem szegény barátnómért kérem.

Ismételtem, hogy itt Párisban se családja, se barátnője. És azt is tudom, hogy *alig van még néhány napja*. Ha ez nem elég arra, hogy önök megtegyék kérésemet, gondoljanak cselekedetének hősiességére, amelyért megérdemli, hogy utolsó vizsgálatnál ott lásson engem beteggyáznál. Becsületemre esküszöm, hogy semmiféle körülmények között sem vonom ki magamat az igazságszolgáltatás alól. Ünnepiesen megfogadom, hogy a bírósági eljárás minden aktusához meg fogok jelenni.

A párisi bíróság hamarosan dönteni fog ebben a dologban.

— **Kisiklott földalatti villamos.** A földalatti villamos vasutón ma estelegé olyan baleset történt, amely könnyen végtelenül válhatott volna a kocsiban lévő utasokra nézve, Estefelől egynegyed hétkor indult el a Gizella-térről a 74-ik számú kocsis tele utasokkal. Alig hagyta el a kocsis a Deák-területet, a kanyarodónál egyszerre csak kisiklott a vágányokból. A villamos lámpák elaludtak s az utasok a legnagyobb félelem között töltötték azt a pár percet, amíg a kalauz megnyugtatta őket, hogy semmi nagyobb baj nem következik. A kocsis féloldalt dőlt a sineken és az utasok kiugráltak belőle; ott várták a sötét alagutban a segítséget. A villamos vasut alkalmazottjai rögtön jelentést tettek a forgalmi zavarról az igazgatóságnak, amely az egész üzemet megszüntette és kirendelte a műszaki személyzetet, hogy segítsen a bajon. Jó félóra munka után vissza tudták emelni a kisiklott kocsit és megindult újra a földalatti villamos vasut forgalma.

— **Haláloszás.** *Besseney Ferenc* országgyűlési képviselőt súlyos csapás érte. Testvérbarátja, *Besseney István* március 1-én meghalt 66 éves korában Kis-kunhalason. Az elhunyt aglegény volt és életében számos tanulelt adta nemcs gondolkodásának és jó szívének. Végrendeletében díszes lakóházát, amely három magyar hold belsőséggel és gazdasági melléképületekkel a város közepén lekszik s értéke legalább 50.000 korona, egy *Besseney szegényháza* céljaira hagyta s ezenkívül 15.000 koronát hagyott ez alap javára. Az elhunyt így önmagának a legszebb emléket emelte, másoknak pedig követendő példát adott. *Liebner Fülöp*, az *Assicurazione Generali* érdemes hivatalnok, ma 61 éves korában meghalt. A boldogult 27 éven át szolgált a Generali biztosító intézetet és hű, odaadó munkásságával biztosította magának felelőváltó becsülését. Két év előtt ünnepelel hivatalos működésének negyedszázados jubileumát és ez alkalmából szíves ovációban részesítette az intézet igazgatósága.

— **Údvari szállító cím.** Schaumburg-Lippe uralkodó hercege 1900. évi november 30-ikán kelt rendelkezésével *Kövcs E. Mátýsnak*, a budapesti nemzeti kaszinó elnökeinek a „hercegi udvari szállító”-i címet adományozta.

— **Öngyilkosság Monte-Carloban.** A Mentoneba vezető uton a tengerparton tegnap este — mint Monte-Carloból táviratozták, — agyonlőtte magát egy elegáns fiatal ember. A golyó egészen szétzúzta a boldogtalan ifju koponyáját s azért nehéz volt az agnoszkálás. Az öngyilkost *Lyusciescinski Miksának* hívják, huszonnyolc éves s az osztrák-magyar hadseregben szolgált. Egész vagyonát elvesztette a rouletten s ez vitte az öngyilkosságba.

— **Razzia.** Az éjjel — egy belügyminiszteri rendelet alapján — razzia volt a főváros I., VIII. és IX. kerületében. A VIII-ik kerületben rendezett razzian megjelent *Gubner Gyula* belügyminiszteri államtitkár is. A razzia vezetője *Krecsányi Kálmán* VIII-ik kerületi kapitány volt. Mindössze két tulajdonos lakást találtak az Alföldi-utca 3-ik számú házában, ahol egy földszintes szobában 16 emberre akadtak. A bizottság megjelenésének hírére nyolc munkás hirtelenében az ágyak alá bujt, ahonnan csak a rendőrök fölszólítására bujtak elő. Ugyanabban a házában egy szegény gesztenyesütő asszony lakik hat apró gyermekével. Az államtitkár megszánta őket és öt forintot ajándékozott nekik. A Thököly-utcában *Goldreich* Henrikné özvegy asszony a 6 éves kis fia oly értelmesen válaszolt a kérdéseire, hogy az államtitkár egy forintot adott neki. A vizsgálat nagyjában kielégítő volt, kivéve azt a tapasztalatot, hogy a megvizsgált munkásalakosok nagy része tisztátalan. A vizsgálatot folytatni fogják a többi kerületekben is.

— **Általánosan elismerik** úgy nálunk, mint külföldön, hogy a Mauthner-féle gazdasági és kerti magvak gyakran háromszor akkora termést adnak, mint sok másféle magvak. Különösen impregnált csillaggyű repmagjai ritkítják párjukat és össze nem tévesztendőik más utanzott hasonló védjeggyel, de nem impregnált repmagokkal. A Mauthner-féle magok tehát lelülumihatatlanok és gazdáink csak helyesen cselekszenek ha magszükségletüket mindig Mauthner-féle magokkal fedezik.

— **A Tschinkel Ágost Fial cég** arról értesít bennünket, hogy csokoládé-, kakaó-, cukorka-, pót-kávé-, fűgékávé- és kartonáz-gyárainak üzemet eddigi terjedelmükben fenntartja, úgy hogy az összes rendeléseket, úgy mint eddigéig, a legköltségesebb módon lebonyolíthatja.

— **Ingeny kenyér.** A Podmaniczky-utcai kenyérsütők boltban tegnap 15500 adag kenyert osztottak ki. December 18-tól március 1-ig 843.939 adag kenyert kaptak itt a szegények. Ujnan adakoztak: *Wolf József* 6 korona, *Zuack József* és *társai* 25 korona. *L. L.* 3 korona. *Magyar orsz. közp. takarékpénztár* 200 korona.

— **Jótekonyság a telefonon.** A *Réza Híromdónok* a Terézvárosi Közyötekonysági Egyesület javára rendezett hangverseny alkalmával újabb a következő adományok érkeztek szerkesztőségünkhez: *St. A. Popper Miklós*, *Popper Béla*, *Popper Gina*, *Popper Gábor* és *Popper Lajos* 2—2 korona. Összesen 12 korona. Ezzel együtt befolyt eddig 91 korona.

— **Betörés egy ipartelepén.** A *Réza Kálmán-féle* nyomda és könyvkiadó üzletben. Szentkirályi-utca 30-ik szám alatt betörők jártak az éjszaka. Fel-törték *Lipszay Kálmán* igazgató irászatlanok fiókját és ott nagyobb összegről szóló három takarékbetűti könyvet találtak, de ezeket ott hagyták, csupán néhány arképet és szivart vettek magukhoz. A pénztárosné fiókjából 60 forintot vettek el, egy másik fiókban azonban otthagytak 63 forintot. Az üzletvezetőnek székelyében négy forintot találtak, amit magukhoz vettek. Itt egy borítékban 361 forint volt elhelyezve. Ezt a borítékot gyertyával lecsöpögtették, azonban nem is sejtették, hogy benne olyan szép összeg van. A falba beékelte vas-pénzszekrény is megpróbálták fölszeríteni, ez azonban nem sikerült. A pénzszekrényben 10.000 forint volt. Sok bűnyet is magukkal vittek a betörők és azután az utárra néző ablakon megugrottak. A betörést a Szent István-Társulat nyomdájának éjjeli szedői vették észre, amikor hazalelé mentek. A betörést valószínűleg a viszonyokkal ismerős emberek követték el.

— **A Somossy-mulatóban,** mely az utóbbi időben nagy népszerűsége tett szert a főváros szórakozni vágyó közönsége körében, teljesen új műsorral tartják mostanában az előadásokat. Ma este lépett fel először *Ada Colley*, Ausztrália családnyája, aki pompás énekprodukcióival valóságos bámulatba ejtette a közönséget. Az előadásnak ez a pontja valósággal megtelepesszámbe ment. Rájta kívül is nagyon sok énekes pontja van a műsornak. Nagy hatást ér el *Judge Alaska* az ő idomított fókáival s a dán szépség: *Dagmar Hansen*. Ezenkívül még a legjelesebb akrobaták, légtáncosok, zenebóhócok töltik ki a műsört, amelyben egy-két mulatót bohózat is szerepel. A Somossy-mulató új műsora valóban megérdemli azt, hogy a közönség megtekintse.

(x) **A prágai házikénőcs** orvosiag kipróbált, melegen ajánlott szer, mely gyuladósos sebeknél és daganatoknál mint fájdalomcsillapító, antiszeptikus, gyulladáellenes, hűsítőleg, gyógyítólag a legjobb eredménynyel alkalmazható, miért is már mindenütt mint kitűnő háziaszt tartják. Ezt *Fragner A.* gyógyszerára Prágában készíti és az itteni gyógyszerárakban is kapható. (Lásd a hirdetést).

(x) **Kérjünk mindenütt Enke-gyujtót!**

(x) **Dr. Kovács kispasztája** (oskás ídőhald-
alaku védjeggyel valódi) 3 nap alatt minden kezét
gyöngéddé és lebérré varázsol. Egy téglát 60 kr.
Főraktár: dr. Kovács gyógyszerára Budapest, Gyár-
utca 17. Megjelent *Toilett-títkok* kívánatra ingyen.

(x) **Kiváló hazai készítmény** a Durátor, mely-
lyel a cipőtalp bekenve ötször oly tartós. Ára 1 ko-
rona. Főszétküldés: Durátorgyár, Budapest, Lipót-
körút 1.

Leitár után csak 8 napig árusítunk *rendkívül*
olcsó árban férfi- és nőidivatöskéket, Latzkovits A. és
társa (Budapest, Andrásy-ut 3.)

Milán utolsó órái.

— Elbeszéli: *prof Zichy Jenő.* —

Budapest, március 2.

Milán király halottas ágya mellett hiányoztak
azok, akik emberi törvények szerint, a vérség jogán
ejtnek könnyet a halállal vívdók kezére. A barát-
ság jogán azonban mindvégig hűséges ápolója és
vizsgálója maradt a haldoklónak gróf Zichy Jenő,
aki fejedelmi barátjának halála óta ma jelent meg
elsőször a képviselőházban s a körje gyűlt kíván-
csiaknak így beszélt el Milán király utolsó óráinak
történetét.

Csakugyan fájdalmasan emlékezem Milán utolsó
óráira. Nemesak azért, mert mindig fájdalmas emlékek
azok, melyeket a halottas ágytól viszünk magunkkal,
hanem azért is, mert kevés embert láttam még oly
kínos halállal kimulni, mint Milánt. Az életerőtől duz-
zadó, erős férfi rettenetes harcot vívott a halállal s
kétségbejött fájdalmai közt nem egyszer nyult fey-
vert után, hogy véget vessen szenvedéseinek. A fey-
vert én magam rejttem el előle s vizsgáló, báto-
ritó szóval iparkodtam megnyugtani.

— Rettenetes dolog az, — mondta ilyenkor —
hogy az embernek ilyen fiatalon kell elpusztulnia.

— Nem fog elpusztulni, felség, — biztattam
egyre. — Meg fog gyógyulni s még vigan fogunk
vadászni kettesben.

A király ilyenkor leírtett s így szólt:
— Szó sincs róla. Tele vagyok marazmákkal s
érezem, hogy rajtam már csak a halál segíthet.

Ilyen szóváltás után egyszer fölélt az ágyban s
egy darabig rám bámult, aztán mintha valami fontosat
akart volna mondani.

— Beszéljen felség, — burdítottam.
— Arra kérem, de nagyon kérem, hogy ha meg-
halok, ne vigyenek vissza Szerbiába. Nem akarom! —
mondta aztán s visszahanyatlott az ágyba. Még fekté-
ben is ismételtette:

— Csak oda ne vigyenek!
Az orvosok egybehangzó véleménye meggyőzőtt
arról, hogy Milán időlépüléséhez semmi remény sincs
s én kötelességemnek tartottam, hogy családját érte-
sítsem az eseményekről. Sándor királynak nem sürgő-
nyöztem, mert biztosra vettem, hogy a király azt fogja
hinni, hogy találkozást akarok kierőszakolni. E küld-
tem hát *Györgyevics* Miadánhoz, egykori szerb minisz-
terelnökéhez, aki Bécsben tartózkodott. Györgyevics
sietve jött a betegágyhoz, de ő sem akart Sándor király-
nak sürgönyözni. Végre is abban állapodtunk meg, hogy
az orvosi bulletint, melyet *Neusser, Tyrnauer, Töpfer* és
Jerner tanárok írtak alá, szószentert meg sürgönyözzük
Belgrádba. Ugyanezeker sürgönyöztem Natáliának is,
akinek válasza már csak az utolsó percben érkezett.

A királytól azonban nem jött válasz, hanem e
helyett eljött a betegágyhoz *Krisztics*, bécsi szerb kö-
vet, aki Belgrádból azt az utasítást kapta, hogy győ-
ződjék meg személyesen Milán állapotáról.

Milán és Krisztics szerb nyelven beszélgettek és
én nem értettem belőle semmit, de sokszor hallottam
Sándor nevet emlegetni. Mikor Krisztics távozott, Mi-
lán megráta a kezemet s így szólt:

— Ezt a kézszerítést Sándor küldte, az én fiam...

A haldokló királyt az utolsó pillanatig sem
hagyta el eszmélete s néhány órával halála előtt le-
velet írt Odillon asszonynak, melyben azt kérdezte
meg, hogy eljárt-e a *Plus que reine* című darab fő-
szerepét. A király utolsó levele így szól:

Plus que reine, Bergeret Emiltől. Előadják-e a
darabot a Volkstheaterben? Átvette Odillon a főszere-
pet? Mikor adják elő?

A holttest körül lefolyt küzdelemről nem be-
szélek, de annyit mondok, hogy mikor Sándor király
megnősült, Milán levelet küldött királyunknak, mely-
ben megkérte ő felségét, hogy halála után adjon neki
nagy bírodalmában egy *talpatnyi földet*, ahol meg-
pihenhet.

Ő felsége ezt az óhaját szigorúan teljesítette.
Bárhogy ostromolták, hogy adja ki holttestét Szer-
biának, nem tágitott. A szerb követnek azt mondta:
— Ha megmutatják Milán egy sorát, amelyben
mást mond, mind amit tőlem kért, szívesen beleegye-
sem intézkedéseim megmésztásába.

Amikor ő felsége parancsait teljesítettem és a
temetés végbemeneteléről jelentést tettem, egyuttal kö-
szönetet mondtam királyunknak azért a kegyességért,
melyet Milánnal szemben tanúsított.

— Önnek nincs mit megköszönni. Nekem kell
megköszönnöm, hogy annyit fáradozott *bardalomért*. — Ő
felsége melegen megráta a kezemet.

Én azt feleltem:
— Ő igazán barátja volt a monarchiának.

Amire ő felsége még azt jegyezte meg:
— Valóban barátom volt barátom minden viszonyok között... Soha egy pillanatig sem ingadozott.
Elmondatta aztán a felség a temetés minden részletét az utolsó napoknak, az agóniának minden mozzanatát.

— A Balkán fáklyája volt ő — mondtam
utoljára.

— Az volt — szólott a felség.

Bécsből telefonálják nekünk: A hivatalos *Wiener Zeitung* ma hirdetményt tesz közzé, melyben a bécsi belvárosi járásbírótság felszólítja mindazokat, akiknek Milán királylyal szemben követelésük áll fenn, hogy azt március 27-ikéig a járásbírósnál bejelentsek, mert különben a hagyatékot kiadják a szerb konzulátusnak.

Herczeg Ferenc fölolvása.

Budapest, március 2.

Előkelő közönség gyűlt egybe ma este a *Pens-
intézeti tisztviselők klubjában*, hogy meghallgassa *Her-
czeg Ferenec*nek, a kitiúnó írónak fölolvását. A ra-
gyogó szellemű szípközö fölvásás, amelyet az
illusztrír szerző szíveségéből alább egész terjedelmé-
ben közlünk, lelkes ünneplésre ragadta az egybegyű-
leteket, s ez az ünneplés egyaránt szót a finom
elmésséggel csevegó fölolvásónak, valamint a nagy
diadalt aratót *Ocskay brigadéros* szerzőjének. A tom-
boló tapsvihar, amely az alább közölt fölolvásást kö-
vette arra készítette *Herczeg Ferenec*t, hogy — mint
szellemesen mondta — úgy érezze magát, mint a *Lili*
operette *Pinchard* hadnagya, akinél *velélenül* mindig
ott volt az *Illustration* egy száma. *Herczeg* zsebéből is
előkerült *A bitor* című *velélen* novella, melynek öleles
és humorból duzzadó bonyodalma és briliáns nyelve-
zete nagy hatást keltett. De ime itt a fölolvás:

Protólógus.

Ugy érzem, jó volna egy kis mentegetőző prólógus a
fölolvásónak elé, részben azért, hogy kimentsem az előadásom
foghatóságát, részben azért, hogy megnyerjem itt ülő
újságíró kollégáim jóindulatát, mert a — meglehetősen mali-
ciózus — cikkem címe:

Egy vén hírlapíró naplójából.

A nemzet életében a sajtó az, ami az anyós
a házasságon életében. Akár van rá oka, akár
nincs: mindig pöröl. S akár jó, akár rossz a sajtó,
illetőleg az anyós: mindig szapulják.

Ellenségeink így szólnak: „Valahányszor
megszületik egy jövődő újságíró, az igazság gé-
niusza eltakarja az arcát.” Mi, hírlapírók neve-
tünk ezen. Mert mi az igazság? Az igazság végre
is csak relativ fogalom, akár a hőség fizikai
fogalma. Az igazság nem mindig jó, nem mindig
hasznos, nem is mindig tisztességes. Ha azt mon-
dom valakinek: — Ön nem találta föl a puska-
port, — igazatt mondtam, de ez nem tisztességes.

Sokat emlegetik a tisztességes és tisztesség-
telen sajtó között levő különbséget. De hol van
hát a határvonal?

Magam is gondolkozva ezen, ilyen ered-
ményre jutottam: Tisztességes sajtónak azt szok-
tuk nevezni, mely magasztal bennünket. Tiszt-
ségtelennek pedig azt, amely támad. Vagy láttak
már embert, aki tisztességtelennek nevezett volna
egy lapot, amely létező, vagy képzelt érdemeit
felmagasztalta? Ez a definíció egy általános em-
beri vonásra vezethető vissza. Tudjuk, hogy akit
megtapsol a tömeg, az azt tartja, hogy a nép
szava Isten szava, — akit pedig lepiszszegnek,
azzal a szép mondással vigasztalódik, hogy:
„Kutyaugatás nem hallatszik a mennyoországba!”

A nemzet tömegével, mely az újságolvások
tízezer és százezer mögé sorakozik, senki sem
érintkezik oly közvetlenül, mint a hírlapíró. S mi-
közben tanulmányozni igyekszik a tömeg egyéni-
ségét, miközben el akarja találni annak gondolatait
és irányítani próbálja a szeszélyeit: nemcsak va-
lósággal udvarol neki, miként egy asszonynak szokás,
de gyökeret ver benne az a különös meggyőződés
is, hogy a nő és a nemzet jellege között meg-
lehető nagy a hasonlatosság. Bizonyára nem vélet-
len, hogy a nemzet géniuszát — legyem az Hun-
garia, Germania vagy Ausztria — női alak sze-
mélyesíti a művészetben.

Ime néhány erre vonatkozó adat:
A nő szerelme és a nép kegye csak akkor
olesó, ha őszinte, de drága, ha hazug.

A nők is, miként a népek, a kegyeikért ver-
senyzők között gyakran nem ösmerik meg a bá-
ránybőrbe bujtatót farkast, de mindig megösmerik
az oroszlanbőrbe bujtatót szamarat.

A ki egy asszonyt vagy egy nemzetet akar
elbolondítani, az legkönnyebben akkor ér elől,
ha maga is bolondul. Aki azonban uralkodni akar
egy né vagy a tömeg fölött, annak meg kell
öriznie a józanságát. A Don Juanok és a forra-
dalmárok mind szangvinikus vérmérsékletűek, —
a jó királyok és a jó férfiek pedig mind flegma-
tikus emberek. Ebből az is következik, hogy a
nagy hódítókk rossz uralkodók, a férfiek pedig
rossz nősécsabítók.

A hűtelen nő és a haládatlan közvélemény
fölött ki aratja a legnagyobb erkölcsi győzelmet?
Aki szerencsésebb versenytársa elől vissza tud
vonulni, anélkül, hogy nevetségessé vagy gyűlö-
letessé tenné magát.

Es még egy hasonlatosságot tudok a nő és
a nemzet lelke között: egy grammnyi siker többet
nyom előttük, mint a métermázsa *ambició*.

Egy vén publicista, akinek a nevét a sajtó-
bírótság előtt se fogom bovallani, a következő tíz
parancsolatban formulázta fanyar életbölcsőségét:

Politikái vezércikk:

Mondj igazat, de csak annak, akinek szük-
ség esetén be tudod törni a fejét.

Politikái entrejűlet:

A halgatás arany — de csak annak, aki-
nek van mit elhallgatnia.

Közgazdaság:

A korsó tudvalevőleg addig jár a kutra, amíg
el nem török. Ez azonban csak az agyagkorsóra
vonatkozik: a pléhkorsó addig jár a kutra, amíg
ki nem meríti.

Földművelés:

Aki szelet vet, az vihart arat. Ha tehát szel
vetettél, add el lábán a termést.

Családi hírek:

Ne emleged az oroszlanok előtt a macska-
rokonságukat. De a macskák előtt sűrűn tudako-
zódjál az oroszlan-atyafiság hagyóléte felől.

Nyelvészet:

Aki nem tud arabusul, az parasztok között
azért lehet híres orientalista.

Műkerteszet:

A türelem rózsát terem — az életrealóság
pedig leszakasztja.

Művészeti rovat:

A katona, ha kurta a kardja, megtoldja egy
lépéssel. A diva, ha kurta a hangja, megtoldja
egy ballépéssel.

Szerpirodalmi rovat:

Szeresd a nőt, de ne feledd, hogy a nők
szerelme már több embert tett tönkre, mint a
gyűlöletük.

Országgyűlési tudósítás:

A nőnél is jobban szeresd a hazát, mert
akárhányszor esküszöl is neki hűséget, soha sem
fogja hozzád küldeni a szabó számláit.

Ime az epilógus!

Egy politikus társaságban egyszer egy ur
élesen támadta a katolikus főpapságot.

Ekkor fölkel az egy buzgó katolikus és meg-
botránkozottan tiltakozott az ellen, hogy egy más
felekezettől való ember ilyen hangon beszéljen
egy tiszteletreméltó és hazafias testüetről.

— Más vallású? csodálkozott a támadó. —
Hiszen magam is katolikus vagyok!

— Az már más, akkor csak tessék! felelt a
hitbuzgó képviselő.

Magam is ilyenformán vagyok az újság-
írókkal. Nekem szabad ilyen hangon beszélnem
róluik, — de ha akadna a tisztelt hallgatóim kö-
zött valaki, aki ezt *komolyan* venné: igen rossz-
szul esnék!

SZINHÁZ. ZENE.

** *Mihalovich Ödön* ünneplése. Ma volt husz
esztendeje annak, hogy *Mihalovich* Ödönt *Trefort* Ágoston
közoktatásügyi miniszter kinevezte az *Országos Szinész-
iskola* igazgatójává. Ezt az évfordulót esőndes
jubileummal ünneplte meg ma este az *Országos Királyi
Zeneakadémia* tanári kara. Az ünneplésből a *Mihalovich*
egyéniségét figyelembe vevő diszkreció kizárta a zajos
nyilvánosságot, de a lármás külsőségeket a tisztelet
és szeretet bensősége pótolta. A tanári kar este 8 órakor
hangversenyt rendezett az Akadémia disztermében, ahol
többek közt *Mihalovich* legújabb szimfóniájának 4 kézo-
ártit zongorakivonatát is bemutatják a szerző tiszteletére.
Tíz órakor lakoma volt az István-szálló emeleti ter-
mében. Itt is csak a tanárok vettek részt, akiknek a
nevében *Vizváry* Gyula mondott hatásos felkösözött.
Mihalovich szép válaszbán köszönte meg a tanári kar

MŰVÉSZET.

ragaskodását. *Koessler János Vég* Jánost, a Zeneakadémia egykori kitűnő alelnökét köszöntötte ízlés, mint az Akadémia mai szervezetének egyik érdemes megalapítóját.

Hírek a Nemzeti Színházról. *Latzkó Andor* drimája: *Testvérek*, a jövő hét műsorán kétszer szerepel, még pedig kedden, e hónap 5-én és szombaton, e hó 9-én. Csütörtökön a *Medea* kerül színpadra Fáy Szerényával a címszerepben. *Kreuztár Hegyesi Mari* szeszony fogja játszani. A *Rablélek* első délutáni előadása vasárnap, 10-én lesz. Vele *Csehov* kis vigjátéka: *Medve* kerül színpadra.

Ooskay brigádéros jubileuma. *Herczeg Ferenc* darabja, az *Ooskay brigádéros*, szerdán, e hónap 3-ikán, első jubileumát üli meg a *Vigszínházban*. A ritka nagy sikert ért darab, amelyet február 8-ikán adtak először, egyhuzamban éri meg huszonötödik előadását.

A Demimonde felújítása. A *Nemzeti Színházban* pénteken kerül felújításra újabb *Dumasnak* *Demimonde* című színműve, amely már több év óta nem szerepel a műsoron. A darab részben új betanulással, részben új szereposztással kerül színpadra. D'Ange bárónő szerepét ezuttal fogja először játszani *Lánczy Ilka* asszony; kivül *Helvey Laura*, *Hettyei Aranka*, *Török Irma*, *Náday Mihályfi*, *Ujházi és Gyenes* játszanak az ujdonságszámba menő repízeben.

A Népszínházról. *Kínai táncosnők a San Toyban*. A Népszínház e heti San Toy-előadásainak rendkívüli érdekességét fog adni nyolc kínai táncosnő és énekesnő fellépése kik a kínai daljáték második felvonásában, a császári udvarban fogják bemutatni teljesen eredeti táncukat és dallamaikat. A három előadás pénteken, szombaton és vasárnap este (8-ikár, 9-ikén és 10-ikén lesz. — *Ivan Caryll* és *Lione Monckton* háromfelvonásos nagy operettje, a *Cirkusz-dét* (Cirkus Girl) lesz a Népszínház legközelebbi operett-ünnepsége. Az operettől *Frederieh Leslie Moreta*, a londoni *Gaiety*-színház főrendezője és *Vidor Pál*, a Népszínház főrendezője vezetése alatt egész héten folytak a próbák s már zenekarral folytak *Könti József* dirigálásával mellett. A táncokat Mrs. *Ebba Moreton*, a londoni főrendező neje tanítja be.

Megyeri Dezső bucsuja. A *Népszínház* jeles rendezőjét, *Megyeri Dezsőt*, aki tudvalevőleg mint bérlő-igazgató a *kolosvári* Nemzeti Színház élére került ma este bucsuztatta el a *Népszínház* művészgárdája. A szíves bucsuztató a ma esti előadás előtt folyt le a színpadon. A művész-személyzet ezüst emlék-koszorúval ajándékozta meg a távozó *Megyerit*, amelyet *Porzolt Kálmán* adott neki át lendülettel beszédben méltatva érdemeit. Előadás után vidám lakoma volt a *Metropol*-szállóban, amelyen sok felkészültöt gondtalan bucsuzó rendezőre.

Kittüntetett zeneszerző. *Weber Károly* magyar zeneszerző, kassai katonai reáliskolai szaktanár, akit nem régg a királyi legmagasabb elismerésben részesített, újabban *IV. Ferdinánd* toszkánai nagyhercegtől a tudomány, irodalom és művészetért járó ezüst érdem-éremet kapta.

A Magyar Színház jubileuma. A *Magyar Színház* legközelebbi ünnepségének, *Lacome: Négy menyasszony* (Les quatre filles d'Amont) című operettjének, bemutatóját az igazgatóság e hónap 12-ikére tűzte ki. Az operett fő női szerepét a *Magyar Színház* kitűnő szubrett primadonája, *Ledofsky Gizella* fogja kreálni.

Növendékszínészek vizsgálati előadása. A *Vigszínház* színészközlőjének növendékeinek ma délután volt a vizsgálati előadása a *Vigszínházban*. A két áruvá: a növendékek s általában arról tettek tanúbizonyságot, hogy az iskola vezetése jó kezekben van s hogy a természetes játéka és beszédre fekteti a főtiszt. A növendékek közül első sorban *Fátyol Klára* tűnt ki, aki szép hatással játszotta *Mariannát* s akinek készségivel szép tehetsége van a színpadra. Kivüle kiténtek *Kaposi Irén*, *Szilasi Juliska*, *Ormos Károly* és *Rudes József*. Az előadást szép közönség népte, amely sűrűn tapsolt az iju, ambiciózus művészetemékeknek.

Berlini színészek Budapesten. *Berlinből* hírviratozza tudósítónk, hogy a *Berliner Theater* nem dg Budapesten játszani. A társulat már bejelentette, hogy nem tartja meg vendégszereplését, ellenben már a jövő héten megkezdí előadásait Bécsben a *Carl-színházban*.

Pálmay-esték a Népszínházban. *Pálmay Ilka* tomesvári vendégszereplése után e hét folyamán kétszer lép föl a Népszínházban: kedden 5-én és csütörtökön, 7-én. Kedden a *Nelátszóságban* utoljára játsza *Denise de Flavigny* szerepét, csütörtökön pedig a *Huszáresny* Borosajában mutatkozik be, mely szerepében évek óta nem látta őt a Népszínház közönsége.

Operaelőadás a Telefon Hírmondóban. Előfizetőnek és hallgatóinak szórakoztatására ma este a *Telefon Hírmondó* a magy. kir. Operaház előadását fogja közvetíteni. Előadásra kerül Verdi operája, *Trombadour*. Az opera közvetítés után 11 óráig meg cigányzene lesz hallható a kagylókon keresztül, *Zoldy Marci* bandájának a muzsikája, melyet az Émke kávéházból közvetít a *Telefon Hírmondó*.

Az új százkoronás bankó. *Hegedűs Lászlót*, az Osztrák-Magyar Bank által kibocsájtandó százkoronás bankó pályanyertes tervezőjét, tegnap fogadta *Bilinszky* lovag kormányzó Bécsben. A kormányzó elismerését fejezte ki a művésznek a sikerült tervezetét és végleges kidolgozását művészi illésére bízta. Az új bankó tizenhateddéli centiméter hosszú és tizenegy centiméter széles lesz és az eredeti tervezet oszupán csekélyebb technikai változásokat fog szenvedni. Így például a művész az osztrák oldalon a geniuszról lefutó szalagra tervezte a különféle nemzetiségű fölírásokat. Ezek a bankó alá kerülnek. A magyar oldal változatlan marad. A bankban most az új tízkoronásokat nyomják, ezek után az ötvenkoronásokra kerül a sor, majd a százkoronásokra, amely a jövő esztendő legelején kerülnek forgalomba. *Hegedűsnek* a teljesen elkészült tervezetét május 15-ig kell benyújtania.

Bem és Petőfi. Több mint egy félszázad mult el a mi dicőségés szabadságharcunk lezajlása óta és e hosszú idő dacára alig van festményünk, mely emlékeztetne arra a fényes korszakra, melynek hazánk szabadságát köszönhetjük. Ezért üdvözöljük őszinte örömmel a *Könyves Kálmán* legújabb kiadványait. A szívesi ütközetről — mely valóságos hősköteménye a hadviselésnek — *Vágó Pál* és *Styka Jan* festettek képet, e képek két részletét adta ki most a *Könyves Kálmán* kiadó cég. Az egyikken *Bem* apó van megörökítve, a másikon *Petőfi Sándor*. Színen, hangulatban mindkét kép mesteri. A képek finom kivitelűek, a magyar műiparnak besületére való rámarka vannak beoligálva, melyek még inkább érvényre juttatják a képek szépségét. A műlapok ára díszes modern keretben, vidékre csomagolással és bérmentes szállással együtt, darabonként 64 korona, a két kép együtt 128 korona, mely összeg a *Könyves Kálmán*-nál csekély havi részletekben is törleszhető.

FŐVÁROS.

A harminc milliós kölcsön.

— Levél a főszerkesztőhöz. —

Budapest, március 2.

Kedves barátom! Szíves felszólításodnak, hogy lapodban a székes főváros kölcsön-ügyletéről nyilatkozzam, annál szívesebben teszek eleget, mert ágybanfokó beteg lévén, aligha vehetek majd részt a városi képviselőtestület legközelebbi ülésén, amelyeken ennek a kölcsönnek a sorsa eldőli. Készséggel mondom el hát a *Budapesti Napló* hasábjain szerény véleményemet, bárha tudom, hogy sok helyen megtámadnak érte, vagy legalább is helytelennek fogják mondani.

A székes főváros kuszából álló kölcsön-ügylete mindenféle rendkívüli érdeklődést kelt, amely alig magyarázható abból az aránylag csekély összegből (harminc millió korona), amelyről szó van, hanem inkább arra az egész eljárásra vezethető vissza, amelylyel ezt az operációt nyelbevitették és arra a fordulatra, amely az utolsó pillanatban bekövetkezett. Magyarország és Ausztria legelső intézetéből, amelyekhez állítót német pénzintézetek is csatlakoztak, hatalmas bankesoport alakult, olyan hatalmas, hogy milliórdokra menő pénzügyelet is bátran megköthetne, de — szerény véleményem szerint — túlságosan hatalmas ezzel az aránylag csekély városi kölcsönrel szemben. Ez a félreletes erő azt a hitet keltette a nagyközönség körében, hogy a főváros valóságos vasgyűrűbe került és nincs más menekvése, mint az, ha elfogadja azokat a feltételeket, amelyeket a bankok diktálnak neki.

Nem vagyok ezen a nézetem. Természetes, hogy a bankesoport első sorban is a maga érdeknegyedrangu városok, valamint való részvénytársaságok, sőt semmiféle magánemberek sem fogadhatnak el, akik jóhírükre és hitelükre adnak valamit. Nem tudok elképzelni olyan kényszerítő helyzetet, amely Magyarországot első és leggaladgabb városát ilyen kölcsön elfogadására kényszeríthetné!

Ha másként nem lehet, módot kell rá találni, hogy a főváros kivárhassa azt a kedvező keit tartotta szem előtt, amikor számot vetve a jelenlegi súlyos helyzettel, olyan árfolyamot ajánlott, amely az ő véleménye szerint eléggé méltányos. Mert tagadhatatlan, hogy az utóbbi időben nemcsak Ausztriából, de Németországból és Hollandiából is sok magyar befektetési érték özönlött vissza az országba és hogy most nehéz dolog magyar papirokból a külföldön nagyobb tételeket elhelyezni. A bankok tehát csak a megkívántató óvatosságot tanusították, amikor ezt az alacsony

árfolyamot ajánlották föl. A főváros dolga most már megitélni, hogy helyzete valóban kényszerítő-e ennek az ajánlatnak az elfogadására?

Erre csak egy felelet lehetséges: A fővárosnak 4%-os, ötven év alatt törlesztendő papírjait semmi szín alatt sem szabad 84%-os árfolyamon elvesztegetnie, mert ezt az árat még harmadidőpontot, amikor hitelképességének megfelelő árfolyamon helyezheti el kölcsönét. De semmi esetre sem szabad egy elsőrangú 4%-os közszégi kötvényért 84¼%-ot elfogadni olyankor, amikor Németországban hasonló kamatu papírok, p. o. Majna mellett *Frankfurt* kölcsönkötvényei 100—101-es kurzuson állanak és 3¼%-os papírok, mint *Wiesbaden*, *Worms*, *Ulm* és *Frankfurt* kötvényei 92½—94¼ %-os árfolyamot érnek el.

Aussig, *Teplitz* és *Pilsen*, — ezeknek a kis osztrák városoknak a 4%-os kötvényei 93—95%-on állanak: szabad-e akkor *Budapest* kölcsönének 84¼%-on piacra kerülni? Azt lehetne ugyan erre felelni, hogy a magyar papírok elhelyezési értéke más becsülés alá esik, mert a külföldi tőkésék a magyar papírokat nem tartják az osztrákokkal egyenlő értékűeknek. Bármennyire indokolatlan is igazságtalan is a külföldnek ez az osztályozása, mindenesetre számolnunk kell vele. De vagyunk bármilyen bőven is azt a különbséget, amely magyar és osztrák városi kötvények elhelyezhetősége között van, az osztrák kisvárosok és a magyar székesfőváros papírjait ajánlott, illetve elért kurzusok közötti tátong 9—10%-os különbség még mindig aránytalanul nagyobb ennél a különbségnél.

A főkebefektetésre alkalmas papírokat vásárló közönség elég igaztalanul mintegy öt százalékkal kevesebbet ad a magyar papírokat, mint az ugyanolyan értékű osztrákokért. (A magyar és osztrák koronájáradék közötti különbség például 4¼%: 93.50—98.—) Ha ezt az alacsonyabb értékelést teljes mértékben számbavennők, akkor a fővárosi kölcsön árfolyama ez lenné:

Az osztrák 4%-os városi kötvények árfolyama 94%
Különbség az osztrák és magyar papírok piaci értéke között 5%
89%

A kölcsönt közvetítő bankok jutaléka és költségei 2%
Átvételi árfolyamnak maradna tehát : 87%

Nézetem szerint ez a budapesti kötvények mai tiszta értéke. Ha a bankok ezt az árfolyamot ajánlották volna a fővárosnak, akkor még mindig nagyon meg kellett volna fontolnia, hogy elfogadja-e, vagy ne várjon-e inkább jobb időkre. De 84¼-es árfolyamot még vita tárgyává sem szabadott volna tenni, mert ez az árfolyam, illetőleg a benne rejlő magas kamatozás nemcsak az amugy is túlságosan megterhelt fővárosi budgetre róna elviselhetetlen terheket, de hosszú időkre megrontana az ország hitelét is, mert minden későbbi hitelkeresés feltételeire árnyékok vetne Magyarországszékesfővárosának 84¼%-os kölcsöné.

A *Banque Coloniale Franco-Belge*-nek kapuzárás előtt benyújtott ajánlata elég érdekes. Hogy komolyan lehet-e venni, azt még nem tudom. De ha 86¼%-os ajánlatát opcióhoz köti, akkor ezt sem tartom elfogadhatónak.

Nézetem szerint a főváros távolról sincs abban a kényszerítő helyzetben, hogy ezt a kölcsön-ügyletet éppen most kelljen megkötnie. A munkanélküliség nyomorának és általában gazdasági pangásnak enyhítésére minden körülmények közt keresztülvendő közmunkák költségét függő kölcsönből lehetne fedezni és ha ez nehézséggel járna, a legegyszerűbb lenne lombard-kölcsönt felvenni a főváros kötvényeire az osztrák-magyar banktól. A bank ezekre a papírokra az árfolyamérték háromnegyed részét adja kölcsön öt százalék kamatra; a lombard-kölcsön után tehát még mindig kevesebb kamatot kellene fizetnie a fővárosnak, mintha 84¼%-on adná el a papírjait.

A kölcsön elhelyezésével tehát legjobb lenne jobboldalra várni. De az a terv sem lenne megvetendő, hogy a kötvényeket 87¼—88%-os árfolyamon nyilvános aláírásra bocsássa a város, a nélkül, hogy az ilyen kibocsátások sikerét biztosító konzorciumok szolgálatait igénybe venni. Harminc millió korona olyan csekély összeg, hogy a mai pénzűzés mellett bizonyára aláírának az egészet. Sőt hinni merem, hogy a szövetekezett bankok maguk is tölök telhetőleg hozzájárulnának, hogy a kibocsátás sikerüljön. Ugy képezem a dolgot, hogy az aláírásban főként a nagyközönség venne részt, amely szívesen kivenné takarékbeteteinek egy kis részét, hogy négy százalékos kamatozás helyett négy és fél százalékos kamatozás érjen el ezen elsőrangú értékpapír olesó megvásárlása által. De bizonyára résztvennének az aláírásban az ország összes pénzintézetei, takarékpénztárai és részvényes val-

Vass József könyvkereskedésének és minta-antiquáriumának Budapest, VII., Erzsébet-körút 38. sz. Eppen most megjelent GAZDAG KÉSZLETET FELŐLELO és mélyen leszállított áru könyvjárgyzeke kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

laialat is, amelyek hazafias kötelességüknek fogják tekinteni, hogy a kibocsátás sikerét biztosítsák. És számítani lehet arra is, hogy a kötvények teljes biztossága és rendkívül olcsó árfohllyama a szomszéd Ausztriából is sok aláírást vonzana.

Mindeme fölfevéséknél persze tekintete kell vennünk, hogy — fájdalom — mozgó tőke nincs nagyon sok az országban és hogy a tőkegyűjtés igen lassan, alig észrevehetően halad. De hogy is lehetne ez másként olyan országban, ahol minden sikernek — bármely téren éréssek is el — irigység, gyűlölködés, rágalom és tisztességtelen verseny jár a nyomában, ahol a hazai kereskedelem és ipar korántsem állanak azon a helyen, amely őket megilletné és távolról sem részesülnek abban a támogatásban, amely nélkül haladniok lehetetlen. De ebben az irányban is némi javulásra van kilátás és bár még messze vagyunk attól az időtől, amikor ennek a javulásnak a hatása valósággal érezhető is lesz, egyelőre beérjük már azzal is, ha gazdasági kérdésekben néha-néha az ipart meg a kereskedelmet is szóhoz juttatják.

De bocáss meg, kedves barátom, azon veszem észre magamat, hogy olyan területre kalandoztam, amely már nem is tartozik ide. Csak azt akartam megvilágítani, hogy miért megy nálunk olyan nehezen a tőkegyűjtés és miért vagyunk pénzügyi műveleteinknél még mindig legnagyobb részt a külföldre utalva. A mostani esetben azonban aránylag ésekély összegről van szó; bátran megpróbálhatjuk hát, hogy segítség nélkül, a magunk erejéből szerezzük meg. Meggyőződésem az, hogy vagy várjunk jobb időket, vagy bocássuk a kölcsönt nyilvános aláírássra. Dixi et salvi animam meam.

Szives üdvözléssel vagyok

igaz híved és barátod

Herzog Péter.

(A titokzatos bank.)

A polgármester ma délre várta a Banque Coloniale-franco belge képviselőjét a másfél millió frank ovadékkal, de se a megbízott, se az ovadék nem érkezett meg. Ugy mondják, hogy Halmos polgármester ma a szokottnál is tovább maradt hivatalában, de a várva-várt francia-belga ur nem jelentkezett. A polgármesterhez bejáró bizottsági tagok Párisból jött táviratokat hoztak, amelyeknek legnagyobb része ismeretlennek mondja az ajánlózó bankot. Más táviratok szerint egészen kicsiny bank, amely egyes üzletekre szokott szindikátust összehozni. Márkus József főpolgármester ma tárgyal a képviselőházban Széll Kálmán miniszterelnökkel s azután Halmos János polgármesterrel. Akkor kapott a polgármester — Bordeauxból táviratot. A bank nevében Soller aláírással tudatja a távirat, hogy Soller ur most Bordeauxban tárgyal a kölcsön dolgában. Innen Brüsszelbe utazik s ha a tárgyalást ott is befejezte, Budapestre jön.

Ez a válasz némileg deprimáló hatással volt a polgármesterre, aki azt hitte, hogy ennek a banknak a képviselője már ma délelőtt itt lesz az ovadékkal s a hétfői közgyűlésig megállapodás jön létre. Emelte a kedélyek depresszióját az is, hogy Budapesten nem akad senki, aki a Banque Coloniale franco-belge finansziális erejére, megbízhatóságára és hitelére nézve felvilágosítást tudott volna adni.

A polgármester a párisi főkonzulátushoz fordult felvilágosításért s onnan az a távirati válasz érkezett, hogy a bank nem tartozik a nagyobb bankok közé. Bővebb információi nincsenek róla, de utána fog járni a dolognak s ha bővebbet tud, értesíteni fogja róla a polgármestert.

Nagy megnyugvására szolgál azonban a tanácsnak, hogy — mint a M. T. I. jelenti — külföldről újabb ajánlatok érkeztek a fővárosra. A tanács mai ülésén foglalkozott a kölcsön ügyével s az újabb ajánlatokkal s úgy határozott, hogy a hétfői rendkívüli ülésen a kölcsön ügyének a napirendről való levételt fogja proponálni. Ezt a tanács annál könnyebben teheti, mert általános a nézet, hogy a közgyűlés a 84 és feles kölcsönt semmi szín alatt sem fogja megszavazni.

Páris, március 2.

A Banque Coloniale Franco-belge itteni főktelepén közlik, hogy a brüsszeli székhely Rue d'Arenberg 13 szám alatt van. A bank elnöke Theodor Höen. Az itteni osztrák-magyar konzulátus bő távirati információt küldött Halmos polgármesternek.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ A Vasárnapi Ujság március 3-iki száma 23 képpel s a következő tartalommal jelent meg: "Veressy Sándor" — "Szahara." Kéltemény Luby Sándortól. — "Brodszky Sándor." — "Régi erdélyi lako-

dalom" (Csoportos képpel az Erdélyi Közművelődési Egyesület bajjáról). — "A sátoralja-új helyi új színház." "Uj szobornövek Esztergomban." — "A krusdoli zárdá temploma." — "Sanderson Sibyllé" (arc-képpel). — "Farsang után" (báli képekkel Lincx Lajos rajzi után). — Irodalom és Művészet, Köztársaságok és Egyesületek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg, stb. rendezeti rovatok. A Vasárnapi Ujság előfizetési ára negyedévre négy korona.

○ **Uj Idők.** Egy kétszáz esztendő előtt való magyar lakodalmat mutat be az Uj Idők a heti száma, amint azt Kolozsavartól nemrég az Emke javára előképekben rendezték. Van továbbá számos kitünő kép a téli tárlatból. Szöveg dolgában Herzog Ferenc regénye, Malonyai Dezső és Tábori Róbert novellája, Varsányi Gyula költeménye, Lyka Károly cikke a női művészetről nyuljának változatos és kellemesen szórakoztató olvasmányt.

MULATSÁGOK.

)(**Hangverseny és bál.** A fővárosi hírlapkiadóhivatali tisztviselő művészestje fényesen érdekzi. Elsőrangú művészek vesznek benne részt: Fedák Sári, Komáromi Mariska, Tollagi Adolf és mások s így a hangverseny igazi élvezetzámba fog menni. A teljes műsort a rendezőség legközelebb hozza nyilvánosságra. Jegyek e mulatságra, mely március 10-én lesz a Royal-szálló dísztermében, a fővárosi napilapok kiadóhivatalában kaphatók. Egyes 4 koronát, családra szóló 10 koronáért.

)(**Műkedvelők előadása.** A Royal-szálló terméi ritkán láttak aunyi szép asszonyt, szép leányt együtt, mint ma este a Pesti Izraelita Nőegylet bálján. A bált műkedvelői előadás előzte meg, melynek szellemes prólogját Makai Emil írta. A függöny elé kilépett dr. Pap Dávidné és gyönyörű hangon kezdte:

— Hölgyeim és uraim és menyecskék! Kívánok önöknek szerencsés jó estét. En a Prolog vagyok. Műkedvelő szintén...

Aztán mulatságos strofák következtek a műkedvelők különböző fajtáiról. Mikor a csattanó elhangzott, ezer meg ezer tenyér felelt rá döngő visszhangként. Percekig éleneztek a szavalónál, kinek mely, csengő hangja minden finomságát visszaadta a prólognak. A taps lecsendesülte után öt zenész műkedvelő lépett a pódiumra, erős készültséggel adva elő Schumann zongora-ötösének allegro brilliantját. A zongoránál Pollitzer Margit ült, az első hegedűs gelsei Guttmann Anna, a második Feld Kálmán, a mély hegedű Török Kornél, a gordonka dr. Forray András jól iskolázott kezeiben volt. Az ötös nagyon tetszett és utána Pollitzer kisasszony Chopin egy keringőjét, Guttmann kisasszony pedig Vienxtemps polonaisejét játszotta briliánsul, ezzel köszönye meg a viharos tapsokat és a számos szép bokréját. A Jancsi és Juliska című énekes bohóság arra adott alkalmat, hogy Fuchs Mici, Rosenberg Paula mint kitünő szubrettek, Brill Elly pedig mint intelligens drámai művésznő mutakozék be. A két szubrett itt is versenyzett egymással és a győztes a — közönség lett, mely finom dalokat és sikkas táncot élvezett. Brill Elly meglepően szinpadijellegű tehetség, kinek modulatai, dikciója tökéletesen szinzerűek. A közönségnek nagyon tetszett minden és nem győzte a szereplőket a lámpák elé hívni, virággal elhalmozni. A műsort Márk Lajos és Knopp Imre festőművészek rendezése alatt elő reklámképek zárták be. Azután kezdődött a vacsora, éjféli után pedig a tánc, mely hajnalig tartott.

)(**Tea-est.** A Ferencvárosi Jótékony Nőegylet ma sikerült tea-estét rendezett. Az estét hangverseny előzte meg, amelyen Zerkovitz Rudolf kitünő technikalévi zongorázott, Geiger Valéria jeles szavalatával és Roemer Caro a ügyes énekével aratot sikert. Az estén a kör elnöknőjén báró Daniel Ernőnéen kívül jelen voltak az egyesület női bizottságának összes tagjai, a kerületi notabilitások közül pedig megjelentek: Tolnay Lajos a kerület képviselője. Pohl Károly előjáró, dr. Springer Ferenc, Húdy Kálmán, Hecht Ernő. Az est jelentékeny összeggel gyarapította az egyesület jótékony-át. Az estet tánc követte, amelyen az első négyest 100 pár táncolta.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Itélőtábla bírő.** A király dr. Fodor Ármin budapesti törvényszéki bírót, a kitünő jogtudóst, a budapesti itélőtáblához bírónak kinevezte.

§§ **Az elítélt Sima Ferenc.** A Csongrádon két év előtt tartott népgyűlésen Sima Ferenc beszédet mondott, melyben többek között azt is mondta, hogy nyakazzák le a főszolgabírórt, mint a hatalom zsarnokát. A szegedi törvényszék ma két havi államfogházra és 200 korona pénzbüntetésre ítélte Simát.

§§ **Az ellopott áram.** A tizenkilencedik század korszakalkotó főfedezése: a villamosság, a mai nappal belekerült a tenyű jogszolgáltatás annaleiseibe. Ma már döntvényünk van rá, hogy a villamosság épp úgy lehet a lopás tárgya, mint akár az ezüst óra,

mert a forgalomban annak is értéke van. A budapesti büntelőtörvényeseken ilyen lopással vádolta ma az Altalános Villamos Részvénytársaság SzentistványíÉde műgépész, akinek a József-körtönon bioiklikereskedése volt. A társaságnak feltűnt, hogy Szentistványí eleintén harminc-harminöt forint ára villamosságot fogyasztott hónapoként, később csak két-három forintrá rugott a számlája. Az igazgatóság megbizta Baliko Lajost, hogy járjon a nyomára ennek a dolognak s az rövid idő alatt alaposan leleplezte a bioiklikereskedőt. Kisütötte ugyanis, hogy Szentistványí az árammérők alatt és fölött elágazó ólombiztosítókba idegen drótot vezetett, melyek az árammérő megkerülésével szolgáltatták neki a világitást és a dinamogépének való áramot. Dr. Nigrinyi György, aki a társaságot a mai tárgyaláson képviselte, 922 koronára becsüli annak a villamosságának az árát, melyet az élelmes műgépész a maga külön drótyján elfogyasztott. Szentistványí azzal védekezett, hogy az árammérőn keresztül vezetett áram rosszul működött s rossz volt az óra is. Ö segíteni akart ezen a bajon s próbálképpen vezette be a nöözbe az idegen drótot. Védője dr. Török Sándor kérdéseire a tárgyalásra meghívott szakértő kijelentette, hogy a nagyon érzékeny óra mutatója a kocsirobogástól is megbillen de ez alig számbavehető jelentéktelen eltérést okoz. A bíróság lopásnak minősítette a vábéli cselekményt s Szentistványí Eddét hét hónapi börtönrre ítélte. A magánpanaszos megnyugodott, az elítélt főlebbezet.

Nyiltér.

Vérgyógyítás
HEMOPÁTIA.

Ezen új eredeti gyógymód bámulatos sikerrel lesz alkalmazva köszvény, asztma, szív-, vesé-, gyomor-, bél- és hólyagbántalmaknál, súlyos ideg-, vér- és bőrbajoknál. Biztos védelem széllühés és elmezavar ellen. 12 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalapítójának és egyedüli képviselőjének egyet. orvosnak (Hemopatia) rendelhető infúzió van Budapest, V., Váci-körút 18. sz. alant. Rendelés naponta 9-1 és 3-6-ig. Díjazott levélre válaszol. Betegeket infúzióval is kezel. Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymódja.

Dr. Kovács J.

Leghatásosabb VASAS arzenés viz

Guber József

Kapható az összes ásványvíz-üzletekben, gyógyszerüzlet és drogeriákban.

MATTONI ÉS WILLE, BUDAPEST.

Szappan

Brim-Szappan

a bőrt fehéríti, puhítja és finoman tartja

F. A. Sörg Fa és Tára Bécsben

Tschinkel Ágost Fiai.

T. vevőink tudomására adjuk, hogy csokoládé, kakao-, cukorka, pótkávé, fügekaré-, és kartonázs-gyáraink üzemet eddiggi terjedelmükben fenntartjuk, úgy hogy az összes rendeléseket, úgy mint eddigelő, a legkielégítőbb módon lebonyolítjuk.

Tschinkel Ágost Fiai

cs. és kir. udvari szállítók.

Megtört szívvel tudatjuk, hogy a legjobb férj, a leggyöngédebb atya, após, nagyapya és lívér

Liebner Fülöp

urnak

élete 61-ik évében f. évi március 2-án rövid szenvedés után bekövetkezett gyászos elhunyt.

A drága halottnak hült tetemei március 3-án d. u. 3 órákor fognak a gyászházból (VI., Rózsa-utca 8.) az új izr. sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Budapest, 1901. március 2-án.

Neje: Liebner Fülöpné szül. Edler Katalin. Gyermekei: Liebner Sándor, Liebner Samu, szül. Liebner Irén, Weingarten Lajosné szül. Liebner Szidónia. Veje: Liebner Samu, Weingarten Lajos. Menyje: Liebner Sándorné szül. Kramer Margit. Unokái: Liebner Olga, Liebner Ernő, Liebner Vera, Weingarten Reaé.

Fivéréi: Liebner Albert, Liebner Zsigmond. Nővérei: Özv. Brettschneider szül. Liebner Lina, Alpár Fülöpné szül. Liebner Ernesztin.

Áldás emlékére!

Szt-Lukácsfürdő
TÉLI gyógykezelés.
BUDAPEST.

Izsaifürdők, helyi izsaikelés, stb. olcsó ellátás. Prospektus ingyen küld az igazgatóság.

KELETI J. orthopædial műintézet

Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17.

Szakavatott orthopæd specialista vezetése alatt jutányos ár és jótállás mellett készít: **orthopædial fűzőket** hátgerincoszlop elferdülések gyógykezelésére, Hessing-rendszerű **járó- és támgépeket** izületi, csípőízületi és rheumatizmus által okozott bántalmak gyógykezelésére, **egyenestartókat és fűzőket** plasztikai légpárnázással ferde testtartás megállítására, **műlábakat, műkezeket, haskötőket, görseérharisnyákat** stb. Minden e szakba vágó **javitások** jutányos árak mellett eszközöltetnek.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

(Az e rovat alatt közlőtteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

Koerber a helyzetről.

Bécs, március 2. Az urakháza ma a trónbeszédre adandó válaszfeliratot tárgyalta. Gróf *Harrach* utalt arra, hogy az összes pártoknak áldozatot kellett hozniuk, de egyesíti őket az a gondolat, hogy hazafiasszony jön létre, mely politikai jelentőséggel bír az egész monarchiára nézve.

Auersperg herceg tudomásul veszi a jobboldal örömeit a fölött, hogy az egészséges felirat létrejött. E komoly napokban a fennirógó zavarok közt minden hasznos, ami összhangra vezet. Közösen érezük — ugymond — a nagy aggodalmat, ha arra gondolunk, hogy ha a mai zavarok még tovább tartanak, *tehetetlenül állunk szemben a másik állammal való tárgyalásokkal* és épp oly *tehetetlenül állunk a külföldel való kereskedelmi szerződés megkötése előtt*. Mig a nyelvkiadás nincs elhárítva és megoldva, nem lehet gondolni a parlament munkaképességére.

Báró *Rhomberg* sajnálja, hogy a szociáldemokrata és német radikális eszme behatol a tanítótestületbe, különösen a középiskolákat mérgezi meg a német radikális tan. Szóló felhívja a kormányt, hogy ezeket az állapotokat kimélt nélkül szüntesse meg.

Hartl lovag közoktatásiügyi miniszter nem csupán a tanítókat és a tanulókat akarja megvédeni, hanem oltalmába veszi hivatalbeli elődjét is, aki mindent megtett a kínövések ellen. A miniszter kéri a házat, hogy higgye el neki, hogy egyetlen tudomására jutott eset sem maradt figyelmen kívül. Ily tünetek, amelyek az előtte szólt felhozott, az izgalmas politikai és szociális állapotoknak, különösen az újságok olvasásának a következménye.

Lobkowitz herceg sajnálja, hogy a trónbeszéd a nyelvkiadást felemeltette, a nélkül, hogy egyuttal az egyenjogúság alapelve kiiejtésre jutott volna. A tartománygyűlésektől külön választott *központi parlament* húzamosabbra fönn nem tartható. Elítéli az obstrukciót.

Koerber miniszterelnök: A kormány nem akar erőszakhoz nyulni. Ohajtja, hogy a birodalom ettől megkíméltesse. A felmerült nehézségekkel szemben a kormány csak egy háziszere van: *a szenvedély nélkül való kitartás*. Elyomásról Ausztriában nem lehet beszélni. A nemzetiségek fejlődését a kormány szívesen látja, de gondoskodnia kell, hogy az állam organizmusában a vérkeringés meg ne zavartassék. *Nemzetiségi sikereket az alkotmány megbénítása által elérni nem szabad*. Terrorizmus által a birodalomnak nem szabad kárt szenvednie. A kormány a nyelv egységét bizonyos kormányzati ágakban feltétlenül szükségesnek tartja. A nyelvkiadás csakis e szempont figyelembevételével oldható meg. A miniszterelnök végül kijelenti, hogy ohajtja és reméli a ház meggyógyulását. (Élénk tetszés.)

Többek hozzászólása után az urakháza ezután egyhangulag elfogadta a felirati javaslatot harmadik olvasásban is.

Oronberg, március 2. *Edvárd* angol király ma délben szívéliesen elbucuzott *Frigyes* császár özvegyétől és visszautazott Londonba.

Homburg, március 2. *Edvárd* angol király elutazása előtt megígérte, hogy májusban visszatér Homburgba és kurát fog tartani.

Németek és franciák.

Páris, március 2. *Loubet* elnök ma délután hivatalos kihallgatás fogadta herceg *Radoin* német nagykövetet, aki beszédében hangsúlyozta, hogy uralkodója megbizta őt, hogy a két állam közt fennálló öröndetes jó viszonyt fenntartsa és szilárdítsa. *Loubet* elnök így válaszolt: Ha ön szerencsésnek mondja magát, hogy az országaink közt fennálló jó viszonyra utalhat és hogy misz-

szója, hogy e viszonyt fenntartsa és szilárdítsa, személyes érzelmeivel összhangban van, ugy én a magam részéről sulyt fektetek arra, hogy biztossámsam Ont, hogy ami intencióink megfelelnek az On uralkodója intenciónak, melyeknek On színtje és hü képviselője lesz. Szívből üdvözlöm Ont minálunk.

A pápa beszéde.

Róma, március 2. A pápa születésnapja és installációjának évfordulója alkalmából ma fogadta a bibornokokat és főpapokat. Az *Oreglia* bibornok áltai felolvasott üdvözölő felírra válaszulva a *szent atya* a következőket mondta:

Isten kegyelmének köszönhetjük, ha az agktor által meggyengítve és kifáradva nem sultának le bennünket a nehézségek, melyek sok oldalról naponta mind nagyobb számban felmerülnek és az egyház működésével mind több akadályt gördítenek. Oktalanság és rosszakarat és más tisztátlan törekvések szabadon léphetne fel az egyház ellen, mely csak az emberiség javára működik. A pápa szemrehányásokat emelt a rosszindulatú szekták ellen, melyek egyek a katolikus intézmények elleni harcban és abban az ohajtásban, hogy azokat, ha lehet, megsemmisítsék. Nem félti az egyház sorsát, mely erős szent hívatasában és ebből erőt és dicsőséget merít.

Dicsőrelett emlékezik meg a pápa az egész világ katolikusainak egyetértéséről és tiszteletéről az egyház és annak feje iránt, de sajnálja a mások elvakultságát és keserűséggel gondol arra, hogy mi lesz abból a nemzedékből, mely ily elvek közt nő fel és sajos szomoró várakozásra ad okot. A felirat egy meggyezésére, mely a pápa legutóbbi tényeiről szól, ő szentsége újból megerősíti a szentszék jogainak elővívhetetlenségét. A pápa nem korlátlan ura e jogoknak, hanem megörzője és gondozója.

Legutóbbi enciklikájára áttérve a pápa azt mondja, hogy célszerűnek tartotta kijelenteni, hogy a népek javának eszköze a gondoskodás arról a megbecsülhetetlen kinosról, mely az összes osztályok egyetértésében rejlik. Dicsérő szavakkal emlékezik meg a pápa azokról, akiknek nemeslelkűsége és áldozatkészsége a társadalomnak mindennemű gyümölcsöket hoz, nevezetesen a civilizációnak a barbár népek közt való terjesztése által. Gazdag ily érdemekben a katolikus Franciaország és erre joggal büszke. E pillanatban azonban ez irányban nagy veszedelmek fenyegetik. Mily szerencsétlenség és mily kára a vallás és a haza érdekeinek, ha egy oly heves vihar ezt a nagyszerű kincsét hirtelen megsemmisüléssel tenyegeti. Ezért a pápa végül Isten segítségével tohászokdik.

A francia kormány és a munkáskérdés.

Páris, március 2. *Waldeck-Rousseau* miniszterelnök ma délelőtt fogadta a bányamunkások szövetségének küldöttségét, amely előadta a monceau les minesi és saint-elyoi bányamunkások követeléseit. A miniszterelnök azt válaszolta, hogy a *munkabrék minimumának szabályozása tárgyában nem nyújthat be törvényjavaslatot*, mert a minimumis munkabrék megállapítása csak a munkaadók és munkások megegyezése alapján volna lehetséges. A munkaidőre és a munkások pihenőjére vonatkozó előterjesztéseket meg fogja vizsgálni és a kérdés rendezését elő is fogja mozdítani, de abba nem mehet bele, hogy nyomást gyakoroljon a társaságokra akár a bányák államosításával való fenyegetéssel, akár a rend önntartására tett intézkedések megváltoztatásával.

A khinai bonyodalom.

London, március 2. A *Morning Post* jelenti Pekingből február 28-áról: A német, francia és angol csapatok parancsnokai elrendelték, hogy folytassák az előkészületeket egy expedíció *gyors kiküldésére*, ha az udvar netalán megint vonakodnék teljesíteni a hatalmasságok követeléseit.

Köln, március 2. A *Kölnische Zeitung* nyilván sugalmazott cikkben kijelenti, hogy *Németország a többi kabinettel egyetemben ismétellen tiltakozott az egyoldalú koncessziók ellen Kínában* és a nyílt kapu elvéhez ragaszkodik. A lap azt mondja, hogy a khinai államférfiak jellemére való tekintettel közeli az a veszély, hogy ok a hatalmak eddigi egyetértését avval akarják megzavarni, hogy egyes hatalmaknak bizonyos külön előnyöket biztosítsanak pénzügyi vagy közgazdasági irányban. Ha azonban ilyen kísérlet megvalósulhatna, akkor Kína a hatalmakkal szemben elvállalt kötelezettségeit nem teljesíthetné, és ezt a törekvést a német kormány minden körülmények közt meg fogja akadályozni. Németországnak főérdeke az, hogy csapatait visszavonhassa, ez azonban ki van zárva mindaddig, míg Kína biztosítékot nem nyújt arra, hogy az expedíció költségeit fedezheti.

Véres zavargás.

Palermo, március 2. A tegnap óta sztrájkoló hajógyári munkások tüntetés rendeztek. Miután azonban egy táviratot olvastak fel, melyben a kormány ígéréteket tett, a tüntetők szétoszlottak. Néhány embert elloptak. Ma már más munkásokkal együtt tüntetést rendeztek. Számos kirakatot bezártak és a kossis- és lövönati torgalmat megszakították. A tömeg lámpákat és ablaktáblákat zuzott össze és több helyen kövekkel dobálta meg a hatósági közegeket, ugy-

hogy ezek kénytelenek voltak fegyverüket használni Négy katona könnyen megsebesült. Számos tüntető szintén sérülést szenvedett.

A pestis.

Berlin, március 2. A Wolff-ügynökség jelenti Fokvárosból: Itten eddig 50 pestis-eset fordult elő; ezek közül 12 halalos volt. Fokváros környékén két pestis-eset fordult elő.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, március 2. (A *Budapesti Napló telefonjelentése*.) Az enyhe időjárás következtében remélhető, hogy a hajóközlekedés miharabb megindul. Kereslet nem mutatkozik, mert a fogyasztás a világ valamennyi piacán tartózkodó s árúk iránt csak annyiban van érdeklődés, amennyiben határidő-kütesek teljesítéséről van szó; e célból meglehetősen sok buzázt szereznek, mert tavaszra 5000 mm.-t mondtak fel. Egész másképp áll a dolog zab- és rozsban, amely cikkeik alig kaphatók határidő-árfolyamon, mindössze 500 mm. mondatott fel a két cikkben. Buza elvesztette az elért javulást, a többi cikk megtartotta emelkedését s rozs 4, zab 2, tengeri 6 fillérel állott magasabban, mint a múlt héten.

Köttetek: Buza tavaszra 7.73, május—júniusra 7.83, őszre 7.96, rozs tavaszra 7.70, május—júniusra 7.87, őszre 7.92, zab tavaszra 6.61, tengeri május—júniusra 5.52, július—augusztusra 5.62—5.63, repce augusztus—szeptemberre 13.—13.10 K.

A készárúk piacán az irányzat szilárd volt és szükség esetén buza, rozs, zab és tengeri az utolsó szombat árának öt fillérel drágábban lett volna csak szereshető. A heti tőzsdén az irányzat nyugodt lett.

Eladatott kis tételekben 79 kg. 7.80 Mező-Tur-ról, 7.75 Szeredről, 7.70 Mányáról, 7.40 Nyitráról, 73 kg. 7.30 Érsekújvárról, 77-5 kg. 7.17 Tapolcsányról, 77 kg. 6.95 koronán B.-Gyarmatról.

Rosz hasonló árakon, mint a múlt szombaton 7.07½ K. Léváról, 7.17 Tapolcsányról, 7.10 Ipolyságról, 7.37 Érsekújvárról, 7.10 Verebelyről, 7.35 Surányból, 6.95 Kecskemétről és B.-Gyarmatról, 7.82½—7.72½ K. bécsi raktárból.

Árpa néhány ezer métermáza kelt el 7.60 K. urasági áru Pozsonyból, 7.36 Bözöngből, déliavasúti 7.62½, bécsi 7.40 K. Neu-Lengbachból.

Tengeri szilárdan tartott, 5.95 korona.

Magyar zab minőség szerint 6.70—7.20 korona.

Lisztben csekély volt a forgalom; kenyérliszt 20—40 fillérel drágább, finom liszt könnyen volt szereshető.

Korpa szilárdan tartott.

TÁJÉKOZTATÓ.

Minden háziasszony és anya

Üdvözlöhet, aki az egészség, takarékoság és jóízre való tekintetből a Kathreiner-féle Kneipp-malata ivart (mely csakis az ismert eredeti csomagokban valódi) használja.

Napirend.

Napló: Vasárnap, március 3. — Római katolikus: F. 2. Reminiszo. — Protestáns: F. 2. Kunig. — Görög-orosz: (február 18.) G. Nagybójt I. v. — Zsidó: Adár 12. — Nap ké: 6 óra 22 percek. — Nyugszik: 5 óra 31 percek. — Hold ké: délután 3 óra 56 percek. — Nyugszik: délelött 5 óra 2 percek. A miniszterek nem fogadják. Nemzeti Múzeum. Régisájt. Nyitva van délelött 9 órától 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépődíjjal megtekinthetők. Iparosok oktatása: Magyarász előadások a Nemzeti Múzeumban, Iparművészeti Múzeumban és Technológiai Ipar-múzeumban délután 2 órától 4-ig. Nemzetközi kiállítás a Nemzeti Szalonban délelött 9 órától este 8-ig. Belépődíj 1 korona.

M E S E.

Veréb urfi.

Zivatar volt keletkezésben s a hangyák sétatelen, az ámbitus lépcsője alatt, meseszerű sűrűség-forgás uralkodott. A csöpp állatkák majd kibújtak a bőrkülből, úgy siettek haza a zivatar elől és e nagy sietségben nevelésük zavar támadt közöttük.

Sietségben egymásnak rontottak, az utat elvéstették, aztán kétségbeesetten futkostak ide-oda s amelyik elemózsiát cipelt haza, azt elejtette vagy elvesztette s azok a rest vagy rosszindulatú hangyások, akik dolog nélkül szeretnek a konyhoz jutni, rávetették magukat a könnyű prédára és egymástól féltve, húzgálták ide-oda a gombostűfejnyi kenyérmorzsákat.

A többi bogár is esze nélkül sietett haza. A pillangók ijedten repültek be a virágok kelyhébe, vagy a levelek közé húzódtak s a legyek az ámbitus oszlopát lepték el.

Birike, az én okos kis hugom, aggódva nézegetett olykor az eresz alá és egyre nyújtogatta a nyakaeskáját, hogy: hát a fecskék jönnek-e már haza a zivatar elől?

Az egyik fészék gazdája végre meg is érkezett, de a másik fészeknek a lakói még mindig késtek.

Es amint félő aggodalommal vártuk szárnyas szomszédjainkat, egyszer csak valami édes csiripelő hang ütötte meg a fülünket. Hirtelen az üres fészék felé tekintettünk s hát uramfia, egy verébet látunk, amint körülropkodva a fecskéfészket, hangosan monologizált.

— Nini — beszélte a hitvány kis jött-ment — hisz ez egy üres fészék, még pedig egy polyhes, pompás fészék! Lássuk csak! — És berepült a fészekbe, amire Birike ijedten elsikoltotta magát.

A veréb pedig szétnézett benn a fészekben, minden helyecskét külön-külön megtapogatott, hogy eléggé puha-e, aztán nyelvével csetintve, kiült a fészék szélére és ott csiripel.

— Ez aztán pompás zsákmány! Egy kész fészék. Igazán nagyszerű. Még holnap megbázasodom és itt húzódok meg a családommal a hideg téli napokon.

A szomszéd fészék lakói ijedten hallgatták ezt a beszédet s az egyik kis fecske haragosan odaszólt a verébnek:

— Hallja az ur, az még sem járja! Ez valóságos rablás, így minden jog nélkül elfoglalni másnak a hajlékát.

— Van rá jogom, — felelt a veréb.

— Joga? — kérdezte a kis fecske. — S ugyan minő joga?

— Az erősebb joga, — felelte veréb urfi s ugyancsak kezdte magát berzengetni, amint két nyílesben repülő fecskét pillantott meg a levegőben, az elfoglalt fészeknek tartva.

— No, — suttogták mellettem Birike meg a bátyjai neki pirult arccal, — vajjon mi lesz most?

Hát bizony az lett, hogy a két kis félénk, szelíd szívű fecsképar ijedten elrepült, mert nem tudott szembeszállni a kofaszájú verébbel, akinek úgy pergett a nyelve, mint a nagypénteki kereplő és vakmerő bátorsággal védelmezte a rablott tulajdonát.

— Nohát ezt nem tűrjük! — kiáltották a fiuk. — Inkább lerontjuk az egész fészket, mintsem ez a nyomorult veréb lakjon benne.

— Hagyjátok csak, — szóltam én, — majd elveszi ő is a büntetését, mint minden igaztalanság a földön. Csak kísérjük figyelemmel ennek a kis rablónak az életét.

*

Másnap reggel künn ült a veréb „fészéknek“ a szélén és ugyancsak kenti-fentikélte és csinostotta magát. Hogyne, hisz házasondi készült. Mikor aztán kopotcsínú ruháját minden persze-meckétől megtisztogatta, a szárnyait széttergetve a jó meleg napon, szép simára egyengette minden szál fölött, akkor felrepült a ház tetejére és ott illegette-billegette magát.

Egyszer csak egy karesu veréb kisasszony repült a szomszéd ház kéményére s ezt ugyancsak szemügyre vette a mi verébünk és valószínűleg nagyon megtehetszhetet neki, mert azonnal készen volt házasságot ajánlatával.

— Szép kisasszony, nem jönne hozzám feleségül?

— Miért ne — felelte ez és némi bizalmatlansággal tette hozzá: aztán van-e fészke?

— Van bizony! — felelte dícsőrekedve veréb urfi. — Még pedig nem is holmi széna-szalma kunyhó, hanem erős, művésziessen épített palota.

— Hát akkor nem bánom — szólt a kisasszony megnyugodva. — Mikor akarja, hogy összehazasodjunk?

— Most mindjárt — sietett veréb urfi. — Itt lenn a kertben virít egy pompás fehér rózsza, majd az összeeset bennünk.

Mielőtt a rózsához mentek volna, veréb kisasszony körülnézett a fészekben. Nagyon tetszett neki a szép, erős, puha fészék, hozzá is látott azonnal, hogy kényelembé helyezze magát benne.

— Hohó, galambocskám, — szólt ekkor veréb urfi, — nem oda Buda! Előbb reggelizni kell és csak aztán lustálkodni.

— De hisz én már reggeliztem! — csodálkozott veréb kisasszony.

— Az meglehet, hogy te reggeliztél, hanem hogy én még nem reggeliztem, azt egész bizonyosan tudom. Eredj hát kérlek és hozz nekem három darab fiatal hernyót és egy pár jól meghízott legyet.

Veréb kisasszony elszörnyűködött.

— Hogy én keressék te neked ennielót? No, még ilyet se hallottam! Ki-ki magának, kedves uram és a természet rendje szerint még engem is neked kellene táplálnod.

— En nem mehetek, — felelte zordonan veréb urfi — nem hagyhatom itt a fészket. Mind-

járt visszajönné belé a fecske és akkor vége a dícsőségeknek, mert többé ugyan vissza nem ereszt a palotájába.

— Majd építünk mi magunknak másikat, — mondta veréb kisasszony.

— Csakhogy ilyen pompásat nem tudunk ám én nem is akarok fáradozni, mikor a készbe ülhetek.

— Nohát, ha nem akarsz, hát alászolgája! Ilyen rest és nagyravágyó férj bizony nekem nem kell. Inkább örök leánypartában maradok. — Es veréb kisasszony csakugyan a faképnél hagyta hitvány kis völgyényét.

Ez pedig, ahogy egyedül maradt, ismét kiült a fészék szélére és mert nagyon éhes volt, busan nézegetett szét, de azért a viláért sem szánta rá magát, hogy elhagyja a rablott fészket.

— Eh, — gondolta magában — majd csak akadok egy olyan feleségre, aki eltart engem — s minden reményeséget a házasságba helyezte.

Es újra elkezdte magát csinostítani s megint kiült a ház tetejére leánynezőbe.

Nemsokára csakugyan akadt ismét egy pár a számára, hanem mikor ez is megtudta, hogy neki kell eltartani veréb urfi, menten faképnél hagyta az is, csakugy mint az első menyasszony.

Mire bealkonyodott, reggeltől estig ötödör ment leánykérőbe, de mind az öt kisasszony hoppon hagyta s ő maga rettenetes éhségtől gyötörve, egész éjjel nem hunyta le a szemét. Átvirrasztotta az éjszakát s másnap reggel bizony hiába kenti-fentikélte magát s hiába kérte meg husz kisasszonyt is a kezét, egy se hederített rá.

— Ugyan — kacagott valamennyi — hisz esunya vagy és betegnek látszol; én bizony nem megyek hozzá!

A másik napon már ki se tudott repülni a fészekből, annyira el volt gyöngülve s apró szemével csak fityolosan látta a napot lemenni. Feljönni pedig sehogy se látta többé. Még azon éjjel meghalt a szép, pompás palotájában — *chen.*

Lux Terka.

KÜLÖNFELEK.

Ha el nem oltod...

Ha el nem oltod szomszágod,
Azért az mégis elcsitul,
Ha le nem téped a virágot,
Azért az mégis elvirul.

S a nap, habár tündökli fénye
So'ha hintet rád sugarat,
Azért lehányatik a mélybe,
Mikor eljön az alkonyat.

Veszeli Károly.

A szurtos királyfi.

— REGÉNY —

Az ifjuság számára írta:

KABOS EDE.

X. A csere-inas.

Az ember azt hiszi, ha már nagyon kíván valamit és könyörög, sir, fenyegetőzik, mégis hiabavaló: akkor bele kell törődni a megmáshatatlanságra. Nem lehet — hát nem lehet. Akkor aztán megszólal a jó Isten: „Hát én nem vagyok a világon?” Dehogya is nem. Egyszer csak eszébe jut a jó istennek, hogy magától teljesíti, amit az ember könyörgéssel, sirással és fenyegetőzéssel nem tudott elérni. Csinál a jó Isten valami kedves véletlenséget s rendszerben van a dolog.

Viki már beletörődött, hogy nem kerülhet idegenbe inasnak. Akkor egyszer vendég jött a Bors-házba. Bádógosmester a szomszéd városból. A fiát is magával hozta, egy szurtos, zömök gyereket, akin meglátszott, hogy bádógosinas. Tétény Jósának hitták, mint az apját, aki sok esztendővel azelőtt együtt legénykedett Bors Mihály arammal, mesterek is egyidőben lettek, de azóta nem látták egymást. Mégis tartották a barátságot, mert sosem felejté azt az ember, hogy kivel élt az ifjuság küzdelmes éveiben jót is, rosszat is együtt.

Tétény Jóska, már mint az öregebbik, odállott Bors Mihály uram elé.

— Azért hoztam el a fiamat, hogy kicseréljem vagy két esztendőre a tieddel. Az enyém is bádógosinas, a tied is. Azt gondolnám, mindkettőnek jót tennie, hogy más világot is megismerjen, mint a szülei házat. Hadd lásson idege-

neket is, bámuljon másokra is, akik szeretik, de mégsem kényeztetik. Jobb mester lesz úgy belőlük s emberebb ember. Aztán még sem volnának vadonat idegennek, mert én is gondját viselném a te hiadnak, hogy te se hanyagold el az enyémet. Két esztendő pedig nem a világ. Akkor visszakerüljék őket megint.

Bors Mihály uram a pipáját szíttá és a feleségére nézett. Az Vikit kémlelte a szemével, meg a kisebbik Tétény Jósát. S mert Vikinek ragyogott a szeme, a kisebbik Tétény meg egészen helyes legénykéknek látszott, akikből lehet valamit faragni, hát Bors Mihály négy bőlöngett a fejével, mint aki habozik ugyan, de egyikét jó szőrt megteszi, amire kéri. Bors Mihály uram se haragudott az ajánlatért. Orult is egy kicsit, hogy visszontlájta egykori legénypajtását s úgy gondolta, hogy egészen okos dolog a gyerekek kicserélése. Hadd tanuljanak más mestertől is. Mindegyiktől lehet valamit tanulni, amit a másik nem tud olyan jól. S aztán igazza van a vendégnek: két esztendő nem a világ. De meg csak rá kell nézni a Bors Viki arcára, hogy az mit szol a cseréhez? Rózsza nem kínálja egy magát a legeszebb tündérelánynak, hogy szakíts le, jól fog esni, mint a hogy Viki szeme mondta: cseréljen ki Tétény bácsi, vigyen el! Leolvasták ezt a nagy kedvet arról Borsok is, meg az idősebbik Tétény is.

Hát gyorsan meg is volt az alku. S másnap Viki el is ment új mesterével a szomszéd nagy városba. Bors Mihály uram házában pedig ott maradt cserébe a kis Tétény Jóska.

S aztán két esztendőig haza sem jött Viki. Jó helye volt az új műhelyben, szinte jobb, mint az otthonvalóban. Legalább nem voltak ellenségei a legények s ha szidták is olykor, de nem ütötték csak egy kedvtelésből. Egyszer vágott csak utána az egyik legény valami kis fakalapásot, de azt az öregebb Tétény Jóska ugyan helyben hagyta. Megfogta a gallérját s úgy kipenderítette

az utcára, mint valami orsót. Még aztán is kiabált, hogy Vikit egy lélek se merje bántani, mert jaj lesz.

Haragosan morgott:

— Még csak az kellene, hogy nyomorékra verjék. Hát nekem jól esnék, ha az én fiamhoz vágnák a kalapásot? Szíjjat hasítok a hátatokból bestiak, ha csak egy hajszála is meggömbül.

Jó dolga volt hát Vikinek s most kóstolt csak bele igazán a bádógos-életbe. Mert azt meg kell hagyni Tétény mesternek, hogy amilyen gyöngében viselte gondját az inasnak, mikor a legényektől kellett védeni, munkában csöppet sem kimélte. Kinlódjál fiam, mert bádógos akarsz lenni, nem cukrász. Azt szokta Vikinek mondani s Viki értett is az okos szóból. Hogy helyén voltak vele szigorúak, nem is fájt neki a szigorúság. S mert vigyázott, idővel tölösleges is volt a szigorúság. Remekül beletanult a mesterségbe, a műhelyben vagy a háztetőkön, ahol a bádógdólet kell becsületesen megcsinálni, mindig egyformán ügyeskedett. Úgy tudott a legények kezére dolgozni, hogy utóljára azok is megszerették. No nem is kiesi dolgot jó inasnak lenni!

Sokszor falvakba is kirándultak, ha templomtornyokat kellett ragyogó fehér bádóggal vagy szép pirosra festett plével fűdni. Ott volt csak igazán helyén a kis csereinas. Bezzeg nem szédült ő a legmagasabb tornyon sem. Ha létrát adnak neki hozzá, felmászott volna az a tornyról még a felhőbe is. Es erős volt, mint akár a megett legény. Mikor a tizenegyedik évébe fordult, olyan széles volt már a melles, hogy katonának is bevehették volna és vállas, szalás, helyes fiu volt mindenképpen. A mester és a legények csak elnézték, hogy milyen gyönyörű szál fiu. Csöppet sem olyan, mint a többi bádógosinas, aki végig olyan, mintha minden hajszálát is fekete bádógorba fűrésztették volna. Viki is szurtos volt, de legfőképpen vállig. A feje, az a gyönyörű szép széke feje tiszta volt, ragyogott, csak a két szeme.

Párisi tavasz.

— Divatlevél. —

A tavaszelő szokatlan zordsága tetemesen késett az ideit divat fejlődését. Bármennyire vágyunk a tavasz után, az idő arra kényszerít bennünket, hogy szórakozásainkat — a jégpályákat kivéve — a ternek, színházak és budoirok jól fűtött falain belül keressük. Így természetesen még nagy gyönyörséget bírnak az estély- és fogadórúhák és a divatművészeket jobbára még ezeknek készítése foglalkoztatja.

Ha figyelemmel kísérjük a Párisból most érkezett tudósításokat, csodálatos tünényt észlelünk. A két nemzetet ért események: az angol királynő halála a fölötti gyász és az ifjú németalföldi királynő házassága fölötti öröm, mintha együvé olvadva, divatot teremtett volna.

Fogadó- és estélyöltözéseknek ugyanis legújában nagyon kedvelik a fekete-tehér összetélt. Ez ezen újítás a tavaszi és nyári ruhákra nézve is fenn fog állni. Látnunk egy szűkebb körű estélyre szánt tolettet, mely elragadóan egyesítette magában a két ellentétes színt.

Fekete selyemtűll volt a szövetje, mely — fekete selyemmel bélelt — fehér selyemtűllre volt dolgozva. A nagyon rövid, kis bolero alól dus empire-ranokban omolt le a fekete, habkőnyű szövet. Félig eltakarva az alak finom vonásait. Az alj szegélyét és felfelét futó díszet halványivóir Anny-csipke adta; valamint a kivágott bolero is ebből készült, finom, lenge, aranydíszszel.

Van valami kábító és sejtelmes ebben az új keeses viseletben. De legelső kellek, hogy ügyes kéz műve legyen, mert — látszólagos egyszerűsége dacára — szabásában nehéz a kellő arányokat eltalálni. Hosszának, bőségének közepesnek kell lennie. Leginkább ajánlható e viselet karos és magas alakoknak, melyeknek előnyeit meglepő eleganciával érvényesíti.

Es e most annyira kedvelt divatot egy nagyon egyszerű körülmény magyarázza meg: az egészségügyi szabályok szerint készült fűzők, melyeket Párisban a „corset de la faculté” néven ismernek. Ezek annyiban különböznek az eddigi viselt fűzőktől, hogy elől egész egyenesen vannak szabva s így a legkisebb nyomástól is megkímélik a gyomrot. A ruhaderék elől nem hajlik be, hanem egyenesen megfeszül. Eltűnik a mellek és csipő hullámvonala és csak hátul hajlik meg kecsesen az alak. Valóban nagyon rászolgáltunk már e hasznos újításra, — tekintve a hiru, beteg nők nagy sokaságát! Így hőgyeink alakja most jobban meg fog felelni a természet és egészséges eszthetika törvényeinek.

Ez okból a ruhaderék kevés kivétellel elől mind egyenesen vannak szabva. A XV. Lajos korabeli viseletet közelítjük meg ezzel.

Mint már a multkor említettem, az elegáns nővilág — nemzetkülönség nélkül — meghódolt az

angol egyszerűségnek. Így a tavasz folyamán bőven lesz alkalmunk a nőink szép alakját még előnyösebben kiemelni divatban gyönyörködhetni.

A minden színörösz és gombdász híján levő angol ruhák többnyire színtelen, szürkés posztóból készülnek. Puha — nem suhogó — selyemfotóttá a bélelésük. Hozzájuk félbő, félhosszu kabatkák tartoznak, melyeken legfőbb dísznek a ruha színében tartott, kis bársonyhajtókák vannak. Divatos lesz a puha bolyhos és a hosszuszőrű, fényes indiai szövet. A „covert-coat” és az alpaka-posztó. Utazó- és délelőtti vásárlásokra szánt ruhák szövetül nagyon ajánlható a még divatos és praktikus homespun.

Az átmeneti idő napernyői kizárólag az entous-cas-k családjához tartoznak. A rubától elűtő, de mindig dískréti színek, magas nyíllet. Erre az aranyat pazarul alkalmazó divat nagyon erő díszeket alkalmaz.

s. b.

+ Napoleon mint papucshős. Frederic Masson,

Napoleon első feleségének Beauharnais Josephine-nek az életirója a napokban *Josephine repudie* címmel érdekes dolgokat írt egy francia folyóiratban I. Napoleon családi életéről. Masson felsorolja jegyzékét azoknak a ruhadaraboknak, amelyeket Josephine öltözéséről. Rengeteg ezeknek a száma. Öröklésen sok pénzt pazarolt tolettet, amelyeket soha fel sem vett magára. A takarékos Napoleon ez a pazarlás nagyon felizgatta. Valni akart a feleségtől. Miközben Egyiptomban háboruszkodott, az a hír jutott a földre, hogy Josephine megcsalja egy huszártisztal. De amikor visszatért, mégis kapitulált a felesége előtt. De a válás eszméjét nem tudta magából többé kiirtani. És Josephine félt a válástól. Nem tudta elviselni azt a gondolatot, hogy ne élvezze a fényt és pompát egész életén keresztül. Napoleon pedig, aki mindenféle akadályt le tudott győzni, a feleségével szemben mindig gyöngy volt. És Josephine nagyon is tudott a Napoleon nyelvében beszélni. Találó fényt vet erre a köztük történt következő eset.

Napoleon találkozik egy nap Talleyranddal.

— Végre elhatároztam magam. Valni fogok. Talleyrand helyesli az elhatározást, aztán tovább megy és találkozik Remusat-tal, akibe így szól:

— Hallotta már? „Ó” válik!

Remusat emesélte a hírt a feleségének. Természetesen a hír hamar elterjedt az udvarbölgyek körében. Nemsokára elkövetkezett a diner ideje. Napoleon szemközt ül Josephine-nel. Kinos tété a tété. A házastársak étvágya nagyon gyenge volt.

— Josephine, ne feledd el, hogy ma este cercele van a Tuillériákban. Öltözködjél.

— Jó.

És Josephine elment öltözködni. Amikor elkészült a tolettjével, megüzenni Napoleonnak. De Napoleon beteg. Nem jön ki a szobájából. Josephine hozzá megy.

— Mi baja van?

jobban. Mintha valami büvész két külön emberből rakta volna össze ezt a főségs gyereket: a testét egy bádogosinából s a fejét egy királyfiból, de annak is a legjavából. Hát mondom: ilyen bádogosinát se látott még a világ. Pedig még akkor tizenégy esztendő se volt. De Tétény mester dícsérite is a leveleiben, mikor ugy vásár idején küldött egvet-egyvet Bors Mihály uramnak. És Tétény uramnak se kellett röstelkednie, mert az ő fiáról is csak jól üzent Bors Mihály. A másik esere-inas is derék gyerek volt.

A két esztendő csak letelt s jött őszi vásár idején Bors Mihályné asszonyom könyörgő levele, hogy nagyon szeretné már látni a fiát. S mert Tétényné asszonyom is csak ugy vágyódott a maga gyereke után, hát nem is halasztgatták sokáig a dolgot. Visszaeserélik a fiukat.

Abban az időben esuz ült a Tétény uram lábába s bizony nyögött egy kicsit, hogy éppen most kell kocsiha ulnie s Vikit hazavinni. Az ágy jobb volna neki. De hát egyedül menjen haza az a fiu? Miért ne? Viki azt mondta, hogy nem fél ő a Herkő páteritől sem s különben is hazáig hat óra járás az egész út, hát nem a világ. Egy jó furkóst is visz magával s akkor ne közelítsen hozzá rossz szándékkal, akinek kedves az élete, mert ha vasból van a esontja, akkor is összetöri. S ahogy most Vikinek a szeme csillogott, el is lehett neki hinni a fenyegetését. Bizony összetöri ez a fiu egy furkóssal a medve koponyáját is.

Hát aztán nem is ellenkezett Tétény mester. Viki elbucszott az ő jó gazdától, elbucszott a legényektől is, ahogy illik. Aztán hatalmas furkóst vágott magának s ebéd után elindult az erdő felé, melyen keresztül kellett vágnia, hogy eljusson az országútra. Az ősz már dolgozott, sárgította a fák leveleit s teleszórta velük az erdei utat. Amikor sárga levél feküdt már ott, hogy szőnyegnek használhatta az erdő, amivel jól be-

takarózik télire. S ez a levéliszőnyeg recsegett, nyögött, panaszkodott az ember lába alatt, mintha könyörögné: ne taposs le, én is élek, fáj a nehéz lépésed! S a panaszhoz felülről madarak füttyö-résztek a szomorú kíséretet.

Viki mégis jókedvvel vágott az erdőnek. Hazamegy. Most jutott igazán eszébe az a morgunga ház az öreg katonával, az édes Lonei gyerekkel. A két esztendő alatt is sokszor gondolt rá, de most az erdőben ugy rémlett neki, mintha a fák közül Lonei szólna hozzá s a madárdalban az ő esiesergő hangját hallaná. Viki önkénytelenül mosolygott, mint aki valami nagyon szépét álmodik. Hogy nézi majd Lonei! Hogy megbámulja! Mert ha eddig is esínált neki játékokat, de most esínál még csak igazán. Nem kis gyermeknek való, de olyat, hogy a király lánya se kívánhat magának szeobet és sárga rézből esínál, hogy aranyank nézi minden gyerek és a Kubinka-gyerekek elsárgulnak az irigységtől. (Mert esunya irigység volt bennük mindig.)

Jó kedvel haladt az erdei esapáson, a madarak se voltak jobb kedvűek a feje fölött.

Egyszerre rekedt, borizü hang állítja meg:

— Hé, öeskös!

Valami bozontos feju, rongyos ember volt, talán vándorlegény. Nagy furkós volt a vállán, batyu lógott a furkóson, de sok nem lehetett benne, mert sovány kis batyu volt.

Megint rákiáltott Vikire:

— Megállj taeskó, ha ember szöl hozzád!

— Mit akar tőlem?

— Azt akarom, hogy nézz a szemembe, ha mersz.

— Miért ne mernék?

— Hát nem vagy ijedős?

— Az árnyékomtól éppen nem ijedek meg.

— De én nem az árnyékom vagyok, hanem ember. Add ide azt a furkóst, amit a kezében szorongatsz.

— Beteg vagyok... gyomrom... idegeim... Napoleon sir.

— Jőjj közelembre, Josephine! Ó jőjj!

Josephine nem megy. Rendreutasítja Napoleont.

— Sire, nyugodjék meg. Hagyjuk abba már az ilyen jeleneteket.

— Josephine, kérék, jőjj közelebb!

— Arra gondol? És a cercele?

— Várjanak!

— És vendégeink?

— Küldjék haza őket!

Ott tartja magánál a feleségét és szomorú hangon mondja:

— Szegény Josephinem, nem tudlak majd elhagyni.

+ A föld lakossága. A föld összes lakóinak a száma körülbelül másfél milliárd. Ennek csak az egyik felét számlálták tényleg meg, a másik felét csak hozzáított számítás alapján határozták meg a statisztikusok. 1283 millió embert, tehát a föld lakosságának 88%-át nemek szerint osztották fel és az eredménye a következő: Európának 334 millió lakosa van, amely számban a nők 32% millióval haladják meg a férfiakat. Ázsiában 815 millió lakos van, de ott 16 millióval több a férfi. Afrika 27 millió lakója között egy millióval több a férfi, mint a nő. Amerika lakóinak száma 102 millió és ott is egy millióval haladják meg a férfiak a nőket. Ausztrália négy millió lakosa közül pedig 2 1/2 millió a nő. Az egész földön tehát 643 1/2 millió férfit és 633 1/2 millió nőt sikerült összeszámlálni. Tehát 15 1/2 millióval több férfi, mint nő lakja a földet. És csak Európában nagyobb a nők száma 3% millióval, mint a férfiaké.

De Európában is vannak országok, ahol több a férfi, mint a nő. Egynek a kivételével mind Európa délkeleti részén felsziki. A kivétel a kis Lichtenstein hercegség, amely e tulajdonságban társa Olaszországnak, Görögországnak, Romániának, Bulgáriának, Szerbiának, Boszniának és Hercegovinának, valamint a doni kozákoknak.

Azokban az országokban, ahol a nők többségben vannak nagyon különbözök az arányszámok. Vannak országok, ahol ezer férfira ezerhatvan nő eszik. Ezek: Portugália, Svédország, Norvégia, Orosz-Lengyelország és Anglia. Németországban ezer férfira ezerharminckilenc nő jut. Magyarországon, Oroszországban, Franciaországban és Belgiumban a nők arányszáma ennél valamivel csekélyebb.

+ Az angol „halhatatlanok”. A francia *Institut* mintájára most Angliában is meg akarják alapítani a halhatatlanok Akadémiáját. Egy angol lap a felmerült terv alkalmából ezt írja: Való igaz, hogy Angliában nincsen negyven élő költő aki jogosan tarthat igényt a „halhatatlanságra.” Ha az Akadémiának husz tagja lesz, akkor talán lehetséges, hogy ezek a nevek lesznek „halhatatlanok”: költők: Algernon Swinburne,

— Vágnj kend magának, hiszen az erdőben vagyunk.

— De én a tiedet akarom.

— Abból pedig nem eszik.

— Erővel is elveszem ám.

— Azt próbálja meg kend!

Es megsuhogtatta a farkosát a levegőben, hogy csak ugy füttyült. Még a madarak is rémületen szálltak el a közelből, azt hitték, valami pogány nagy szél kerekedett.

A rongyos vándorlegény nevetett. Azt mondta:

— No látom, hogy ember vagy a talpadon.

Hát akkor nem is veszem el a farkosodat, de ülj le velem az avarba s igyunk egyet, ha már megismerkedtünk.

— Leülök, ha tetszik, de nem iszom.

A rongyos levelette botjáról a batyut s kipakolt belőle mindent. Volt benne egy pár repedt eszima, egy félig piszkos ing, néhány szerszám, egy pálinkás butykos és egy gyönyörű piros szalag.

Egyet húzott a rongyos a butykosból s mikor észrevette, hogy Viki a piros szalagot nézi, röhögve mondta:

— Szeretnéd tudni, honnan kerül ilyen finom holmi az én székombá! Hóhó, öeskös, azt egy szép kis lány bujából szedtem ki, mikor megmártogattam egy kicsit az eszesatornában.

— Mit mártogatott kend? — kérdezte Viki.

— Hát egy kis lányt.

— És volt lelke hozzá?

— Lelkem? Megfizetett érte Kubinka Gyuri,

a lelketem nem kérdeztem. Mi köze hozzá a lelketem? Kubinka Gyuri fizetett, uri gyerek, hát megvettem. Ó tudja, hogy miért haragudott a kis lányra.

Lelkendezve figyelt Viki. Egy világért el nem áralta volna, hogy ismeri Kubinka Gyurit. Csak leste a vándorlegény fecsegését.

— Jól megtraktált, pénzt is adott, aztán

Robert Bridges, Rudyard Kipling; prózairók: Geo Meredith, Thomas Hardy, Walter Bansant, Hall Caine, John Oliver Hobbes; továbbá: Andrew Lang, Theodore Watts Dunton, John Morley, George Saintsbury, S. R. Gardiner, Lord Avebury, Sidney Lee; dráma-irók: Arthur Pinero és Henry Arthur Jones.

KÖZGAZDASÁG.

Hetiszemle.

Budapest, március 2.

Gabonázlat. (A Budapesti Napló tudósítójától.)

Az időjárás e hét folyamán nagyobbára derűs és száraz volt, mi mellett a hőmérséklet napközben enyhe maradt és csak az éjelek voltak néha fagyosak. A vetések elég jól vannak megvédeve és eddigleg nem is érkezett panasz. A vizállás alig változott; helyenként a jég megindul. A külföldön az időjárás ugyancsak télies maradt.

A külföldi piacok üzletmenetéről jelenthetjük, hogy az továbbra is csak mérsékelt és csak a fogyasztás legszükségesebb beszerzéseire szorított. Ez pedig a hangulatot kedvezően befolyásolni alig képes. Az árak is inkább csökkenőek voltak. Amerikában többszöri áringadozások fordultak elő, melyek azonban nagyon csekélyek voltak és egyenlegként csak % centnyi visszaesést tüntettek fel; a látható buzakészlet 115.000 bushellel csökkent. Az argentinai elszállítások eléggé kedvezőek és állítólag a buza minősége is jobb, mint váltak. Angliában az irányzat ugyancsak nyugodt, az üzlet korlátozott és árak nagyobbára változatlanok maradtak. Franciaországban a múlt heti élénk forgalom csendesebbre fordult. A fogyasztás, úgy látszik, beszerzéseket eszközölt és az aggodalom, mely szerint a fagy károkat okozott, megszűnt; az irányzat így csendesebbé vált és az árak kezdetben tartottak maradtak, nyugodtabb lett a hangulat. A többi kontinentális piacokon az árviszonyok nagyobbára változatlanok; kereset és kínálat egymást kiegyenlíti, a fogyasztás nem mutat különösebb érdeklődést és a kínálat sem sűrűgő.

Nálunk az irányzat kenyérmagvakban inkább kellemes, az árak azonban alig változtak, míg takarmánycikkék, habár mérsékelt forgalom mellett, némileg magasabbak.

Az üzleti forgalomról e héten a következőket jelenthetjük:

Buza lánnya irányzatban indult. A kínálat jó, sőt waggondaruban sűrűs is volt és a tulajdonosok eladási hajlama mellett az árak néhány fillért vesztettek. Az üzlet későbbi folyamán a kínálat ugyan továbbra is kedvező maradt, a hidegebb időjárás beálltával azonban a malomok is élénkebb keresletet tanúsítottak és emelkedő árak mellett egy raktár-áru, mint tételek a hajózás megnyitásával könnyen voltak elhelyezhetők. A hét végével a hangulat ismét nyugodtabb, a forgalom mérsékelt, az árak pedig a múlt héthez viszonyítva, egyenleg-

képp alig változtak. Az összforgalom 120.000 mm., a hethozatal a statisztikai hivatal kimutatása szerint 76.860 mm., míg az elvitel 1587 mm.-t tesz ki.

Rozs e héten is csak kevesse volt forgalomban; a gyenge kínálat dacára a kereslet úgy a fogyasztás, mint az export részéről is csak mérsékelt maradt és az árak, a múlt héthez viszonyítva, változatlanok. Minőség szerint helyben és helybeli paritásra 7.10—7.20, finom áruért 7.30 koronáig jegyzünk. Nyiri szarmazékban alig volt forgalom és Debreceen távoliságban inkább névelégen 6.70 koronáig jegyzünk.

Arpa (takarmány és hántolási oélokra) hízalóknál, főleg azonban gyárosoknál, jó érdeklődéssel találkozott és mérsékelt kínálat mellett, ártartó maradt. Minőség szerint helyben 6.20—6.50 koronáig fizettek. Állomásokon átvéve sör- és malata-árpkban a hangulat ugyancsak kellemes, ily minőségű áruban azonban a forgalom korlátozott és az árak teljes múlt heti nivójukon maradtak meg.

Zab továbbra is csak mérsékelt mennyiségekben érkezik, a fogyasztási kereslet azonban szintén nem haladta túl a rendes keretet. Finom áru hiányzik és ily minőségek iránt az utóbbi napokban javult árak mellett jobb volt az érdeklődés. Az eladott ca. 3500 métermászást szin és tisztaság szerint 6.25—6.45, prima áruért 6.60 és finom urasági áruért 6.75 koronáig fizettek helyben.

Tengeri a hét folyamán 5 fillérrel emelkedett. A kínálat tartósan gyenge, míg a kereslet, főleg bel-földi számlára, állandóan jó maradt. Budapesti paritásra 5.37%. Kőbányán 5.47% koronát fizettek. Tiszavidéki állomásokról szóló ajánlatok jobb figyelemben részesültek és 5 fillérrel magasabb árak mellett 4.70—5.05 koronáig adtak el. Egészséges román tengerből is adtak el néhány tételt, körülbelül a hazai tengeri ára mellett, míg hibás román tengeri nem volt kínálva.

Ipar és kereskedelem.

Állatkereskedők országos egyesülete. Ma délután több állatkereskedő gyűlt össze érkezeletre a Rémi-féle vendégfogadó egyik termében, abból a célból, hogy megbeszélje annak a módozatait, miként lehetne megalkotni a Magyar állatkereskedők országos egyesületét. A gyűlést az előnkül főlkért Goldner Henrik nyitotta meg és bemutatta nagy vonásokban az egyesület tervezetét. A program a többek közt a következőket öleli föl:

Egyesüléssel a közös érdekek megvédése. A bizonyos és kereskedő közötti viszony rendezése. A vasut átrakodások körül előforduló panaszok orvoslása. Az országos vásárok határnapjainak szigorúan a naptári napokhoz való alkalmazása. Iekint nékél a vasárnapokra és ünnepekre. A vasuti szakértők díjainak az ügye. A kivételes szállítási engedélyek gyorsabb kézbesítése a megyei közegek útján. Az új sertésözögőhidra átívelendő sertés-konsumvásár ügye. A vasutak késedelmezésével vagy egyéb okokkal támadt károk megtérítése és egyéb sérelmes ügyek rendezése.

Megválasztották végül az előkészítő és szervezőbizottságot, a melynek tagjai lesznek: Goldner Henrik (előnk), jff. Rauchbauer Károly, Szigeti Gyula, Pfejfer Jenő, Kohn Samu, Neubauer Armin, Fuchs Lajos, Klingner Mór, Spitzer Lajos, Tausz Samu, Laufer Ignác, Menzer Adolf, Spitzer József, Hacker Mór, Sonnenschein Zsigmond.

Az előkészítő-bizottság a jövő szombaton tart értekezletet.

A magyar aszfalt-részvénycárság igazgató-sága ma tartott ülésében megállapította az elmúlt nyelzetre vonatkozó mérleget, amely 635.931-99 K. üzetéssel zárul. Ez összegből az újitási alpnak 950.000—K-ra való emelésére 137.958-60 K. fordította, az azulán fennmaradó 547.973-39 K. hovafordítása iránt pedig azt fogja indítványozni a részvényesek folyó hó végére egybehavandó közgyűlésének, hogy 15.007-75 K. az általános tartalékalapha helyezessék, ami által ezen alap 2571.307-55 K-ra emelkedik; 55.074—K. az igazgatóság alapszabályszerü javadalmazására és a tisztviselők jutalmazására és 456.000 K. részvényenként 24 K. (12%) osztalék kifizetésére fordítassék, 21.871-64 K. pedig vtelezessék át a folyó évi üzlet számlájára.

A jövedelemnek az előző év eredményével szemben mutatkozó csökkenése abban leri magyarázatát, hogy egyrészt az általános közgazdasági depresszió következtében vidéki városaink kevesebb burkolási munkát végeztek, másrészt pedig, hogy a társaság új szénbánya-vállalatának üzleti eredménye csak a folyó év végével lesz elszámolható. A mérleg a következő adatokat tartalmazza:

Vagyon: Felső-Derna: Birtok 121.574-93 K. Bányák 351.229-41 K. Bányavasutak, síklő és forgalmi eszközök 81.915-87 K. Gyári épületek és munksházák 374.184-84 K. Gépek, felszerelések és telefonhálózat 377.934-43 K. Mezőteleg: Gyártelek és mastiggyár 21.637-46 K. Verscek: Gyártelek, épületek gépek és felszerelések 52.246-88 K. Budapest: Gyári telkek 152.276-14 K. Épületek, gépek és felszerelések 262.827-38 K. Arad: Épületek, gépek és felszerelések 84.476-04 K. Különlétek: Letétben lévő értékpapírok és takarékpénztári betétkönyvek 888.254-52 K. Értékpapírok 3.852.524-28 K. Kuntlevélésgek: városi hatóságok-és társulatoknál 2.821.537-78 K. Egyéb adósknál 73.447-82 K. Kötelezvények 77.890-74 K. Váltak 19.688-15 K. Az Actiengesellschaft für Montanindustrie-nál lekötött kintlevőség 2.850.097-01 K. A Pesti hazai első takarékpénztár-egyesületnél lekötött kintlevőség 2.648.639-56 K. Kuntlevélésgek összesen 8.452.301-06 K. Anvangel-tár 762.221-99 K. Biztosítási díjak 25.494-32 K. Atmeneti kamatok 139.996-67 K. Befeztetett munkák 14.269-55 K. Pénztár 43.513-61 K. Összesen 16.088.878-38 K. Teher: Részvénycsók 3.800.000—K. Általános tartalékalap 2.556.279-80 K. Újítás, helyreállítási és értékesítőalaps alap 950.000—K. Árfolyam-különlézetek tartalékalap 70.000—K. Tartalékalapok összesen 3.576.279-80 K. Actiengesellschaft für Montanindustrie, Berlin, 2.400.000—K. Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület 2.069.980—K. Sodrony-pálya törlesztésén hátraleka 747.516-91 K. El-fogadványok 950.000—K. Hitelezők 1.176.359-78 K. Biztosítási hitelezők 818.256-50 K. Fel nem vett osztalékok 2512 K. Nyereség egyenleg 547.973-39 K. Összesen 16.088.878-38 K. Vesztés- és nyereségszámla: Tartozik. Bányászati, gyártási és üzemi költségek 800.165-75 K. Újítási, helyreállítási és értékesítőalaps alpnak 137.958-60 K. Nyereségszám 547.973-39 K. Összesen 1.486.097-74 K. Követel: Nyereség-áthozatal 1899. évről 47.048-26 K. A bányaművelésből és a hozzá tartozó iparágak üzletéből eredő nyersjövedelem 1.432.000-13 K. A felső dennai birtok jövedelme 699.35 K. Összesen 1.486.097-74 K.

Az Első Országos Általános Baleset Ellen Biztosító Társaság. Ezen, hazánkban a Triesszi Általános Biztosító Társaság (Assicurarioni Generali) magyarországi vezérigyekeisége által képviselt társaság múlt hó 26-án tartotta meg Bécsben tizennyolcadik rendes közgyűlését. A mint a betervezett számadási jelentésből kitűnik, a lefolyt év eredménye kielégítő.

megkért, hogy lessek rá arra a kis lányra s mikor senki se látja, mártam meg az esőcsatornában, hadd legyen csatagos. Tudom is én, mire volt az Kuhinka Gyurinak jó? De bizonyosan jól esett neki, különben nem fizetett volna meg érte. Hallottam is még, mikor csufolódott a csatagos lánynyal: „no Lonci, most légy büszke, most mond, hogy többet ér egy szurtos gavallér, mint egy tiszta csacsi!”

— Azt mondta, hogy Lonci? — kérdezte lihegre Viki.

— Igen, Loncinak mondta.

— S kend Lonciit mártogatta az esőcsatornába?

— Azt én.

— Nohát akkor fusson is kend, mert Isten engem úgy segít, hogy ott ütöm, ahol érem!

És megsuhogtatta farkosát a levegőben, hogy szinte az erdő is beleszerzett. Iszonyu tűz lobogott a fiu szemében, ijesztő, vad tűz, amitől igazán megijedt a rongyos vándorlegény. Még előbb tréfára akarta fogni a dolgot, de mikor a Viki farkosa táncolni kezdett a hátán, bizony elment a tréfás kedve. Ugy kerekelt oldott a rongyos, hogy hetvenhét nyul se érte volna utól, de még a szél sem. Ott hagyta az a batyuját, a repedt csizmáját, a szerszámát, még a butykosát is, csak futott, mintha az eleven halál kergetné. Tele volt az erdő jajgatásával.

Viki húzott rajta egyet-kettőt, de aztán észbe jutott valami. A másik irányba indult s hagyta futni a rongyost. Hadd fusson. Ó megy haza megnézni, mi van szegény Loncival s ha beteg: — no akkor az Isten irlalmazzon Kuhinka Gyurinak!

Az erdő visszhangzott haragos kiáltásától: — Jaj neked, Kuhinka Gyuri...

(Folytatása következik.)

REGÉNY.

A rajongók.

— REGÉNY —

Irta: STEPNIÁK.

(87.) Az élet küzdelem. Ez ellen nem véd meg a legszorosabb kapocs sem.

— Azután elgondoltam — szolt mintegy feleletül Tania titkos kérdéseire — hogy mindez a borzalom csak halavány képe annak, amit ezek s milliók állandón szenvednek s hogy ezekben nem lesz szünet, nem lesz egy peronyi nyugalom, míg csak szegényt, vereséget nem hoznak arra, aki mindennek oka.

A meggyőződés tüzetől hevülve, hosszan beszélt ezen a hangon. Remélte, hogy meggyőzi Taniát, hogy sikerül neki az ő szívébe is belevitni azokat az érzelmekeket, amelyek őt magát áthatották. Edes kevéssé sikerült.

— Dehát miért kell annyi ember közül épp teneked ezt végrehajtandó? — szolt Tania makaesul csodálkozó hangján.

— De Tania, miért tenné más? Én jutottam erre az eredményre, nekem kell kivinnem. Ha holnap elől bárki más, s elmondja, hogy ő is erre a meggyőződésre jutott, szivesen átengedem neki az előjogomat. Nem vágyam inkább dicső halált halni, mint ismeretlenül elpusztulni. Különb is ilyen ajánlatot nem mindennap tesnek. Egész bizonyosan reám bízzák.

Tania feje kezébe csuklott. — Rábízzák, rábízzák, rábízzák! visszhangzott agyában. Ha az ajánlatot megteszi, mindennek vége?

Paradicsomi látományként vonult el előtte rövid boldogságának képe; itt élvezte, mielőtt Andrej elutazott abba az átkozott városba. Most, hogy újra maga előtt látta, nem birt lemondani róla. Egész fiatal természetével fellázadt a kegyetlen áldozat ellen, s mindenáron le akarata őt beszélni erről a borzasztó tervről, más reménye nem volt megmenteni őt is meg magát is.

Emberfölötti erőmegfeszítéssel igyekezett rendbe hozni gondolatait, mielőtt új kísérletet tesz. Nehezen ment, agya össze volt zavarva. De Andrej jó lesz iránta. Nem használja ki gyöngeségét, megkísérli a neje szempontjából nézni a dolgot. Meg volt róla győződve, hogy Andrejnek alapján nincs igaza.

Megragadta kezét s könyörgően nézett szemébe.

— Gondold meg újra Andrej, szolt. Hát nem elég a vérengzésből és gyilkosságból? Mit kapunk mindeztért? Ujabb borzalmakat. Bitófák s ismét csak bitófák! s így a végtelenbe. Magam is sokat gondolkodtam minderről az utóbbi napokban. Borzasztó elgondolni, hogy hogyan mészárolik a legjobbakat a legmesebbeket. Miért nem kísérlelnék még más utat? Miért ne végeznék inkább feladatunkat a nép közt s hagynék magára ezt az undok politikát? Nem jól fejezem ki, de hiszen értem...

— Értem, nagyon is értem, felelt végre Andrej. Nem mondatná, mikor gondoltál mindezzel? Talán éppen mult szerdán?

— Nem tudom már. De minek kéred?

— Pusztá kíváncsiság, — szolt Andrej nyugodtan. — Azon a napon történt, hogy magam előtt látva a közömbös tömeget, ugyanezek s még sok más keserű kérdés fordult meg agyamban. A mi földatunk nehéz, de teljesíteniünk kell hűségesen. Mi hasznát látta volna az ország, ha nem felülünk csapásra csapással, ha megalégszünk azzal, hogy folyton prédikálunk s tanítunk isten hátmögötti zugokban. Fel nem akasztottak volna,

A díjbevétel 5,192.556 korona 55 fillér összeget ért el. Az üzleti évben 2,890.393 korona 22 fillér kártérítés lett kifizetve és az intézet fennállása óta 17,573.253 korona 61 fillér kárososság lón megterítve. Az üzlet-számla 482.109 korona 14 fillér nyereséggel záródik és a közgyűlés elhatározta, hogy részvényenkint 64 koronát jorít a nyeresésvelvény beváltására. A társaság 9,065.182 korona 94 fillér befizetett részvénylőke és készpénztartalék fölött rendelkezik, melyből 3,569.071 korona 95 fillér magyar értékekben van elhelyezve.

A kisipar sorsa. A magyar kereskedelmi és iparkamarák szakirodalmi alapot létesítettek, hogy gyakorlati közgazdasági kérdések irodalmi művelését előmozdítsák. Ez alap díjat első ízben a kisipar ügyét tárgyaló munkára tüzték ki, mint egyik legelőszörbb kérdésre. A pályázatban résztvevő öt munka közül kettőt találtak jutalomra méltónak és ezek között a díjat megosztották. Az egyik nyertes mű, amelyet Sugár Ignác, a miskolci Kereskedelmi és Iparkamara titkára írt, legközelebb hagyja el a sajtót. E műről, amely hazánkban elsőnek tárgyalja rendszeresebben a törvényhozást, kormányt s a közönséget állandón foglalalkoztató kisipari kérdést, a bírálati jelentés nagy dicsőréttel emlékezik meg és kiemeli a munka rendszerét, szakértiségét, alaposágát s ennek megjelölését határozott nyereségnek tartja szakirodalmunkra. Sugár Ignác pályadíjnyertes műve. *A kisipar sorsa* a Magyar Kereskedelmi és Iparkamarák szakirodalmi alapjának kiadásában, tízenkét ivnyí terjedelemben jelen meg és ára füzve két korona negyven fillér. Megrendeléseket a szakirodalmi alap kezelésével megbízott szegedi Kereskedelmi és Iparkamara és a szerző (Miskolc) fogad el.

A kisgyermek-egylet eladása tárgyában ma kötötte meg a szerződést a pénzügyminisztérium jóváhagyásának fenntartásával a m. k. áll. vasgyárak központi igazgatósága az „Actiengesellschaft der Emailgeschirrabrik“ pilseni céggel. Az eladó kincstárt *Vajkai Károly*, a m. kir. állami vasgyárak központi igazgatója és dr. *Kosztka Antal* kir. jogügyi igazgató képviselték. A vevő társaság részéről a szerződés-kötésnek annak igazgatóságá elnöke, *Bartelmus Hugó*, ügyvivő igazgatója *Bartelmus Móric*, és jogi képviselő dr. *Kármán Bertalan* budapesti ügyvéd jártak el, akik a pénzügyminisztériummal a tárgyalásokat kezdetlől fogva folytatták. Egyidejűleg az első vételár-részellet is lefizetett az állami vasművek központi pénztáránál.

Az Első Dunagözhajózási Társaság közli, hogy a társulati állomások és az „Osztrák Lloyd“ gözhajózási társaság (Odessa, Batum, Konstantinápoly, Cavalla, Salonichi, Szmirna stb.) állomás közt való áruforgalomra nézve az 1901. évi hajózás megindításától fogva új díszabás lép életbe. Ez új díszabás által, amely az igazgatóságnál ingyen kapható, a múlt évi hasonló kiadvány érvényét veszti.

Szesszárak. A kontingens nyersszesz ára *Buda-pesten* 42.— korona pénzben, 42.50 korona áruban. *Erdésben* a nyersszesz ára 40.20 korona pénzben, illetve 40.60 korona áruban.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-lővárosi sertés-konsumvásár árjegyzése 1901. évi március 1. Készlet 245 darab. Érkezett 236 darab. Összesen 481 darab. Eladatott 250 darab. Maradt 231 darab. Napi árak: 120—180 kilogramm súlyban 80—90 koronáig, 220—280 kilogramm súlyban 82—92 koronáig, 320—380 kgr. súlyban 84—91 K.-ig. Öreg nehéz páronkint 400—500 kilós 80—85 koronáig. Malac ---- kgrig 70— korona. A vásár élénk volt.

igaz. S aztán? Elküldtek volna Szibériába, vagy valami börtön fenekén rothadnák. Egy nappal, egy órával sem maradt volna több időnk a nép és ország javára, az életre, mint most. Jó viselkedésünk jutalmául nem kapunk szabadságot. Jól van; megküzdünk érte, felhasználunk minden eszközt, minden fegyvert. Ha szenvednünk kell, — annál jobb. Szenevedésünk új fegyver az igaz ügy kezében. Csak akaszszanak föl, csak lömlenek agyon, csak gyilkoljanak le földalatti tömlőceikeink! Mennél nagyobbak szenevedéseink, annál több a követönk. Bárasak izenként tépnék szét testemet, vagy sütnének meg izzó parázson a piac közepén! — szól vad sutogásban, s arca égött, amint merev, lángoló szemekkel nézett Tania arcába.

Nem lecsillapította, hanem lángra szította a hamu alatt rejlő emésztő tüzet.

Tania borzadáva érezte, mint veszti el lábát alól a talajt. Nem tudta, mit mondjon, mit tegyen. De nem! nem adhatja fel a kegyetlen játékot.

— Várj, csak egy pillanatil... édes Andrej! szólit s megragadta Andrej karját, mintha félné, hogy megszökik. Csak egy pillanatil. Mondani akarok valamit... valami meggyőzőt. De elfelejttem, mi is... Oh mind ez oly borzasztó... agyam elhomályosodik... Engedj gondolkodnom... Ott állott mellette lesütött szemmel, lehajtvá gyönyörű fejét.

— Oh várók... szólit Andrej megcsókolvá sápadt homlokát. Hagyjuk el az egész dolgot, holnapig.

Tania erőlyesen megrázta fejét. Nem most mindjárt kell és akarja megaládni, amit keres.

— A parasztok, akik hisznek a carbán. — Nem, nem ez az! A társadalom közömbös része. — Nem, ez sem az!

(Folytatása következik.)

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, március 2.

A malmok tartózkodása következtében az irányzat lanyha volt és néhány ezer métermánya vagon-áru csak néhány fillér árengedmény után akadt vevőre. Tengeri és árpa szilárdabb, rozs nyugodt.

Eladatok:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 79 k. 7 K. 82½ l., 100 mm. 79 k. 7 K. 80 l., 100 mm. 78 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 70 f. kev., 100 mm. 77 3 k. 7 K. 70 f. kev., 100 mm. 78 k. 7 K. 70 f. kev., 100 mm. 78 5 k. 7 K. 70 f. kev., 100 mm. 77 2 k. 7 K. 67½ f., 100 mm. 77 k. 7 K. 65 f.

Pestvidéki: 200 mm. 78 k. 7 K. 82½ f., 100 mm. 77 8 k. 7 K. 60 f. sárga, 100 mm. 77 5 k. 7 K. 55 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 50 f.

Fehérmegyei: 500 mm. 78 4 k. 7 K. 75 f., 800 mm. 76 5 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 60 f.

Bihari: 100 mm. 77 5 k. 7 K. 65 f.

Felsőmagyarországi: 800 mm. 78 k. 7 K. 65 f.

Minél három hónapra.

Tengeri: 500 mm. 5 K. 50 f. Kőbányán, 100 mm. 5 K. 55 f. ab Budapest, 100 mm. 5 K. 55 f. ab Budapest.

Árpa: 600 mm. 5 K. 90 f. szeb (elválolva).

Készpénzfizetés mellett.

A kászárú hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonkint. — A minőség hektolitereként és kilogrammonkint.

Készpénzfizetés mellett.

A kászárú hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonkint. — A minőség hektolitereként és kilogrammonkint.

B u z a	Kilós	100 kilogramm áru		Kilós	100 kilogramm áru	
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig
Tiszavidéki 0	75	7.45	7.60	77	7.65	7.80
"	76	7.40	7.55	78	7.60	7.75
"	77	7.35	7.50	79	7.55	7.70
"	78	7.30	7.45	80	7.50	7.65
"	79	7.25	7.40	81	7.45	7.60
"	80	7.20	7.35	82	7.40	7.55
"	81	7.15	7.30	83	7.35	7.50
"	82	7.10	7.25	84	7.30	7.45
"	83	7.05	7.20	85	7.25	7.40
"	84	7.00	7.15	86	7.20	7.35
"	85	6.95	7.10	87	7.15	7.30
"	86	6.90	7.05	88	7.10	7.25
"	87	6.85	7.00	89	7.05	7.20
"	88	6.80	6.95	90	7.00	7.15
"	89	6.75	6.90	91	6.95	7.10
"	90	6.70	6.85	92	6.90	7.05
"	91	6.65	6.80	93	6.85	7.00
"	92	6.60	6.75	94	6.80	6.95
"	93	6.55	6.70	95	6.75	6.90
"	94	6.50	6.65	96	6.70	6.85
"	95	6.45	6.60	97	6.65	6.80
"	96	6.40	6.55	98	6.60	6.75
"	97	6.35	6.50	99	6.55	6.70
"	98	6.30	6.45	100	6.50	6.65
"	99	6.25	6.40	101	6.45	6.60
"	100	6.20	6.35	102	6.40	6.55

Egyéb gabonanemtek		Kilós	100 kilogramm áru	
			K.-tól	K.-ig
Rozs	uj elsőrendű	70—72	7.15	7.30
"	másodrendű	—	7.—	7.15
"	hátrahagyott	60—62	6.10	6.25
Árpa	elsőrendű	82—84	6.90	6.10
"	másodrendű	—	6.—	6.—
"	szőlőszórával	84—86	6.—	6.—
Zab	elsőrendű	89—91	6.15	6.35
Tengeri	elsőrendű	—	5.—	5.—
"	másodrendű	—	5.—	5.—
Repece	elsőrendű	—	5.—	5.—
"	másodrendű	—	5.—	5.—
Köles	elsőrendű	—	5.10	5.20

A határidőfizlet folyamán a következő kőlések történtek:

Buza áprilisra	7.46—7.47—7.49—7.48
Buza októberre	7.68—7.64—7.65
Rozs áprilisra	7.31—7.33
Rozs októberre	6.63
Zab áprilisra	6.24
Tengeri májusra	5.24—5.23—5.22—5.25—5.23
Tengeri júliusra	5.35
Repece augusztusra	12.50—12.60

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tözsdén:

Buza áprilisra	7.47	7.48	áru
Buza októberre	7.64	7.65	"
Rozs áprilisra	7.31	7.32	"
Rozs októberre	6.62	6.64	"
Zab áprilisra	6.27	6.29	"
Tengeri májusra	5.23	5.24	"
Tengeri júliusra	5.34	5.35	"
Repece augusztusra	12.50	12.60	"

Délután fél 5 óraker zárul:

Buza áprilisra	7.46	7.47
Buza 1901. októberre	7.63	7.64
Rozs áprilisra	7.30	7.31
Rozs októberre	6.63	6.64
Zab 1901. áprilisra	6.25	6.26
Tengeri májusra	5.21	5.22
Tengeri júliusra	5.33	5.34
Repece augusztusra	12.50	12.60

A budapesti értéktözsde.

A mai előtözsde a külföldi szilárd zárlatokat nem méltányolta kellőleg, melynek kifejezőképp az internacionális értékek alig tudták a tegnapi zárlat magasságát fenntartani.

A zárlat csendes volt.

A helyi és járadékpiac tartottak tünt élénk.

A déli tözsde változatlan lefolyású volt.

A helyi piacon Rímamurányi volt némileg keresve.

A valutapiac változatlan.

Az előtözsde csendes.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 685.75. Osztrák hitelint. részvény 675.25—676.25. Államvasut részvény 671.25—672.75. Koronajáradék 93.75. Jelzálogbank 445.75—446.50. Rímamurányi vasmű 482.—483.—korona.

A déli tözsde tartott.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 685.50.—.

Osztrák hitelrészvény 674.50—675.—. Államvasutak 671.50—672.50. Jelzálogbank 445.50—446.50. Rímamurányi vasmű 482.—483.50. Koronajáradék 93.70—93.75 korona.

Forgalomba került: Salgótarjáni 644.—645.—, Villamos vasut 279.—281.—korona.

Ütőössze. A 4 órai zárlatok maradt:

Osztrák hitelrészvény 676.25. Magyar hitelrészvény 686.50. Leszámloló bank részvény 433.—. Rímamurányi vasműrészvény 484.—. Osztrák-Magyar államvasut 673.—. Közúti vasut részvény 577.—. Városi villamos vasut részvény 280.—korona.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonzeri hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményüzleti árjegyzék-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 48.—48.—korona, vörös aprószemű 48.—50.—korona, vörös erdőlyi ———korona, vörös bánági ———korona, középszemű 55.—58.—korona, nagyszemű 61.—65.—korona. Disznószeri: budapesti: 55.—55.50 korona, vidéki ———korona. Táblaszalonna: légszárított vidéki ———korona, városi 4 darabos 45.—45.50. korona, 3 darabos 47.50—48.—korona, füstölt ———korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 15.—15.25 korona 120 darabos ———korona, 100 darabos 16.—16.25 korona, 85 darabos 17.—17.25 korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.25—14.50 korona, 100 darabos 15.25—15.50 korona, 85 darabos 16.—16.50 korona. Szilvaiz: szlavóniai 19.25—19.50 korona, szerbiai 18.—18.50 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktözsde.

Az előtözsden barátságos a hangulat.

Déli tözsden is tartottak a javult árfolyamok.

Zárlat valamennyire megosápdant, de árfolyamok tartottak.

Bécs, március 2. (Magyar értékek zárlata.) 4%o-os aranyjáradék 118.30. Tiszai és szegedi kölesön sorsjegy 146.—. Magyar vasúti kölesön ezútszben 100.55. Magyar keleti vasúti állami kvány 119.—. Magyar leszámloló-és pénzváltóbank 431.—. Rímamurányi vasműrészvény 482.—. Magyar koronajáradék 93.60. 4%o-os Magyar földterhem. kvány 93.—. Magyar hitelbank részvény 685.—. Magyar nyeresémi kölesön sorsjegy 170.50. Kassa-oderbergi vasúti részvény 358.—. Magyar kereskedelmi bank —. Magyar cukoripar —.

Bécs, március 2. (Osztrák értékek zárlata.) 4%o-os papírjáradék 98.80. 4%o-os osztr. aranyjáradék 118.30. 1860-o-s sorsjegy 143.—. Osztrák hitelsorsjegy 399.—. Angol-osztrák bank 274.—. Bécsi bankjegyesület 472.—. Osztrák-magyar bank 1673. Déli vasut 103.—. Dunagözhajózási részvény 773.—. Dohányrészvény 297.—. Császári és királyi arany 11.35. Német bankváltók 117.40. 4%o-os ezüst járadék 98.55. Osztrák koronajáradék 93.20. 1864-iki sorsjegy 208.—. Osztrák hitelintézeti részvény 678.—. Unionbank 540.—. Osztrák Landerbank 415.50. Osztrák-magyar államvasut 673.25. Elbavölgyi vasut 485.—. Alpei bányarészvény 444.—. 20 frank. arany 19.08. Londoni váltóár 240.50. Bécsi Tramway Litt B. 273.50. Bécsi Tramway Litt A. 275.50. Lipót kohó 383.—. Az irányzat szilárd.

Bécs, március 2. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A delutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 676.—. Magyar hitelrészvény 685.—. Angol-Osztrák bank 274.—. Bécsi bankjegyesület 473.—. Union bank 540.—. Landerbank 415.50. Osztrák-magyar államvasut részvény 673.—. Lombard 103.—. Elbavölgyi vasut 485.—. Északnyugati vasut részvény 474.50. Dohányrészvény 297.50. Rímamurányi vasmű 482.—. Alpei bányarészvény 443.50. Májsú járadék 98.60. Magyar koronajáradék 93.60. Török sorsjegyek 108.—. Német birodalmi márká 117.43. Napoleon d'or 19.08.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, március 2. (Tőzsdéi tudósítás.) A mai tözsde irányzata gyöngye volt, mert elkedvelentették azok a lépések, amelyekkel a kínai kormánytól Kínának egyes hatalmasságokkal kötött külön egyezményei tárgyában tettek. Az árfolyamok azonban általában csak a forgalom fobb ágai-ban, nevezetesen a banktérkek és ipartermékek piacán hanyatlottak. Kínai kölesön is gyengült kissé. Egyébként a forgalom igen korlátozt volt. Magánleszámlolási kamatláb 3%o.

Berlin, március 2. (Zárlat.) 4%o-os papírjáradék —. 4%o-os osztrák aranyjáradék 100.75. Elbavölgyi vasut —. Magyar koronajáradék 94.25. Osztrák-magyar államvasut 144.—. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóár 85.10. Magyar vasúti beruházási kölesön 102.50. Alpei bányarészvény —. Disconto-Commandit 184.60. Általános villa-mossági Edison 210.—. Gelsenkircheni 174.90. Laura-kohó 203.75. 4%o-os ezüstjáradék 98.50. 4%o-os magyar arany-járadék 99.30. Osztrák hitelrészvény 212.50. Déli vasut 25.—. Károlyi Lajos vasut —. Orosz bankjegyek 216.25. 4%o-os uj orsz kölesön 96.10. Török dohányrészvény —. Olasz járadék 96.10. Magyar hitelbank —. Dinamit Trust 162.30. Harpeni 169.90. Az irányzat gyenge.

Berlin, március 2. (A Budapesti Napló tudósítójának lávára.) Esti forgalom. 4%o-os magyar aranyjáradék 99.30. Magyar koronajáradék 94.25. Osztrák hitelrészvény 217.75. Osztrák-magyar államvasut 144.40. Déli vasut 25.—. Északnyugati vasut —. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegy készpénz 216.20. Buschtienhradi —. Orosz bankjegy —. (Ultimo) Lombard —.

Frankfurt, március 2. (Zárlat.) 4%o-os papír-járadék 98.70. 4%o-os osztrák aranyjáradék 100.85. Magyar koronajáradék 94.50. Osztrák-magyar bank 119.60. Déli vasut 25.05. Elbavölgyi vasut 121.50. Londoni váltóár 204.70. Bécsi bankjegyesület 118.50. Villamos részvény —. 3%o-os magyar aranykölcsön —. 4%o-os ezüstjáradék 98.60. 4%o-os magyar aranyjáradék 99.30. Osztrák hitelrészvény 212.30. Osztrák-magyar államvasut 143.60. Északnyugati vasut 116.—. Bécsi váltóár 850.83. Párisi váltóár 812.16. Union bank —. Alpei bányarészvény 218.—. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, március 2. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Artyományok januárja. *Esti forgalom* Osztrák hitelrészvény 212.80. Osztrák-magyar Államvasút 143.80. Déli vasút 25.10. Osztrák aranyjárdék 208.40. Olasz járdék 189.90. Laura-kohó 204.30. Harpeni 170.60. Discont 174.50. Alpesi —, Bécsi bankjegyesület —.

Hamburg, március 2. (Zárlat.) 4°/o-os ezüstjárdék 98.55. 1860. sorsjegy 138.25. Déli vasút 25.—. 4°/o-os osztrák aranyjárdék 100.—. Osztrák hitelrészvény 212.75. Osztrák-magyar Államvasút 144.25. Olasz járdék 96.—. 4°/o-os Magyar aranyjárdék 99.20. Az irányzat nyugodt.

Páris, március 2. (Zárlat.) Osztrák-magyar Államvasút —. 4°/o-os osztrák aranyjárdék —. Osztrák Landerbank —. 3°/o-os francia járdék 102.32. Ottománbank 550.—. 3°/o-os francia járdék 102.90. Alpesi bányarészvény —. Déli vasút —. 4°/o-os magyar aranyjárdék 99.80. Párisi bankrészvény 108.—. Olasz járdék 95.82. Francia törleszt. járdék 100.55. Osztrák Közhitelintézeti részvény 1242. Török nőhányrészvény 322.—. Az irányzat szilárd.

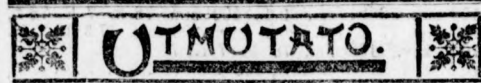
Kivonat a hivatalos lapból.

— Március 2. —

Kinevezések. A nagyváradi kir. ítélőtábla elnöke a vezetése alatt álló kir. ítélőtábla kerületébe ifj. Lajko János vezette joghallgatót ideiglenes minőségű díjas, Medvigy István vezett joghallgatót ideiglenes minőségű díjtalan joggyakoroknökká; a székesfehérvári kir. pénzügyigazgatóság Kónetsny Aladár moóri lakost a moóri m. kir. adóhivatalhoz díjtalan adóhivatali gyakornokká; a tordai m. kir. pénzügyigazgatóság Salamon Miksa m.-judasi lakos felső kereskedelmi iskolát végzett tanulóat a maros-judasi m. kir. adóhivatalhoz díjtalan gyakornokká; a kolozsvári kir. törvényszék elnöke Bónya Simon kolozsvárvárosi kir. járásbírósi napidíjas szolgát a kolozsvári kir. törvényszékhez III-ad osztályú hivatalosolgárává nevezte ki; a vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Gyiszalovics Vidor, Incze Lajos és Myskovszky Ernő nagybányai

Állami főgimnáziumi rendes tanárokat rendes tanári minőségben véglegesen megerősítette.

Pályázatok. Gyergyó-alfalui utmesteri állomásra a eszkeredelai államépítészeti hivatalnál hat hét alatt; — pénzügyi fogalmazói állásra a budapestvidéki pénzügyigazgatóságnál 2 hét alatt; — közjegyzői állásra Baján március 28-ig; adóhivatali gyakornoki állásra a megyesi adóhivatalnál 2 hét alatt; — adóhivatali gyakornoki állásra az új-arádi adóhivatalnál 2 hét alatt.

Sternberg Ármín és Testvére cs. és kir. udv. hangszergyár központi főraktárában Kerepesi-ut 36. címbalmok, hegedűk, fuvolák s minden más hangszert juttanyos árban szerezhetők be. Külön zongoratermek a Kossuth Lajos-utóban (a Károly-körút sarkán), hol zongorák és pianinok kedvező fizetési feltételek mellett is kaphatók.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Elnök: Tolnay Lajos, vezérigazgató: Benke Gyula. Központ: VI. Andrásy-u. 5. Magy. kir. szab. osztály-sorsjáték főelárusító helye: IV. Koronahereg-utca II. Kézi zálogüzletek: IV. Károly-körút 18.; IV. Koronahereg- és Zsibars-utca sarkán; VII. Király-utca 57.; VIII. József-körút 2.; VIII. Üllői-ut 6. sz.

Elő Leánykiházasítási Egylet Budapestben. VI. ker. Teréz-körút 40—42. szám. Alapítva 1863. évben. Kifizetett nárszintalek 1892. december hó 31-ig 1,600,000 frt. Legelőnyösebb feltételek kiházasítási biztosításokra 300 frttól 10,000 frtig.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, március 2.

A légnymás minimuma ma is Irország előtt van, míg maximuma Finnország felett. Keleten és délkeleten is magas a légnymás.

Az idő Európa északnyugoti — nagyobb — részében borús és csapadékos, s a nyugoti partvidékeken szeles. A hőmérséklet nyugatról tovább emelkedett, úgy hogy ma már Közép-Európa nagyobb része a fagyopt fölött van.

Hazánk északi és északkeleti részén kisebb esők voltak; a hőmérséklet általánosan emelkedőben van s Erdélyben is enged már az erős hideg.

Költés. A hőmérséklet további emelkedése várható, nyugatról terjeszkedő esővel.

A 7776. számú

„Folyadékimmérő edény nyomó-gáztartóval“

című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyakorlása céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres; **szabadalmát esetleg el is adja**, vagy gyártást engedélyt ad. — Érdeklődőknek bővebb felvilágosítással szolgál Kelemen és Társa szabadalmi ügyvivő iroda Budapestben, Royal-szálló B.

Haas Fülöp és Fiai cég

BUDAPEST, csak Gizella-tér 1. sz. alatt

értesíti tisztelt vevőit és a nagyérdemű közönséget, hogy **kiselejteztet, de jó karban levő** különféle áruit, ugymint: **szőnyegeket, butorszöveteket, csipkefüggönyöket, portiereket, asztal-, ágy-, flanel- és utazó-takarókat** stb. üzletének félemeleti helyiségeiben **mérsékelt árban eladja.** Az eladásra bocsájtott kiselejteztet áruk bármikor megtekinthetők.

Várkonyi Dezső **Szegény legények.** A régi butyri romantikából való néhány elbeszélés ez, amelyet a régi újságírók gardájának ezen tehetséges tagja gyönyörű hamisítatlan magyar nyelven annyi közvetlenséggel írt meg, hogy igen élvezetes olvasmányul szolgál. Ara 2 korona, bérmentes küldéssel — a pénz előzetes beküldése esetén 2 kor. 20 fillér. Kapható Köves Béla könyvkidóhivatalában, Veszprémben.

A legkellősebb, legkínálóbb és nélkülözhetetlen fogtiszító-szer tubusban a

1 tubus 60 fillér. (30 kr.) Mindenütt kapható. Egyedüli készítő és főzékéldési raktár: **Schwartz illatszergyára.** Gőzerőre berendezett hygien. kosmet. laboratórium, magyar elsőrendű finom pipere-zappangyár. **Bpest, VII., Damjanich-utca 28.** Gyári raktár és főközllet: **TEMESVÁROTT.**

FERNOLENDT

cipő-fénymaz, a világ legjobb fénymaz, gyorsan mélyfekete fényt ad és a bőr tartósságát fentartja. Alapítva 1882-ben. Gyári raktár: Bécs, I. Schulerstrasse 21. Kapható mindenütt. Raktár Budapestben, V. Lipótkörút 24. sz.

Kérem! Tessék próbát tenni az elismert kítúnőségű „SISAK“-KAKAO-val és „SISAK“-CSOKOLADÉ-val. Kezességgel a legtisztább és mindamellett legolcsóbb hollandi gyártmány. Kapható az összes jobbafajta gyarmatár- és csemegés üzletekben.

A nekünk bemutatott számtalan megbízható, hiteles közszókrat folytán ezen nyvedészáradt és fennálló rendelő-intézet a legmellegben ajánlható.

Rendelő-intézet Budapest, Andrásy-ut 24. az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

hugycsőfolyásokat és sebeket, az önfertőztetés utó-baját, az elgyengült férfere, magömlések, a butakór utókövetkezményeit, noknél fehérlőlyást, bármennyire idülték is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanaz egyik főokozója, és ket, melyeknek a magtalanaz egyik főokozója, és ket, borbortegségeket gyógyít új gyógy mód szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan.

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész és szülés-tudor, volt csász. kir. oszt. főorvos. RENDEL: naponta d. e. 10 óráig egész délután 4 óráig, este 7 óráig és 8 óráig. Díjazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszlatatik és gyógyeszközökről is gondokodva lesz. Nőknek külön váróterem.

Ugyanott megjelent és a szerzőjél: **Dr. GARAI ANTAL** nál megrendelhető **NÉPSZERU UTMUTATO** (már a 15-ik kiadásba megjelent) a neml betegségek és azok ésszerű gyógykezelésének című könyv, volt ára 2 frt 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 frt beküldése mellett bérmentve vagy 90 kr. utánvét mellett.

Ujdonságok! R. & B. szabad. 15840. sz.

RIES és BERKOVITS

GÉPGYÁRA

BUDAPEST, VII., KERPESEI-UT 66. SZÁM.

Különlegesség: Oxigén- és szikvizgyárak berendezése, szabadalmazott szifon-fejek és palackok, valamint sórnymógépek gyártása.

Oxigén- és szénsav-eladás.

Oxigén és szikvizgyári berendezések.

Oxigén-szifonpalackok, cs. és kir. szab. fedeles szifon-és Unicum szifonfejek, „Non plus ultra“ gazousepalackok, szab. „Ideál-szifonpalackok, „Poseidon“ törv. védett oxigénvizgépek.

„Ideál“-palack R. & B. 15 szab.123. sz.

„Ideál“-Spizivalkon üveg R. & B. szabad. 15123. sz.

ábra 56/59. sz.

ábra 54. szám.

Most jelent meg!

Atlanti történetek. (Tízennegy elbeszélés) írta: **VIRTER FERENC.** Ára: 2 korona. Kapható a „Budapesti Napló“ kiadóhivatalában. Kés koronás és 40 fillér beküldése után portomentesen elküldjük.

Schenk Lipót dr.

A neml viszonyokra gyakorolt befolyás. A híres bécsi egyeteml a születendő gyermekek nemének okányos meghatározásáról szóló elméletét írta meg ebben a könyvtben, melynek megjelenése nagy forrongást idézett elő a világ-sajtóban. Az általános érdeklő könyv ára 4 kor. Az összes előzetes beküldése esetén bérmentve küldetük meg. Megrendelést Lampel Róbert (Wodanor F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedőben Budapest, Andrásy-ut 21. sz.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Vasárnap, 1901. március hó 3-án.

A troubadour.

Opera 4 felvonásban. Zenéjét szerzezte Verdi. Szövegét írta Camerano Salvator. Olaszból fordította Nádaskay L.

Személyek:

Luna gróf	Takáts	Ines	Berts
Leonora	Pewny	Ruiz	Dalnoki
Azucena	Semsey	Hirnök	Juhász
Manrico	Alberti W.	Egy cigány	Strósz
Fernando	Szendrói		

Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1901. március hó 3-án.

Délután 2 1/2 óraker, mérésekkelt helyárrakkal.

Stuart Mária.

Szomorujáték 5 felvonásban. Írta Schiller. Fordította E. Kovács Gyula és Sulkovszky József.

Személyek:

Erzsébet	Fáy Sz.	Davidson	Horváth
Stuart Mária	Hegyesi	Paulet	Egressy
Dudley	Somló	Mortimer	Mihályfi
Talbot	Szacsay	Aubespine	Bakó
Cecil Vilmos	Gyenes	Bellievre	Abonyi
Kent gróf	Körösmézei	Drugeon	Narcisz

Esté:

Harmadszor:

Testvérek.

Színmű 3 felvonásban. Írta Latzkó Andor.

Személyek:

Hortha Kálmán	Vizvári	Károly	Mihályfi
Hortháné	Szacsayné	Irma	Márkus
Jolan	Török I.	Sárkány Marcsa	Hettyey
Ledényi	Dezso	Tesh Miksa	Hatényi
Szőnyi Pál	Szacsay	Mérzáros	Körösmézei
Szőnyiné	Rákosi	Széhlinger	Rózsahézy

Kezdeté 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1901. március hó 3-án.

D. u. 1/3 óraker mérsékelt helyárrakkal:

A Gyurkovics-lányok.

Életpép 3 felvonásban. Írta Herczeg Ferenc.

Személyek:

Gyurkovicsné	Szilassy	Liza	Abelovszky
Kalinka	Róza	Klári	Haraszti
Sári	Bátori	Radvány!	Molnár
Ella	Gombaszögi	Gida	Vidor
Klári	Aranyossy	Horkay	Füredi
Terka	Szalontai	Jankó	Kardos

Esté:

Miss Saharot vendégfelállítással.

A postás fiú.

(The messenger boy).

Operett 5 képbén. Szövegét írták: James T. Tanner és Alfred Murray. Fordították: Saigó Ernő és Mérey (Merkl) Adolf. Zenéjét szerzezték: Ivan Caryll és Lionel Moncton.

Személyek:

Punchestown	Erdős	Bang, postásfiú	Sziklai
Hooker papa	Mátrai	Nóra	Szöyer
Cosmos bey	Giróth	Daisy	Aranyossy
Clive Rainer	Pálathy	Lady Panches,	Sziklainé
Pott kapitány	Ráthonyi	Mistress Bang	Dóry M.
Stokfish tanár	Odry	Róza szobalány	Róza L.
Tudor, bankár	Boross	Lady W. imfred	Varga A.
Naylor	Kardos	Cecile Gower	Gombaszögi
Gascogne	Irányi	De Fleury	Füredi

Kezdeté 7 1/2 óraker.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Színház előadására kaphatók és előjegyezhetők Bárd Ferenc és Testv. zene-műkereskedéseiben Kosuth Lajos utca 6. sz. és Andrássy-ut 42. sz. a. valamint a New-York kávéházban. (Telefon)

Somossy-Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Pénztáryitás 7-ker. Kezdeté 8-ker.

Ma vasárnap 2 nagy előadás, délután 1/2-ker mérsékelt helyárrakkal. A délutáni előadásban először:

JUDGE ALASKA ur kitűnően idomított tengeri főkálival. Személyes mutatóvány, a legkiválóbb állatidomítás. Ugyint fellépte a többi fenomenális műtereknek, az egész új márciusi műsorban.

Este 8 óraker: nagy előadás. Az új márciusi műsor rendkívül sikere. Rövid vendéjáték!

!! ADA COLLEY !! a világ legnagyobb hangművésze, a 3-szoros aláhúzott a hanggal.

A világ legnagyobb csodája! Fenomenális mutatóvány. **JUDGE ALASKA** az ő kitűnően idomított tengeri főkálival, továbbá:

Dagmar Hansen The Freyors a dán szépség, a legjobb kézi akrobaták.

Ugyint fellépte a többi új művészek. Jegyek elővetelben kaphatók Weisz A. nagytűzdőjében, Károly-körút 26., tőzsde Andrássy-ut 26. és 38. sz. alatt ugyint a Somossy Mulató-pénztáránál.

Kevés gond! Kevés aggodalom!

nyugtalanítja az embert, ha a

Budapesti Naplóra előfizet, mert

nagy megnyugvást szerez az a tudat, hogy **2000 koronára**

van biztosítva baleset ellen mindaddig, míg előfizetése érvényben van.

A Budapesti Napló minden előfizetőjét

ingyen biztosítja baleset ellen

halál esetén **2000 korona erejéig, rokkantság esetén 2000 kor. erejéig.**

A biztosítás egész költségét a Budapesti Napló kiadóhivatala fedezi.

Mindenki annyit időre van ingyen biztosítva, amennyi időre előfizet. A biztosítást a Mannheimi biztosító-társaság magyarországi vezérképviseletége végzi. Minden előfizető, régi és új egyaránt, egy mint a következő jogérvényes biztosítási kötvényt kap:

Mannheimi biztosító-társaság Mannheimban.

Magyarországi vezérképviselet Budapest, VI. Kemény-utca 10.

Alapítók: Nyolc millió márka. Erre befizetve: Két millió márka. Tartalék alap: Két millió márka. A részvényesek váltoiban a még be nem fizetett részvényterhek felelőse.

Balesetbiztosítási kötvény.

A Mannheimi biztosító-társaság biztosít jelen kötvény által, a tulajdonai általános feltételek mellett, T. .... urnak ..... urnának (lakóhely) (a név sajátkezűleg beírandó) mint a Budapesti Napló előfizetőjének az önállóan esetűre: Kétezer korona összegű, a munkaképességének életfogytiglani elvesztése (teljes rokkantság) esetűre: Kétezer korona összegű, vagy a baleset mérvének megfelelő összegű. A biztosítás csak arra az időre érvényes, melyre az előfizetői díj lefizetett. — A biztosítás kezdődik az előfizetési díj postára adását, vagy kifizetését követő déli 12 óraker és végződik az előfizetés lejártá után való napon déli 12 óraker.

Mannheimi biztosító-társaság magyarországi vezérképviselet Budapest.

Fényes, igazgató.

Előfizetési árak: egész évre 28 korona (14 frt), félévre 14 korona (7 frt), negyedévre 7 korona (3 frt 50 kr.), egy hónapra 2 kor. 40 fillér (1 frt 20 kr.).

Az előfizetési összegek a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában előfizetői 18. küldendők.

Ma este a fő- és székvárosi Vigadó összes termeiben

Óriási Purim-bál

utolsó legszebb álarcos bohóc estély.

Eddig nem létezett műsorral. 5 zenekar, 500 egyén álarcos menete és csoportja Minden látogató egy bohóc siphát és hangszert ingyen kap. **12 óra éjjél**

nagy hü-hó, a világ vége. Kezdeté este nyolc óraker, vége nincs. Rendező: Aabach Jaques, díszletek Rumboldtól, Bohócsiphák Riegleről, hangszerek Bettelheintől.

A Magyarországi Könyvnyomdászok és Betűöntők Jótékonyági Köre

1901. évi március hó 24-én (vasárnap) tartja a fővárosi vigadó összes termeiben —

Paraszt-Báliját,

mely ezuttal azért lesz érdekese, mert közösekünk jegyzője ott tartja meg lakóidomát.

Belépti díj: előre váltva 2 kor. a pénztárnál 3 kor.

MANDL JÓZSEF korhelyleves csárdájában

VI. Nagymező-utca 21. a magyar artisták otthonában

egész éjjél friss meleg étetek, a legkiválóbb báltonvidéki borok és friss Dréher sör kaphatók.

Zsebórák 5 évi jótállás mellett részletfizetésre kaphatók **Polgár Kálmán** óras- és ékszer-üzletében Budapest, Erzsébet-körút 29. sz. Vidékre árjegyzék bérmentve.

Díszes ingaórák. Bíratos ékszerpek.

Figyelmeztetés! A híres MAUTHNER FÉLE MAGVAK zacskóin rajt áll a MAUTHNER-NÉV. A melyen nincs rajt, az nem MAUTHNERTÖLVALÓ és ha mint olyant ajánlják, tessék visszautasítani.

Jobb és megbízhatóbb gazdasági és kerti magvak nem léteznek, mint a minőket **27 év óta szállít**

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udv. szállító magkereskedése BUDAPESTEN.

Irodák és) VII. ker., Rottenbiller-utca 33. szám. raktárak: (Közuti villamos megállóhely.) Eláruló) VI. kerület, Andrássy-ut 23. szám. helyiségek:) (A m. kir. Operával szemben.) 226 oldalra terjedő képes árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldi.

Az Országos Magyar Gyorsító Egyesület gyorsító tanfolyamán évr. Mezeyné Bánya Amanda ökl. tanítónő vezetése alatt magyar levelező-, vita- és német kurzusok kezdődnek. A REMINGTON-gépirás és ezen gyorsíró tanfolyamokra jelentős kedvezményeket korlátozott számban folyez.

Glogowski és Társa Erzsébet-tér 16. szám. Külön német vitalgyorsíró tanfolyamok díjegyek és urak részére az irodai órák után.

I. F. Haggenmacher H-Sörfözde

Palack Sör Különlegességek: Szalon Sör. Maláta Sör. GYÁRI TÖLTÉS

ÉVI FORGALOM: 5 MILLIÓ PALACK

ÉVI TERMELES 125000 HECTOL

Megrendelési helyek: Budapest V. Kádár-utca 5. Haggenmacher Kőbánya. Haggenmacher Budafok

A hét színházi műsora.

	Nemzeti színház	M. Kir. Operaház	Vigszínház	Népszínház	Magyar Színház
Hétfő	Vasgyáros	Nincs előadás	Ocskay brigadéros	San-Toy	Szulamit
Kedd	Testvérek	Aida	Ocskay brigadéros	Nebántsvirág	A postás fiú
Szerda	Peleskei notárius	Nincs előadás	Ocskay brigadéros	Jupiter és társa	A postás fiú
Csütörtök	Medea	Fidelio	Ocskay brigadéros	Huszársiny	A postás fiú
Péntek	Testvérek	Nincs előadás	Ocskay brigadéros	San-Toy	A Gyurkovics lányok
Szombat	Testvérek	A varázsfuvola	Ocskay brigadéros	San-Toy	A postás fiú
d. u.	Rablélek		A titkos rendőr	Vöröshajú	A postás fiú
Vasárnap	A medve	Tell Vilmos	Ocskay brigadéros	A modell	A postás fiú
este	Demimonde				

Színházak, szórakozó helyek.

VIGSZINHÁZ.

Vasárnap, 1901. március hó 3-án. Délután 3 órakor mérsékelt helyárrakkal.

Hébertos Márta.

Színmű 1 felv. 2 képpen. Irta Holitscher Fülöp.
Személyek:
A molnár Kazaliczky Rocca dr. Gyöngyi
A lelkész Mátray Marietta Nogrády
Márta Jászai Pietro Gyöző
Szende Balassa Francesco Rónaszéki
Gábor Bihari

Utána:

A királyné apródja.

Vigjáték 1 felvonásban. Irta Helai Jenő és Makai Emil. Zenéjét szerelte Kün László.
Személyek:
A hölts Vendrei A nadapródy Varsányi
A bankár Gyöngyi A gazdasszony Nikó
A bankárné B. Lenkei

Végül:

A szálka.

Vigjáték 1 felvonásban. Irta Mocsári Béla.

Szabó Hegedüs Dr. Kalmár Góth
Iren Csillag T. Klementin Haraszthy
Este:

Ocskay brigádéros.

Színmű prólogussal, 4 felv. Irta Herczeg Ferenc.
Személyek:
Ocskay László Fenyvesi Dili Delli E.
Tisza Ilona Csillag T. A palóc Szerényi
Tisza Jutka Nogrády Szörényi Gái
Fyner Hegedüs Tarics Bihari
Zoroczy Kazaliczky Ocskay Sándor Tapolezai
Javorcska Balassa Könyesség Pécsi
Kezdete 7 1/2 órakor.

MEFSZINHÁZ.

Vasárnap, 1901. március hó 3-án. D. u. 2 1/2 órakor. bérleten kívül, mérsékelt helyárrakkal.

Jupiter és társai.

Eredeti énekes bohózat 3 felvonásban. Irta: Guiti Soma és Rákosi Viktor.

Személyek:

Bogács Krist.	Németh	Bankóné	Siposné
Eszüke	Kápolnai	Gergő	Ujvári
Ágnes	Izsonó	Filippi	Solymosi
Bucsanyné	Baan	Lávai	Tollagi
Pettyendy	Kiss M.	Bányai	Kenedich
Klariáz	Küry	Tándos	Szerdahelyi
Királyi	Raskó	Dorongi	Szirmai

Este:

A vereshaju.

Eredeti népszínmű dalokkal 3 felvonásban. Irta Lukácsy S.

Személyek:

Özv. Sajgóné	Siposné	Koppancs M. Szerdahelyi
András fia	Kiss M.	Szálaj Kata F. Hegyi A.
Ferkó fia	Raskó	Veréb Jankó Tollagi
Boglár Ágnes	P. Lukács	Szemes Borcsa Vidorné
Zsófi, leánya	Baad N.	Csinos Julcsa Vasváryné
Keszeg M.	Németh	Boglyas Pál Mátrai
Bálint, fia	Szirmai	Pozdorja Zauszi Tallian

Kezdete 7 órakor.

URANIA SZINHÁZ

Vasárnap, 1901. március hó 3-án. D. u. 4-kor mérsékelt helyárrakkal:

1848. A szabadságharc története.

Irta: Hentaller Lajos.

Este:

Amerika.

Irta: Ifj. Hegedüs Sándor.

Kezdete 7 1/2 órakor.

VÁR-SZINHÁZ.

Vasárnap, 1901. március hó 3-án. Az országos színművészeti akadémia bemutató előadása. Tanár: Császár Imre.

Tűz a zárdában.

Vigjáték 1 felvonásban. Irta: Karriére. Fordította: Felek Miklós.

Utána:

Idegcs nők.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta Ernest Blum és Raoul Toché. Fordította Paulay Ede.

Kezdete 7 órakor.

Hétén, március 11-én, a Royalteremben

Münchhoff

Mary egyetlen dalostélya.

Jegyek kizárólag MERY BÉLA zeneműkereskedésben, Andrásy-ut 12.

FOGAK
2 forinttól, valódi amerikai módszer, 10 évi garánciással. A gyöker eltávolítása fölösleges. Szápadás nélkül is. Videókok 24 óra alatt kielégítőnek készíttethetők is.
Kovács J. fogműterme, Budapest, Károly-körút 9. II. S. (gróf Hadik-palota). Található naponta reggel 9-10 ó. d. u. 5-ig.

FOLIES CAPRICE.

Ma:

„Gebrüder Zifferblatt“

Előzőleg:

„Fogat-fogért“

és

„Ein Chamer.“

BRASSAI ARANKA

brillians szubrett.

Cigányzene reggeli 5 óráig a pompás télikertben.

AZ IBOLYÁHOZ
Dominitz
Hatica
ELŐ- és MŰVIRAG-TERME.
Budapest, VIII., József-körút 17. sz.
Csokrok és koszorúk a legszebb kivitelben izélesen és jutányos árban készíttetnek.

Könyvedvelők,

ha jó könyveket olvasni akarnak venni, forduljanak

Nádor Kálmán

könyvkereskedőhöz

Budapest, Erzsébet-körút 26. szám.

Ajánlatos művek:

- 1. Pillangó, Társadalmi és művészeti élelap 1000-nél több kitérő illusztrációval. 1896. évi teljes évfolyam 4 frt helyett 1 frt.
- 2. Gerő K. Próbaházasság, színmű a fővárosi életből. 50 kr.
- 3. Guitas (Guthi Soma) és Fülredi Kacagó Themia. Humoros karcolatok a törvényszéki szemből. 50 kr.
- 4. Igen mulattató!
- 4. Somogyi „Magyar Lelek” 17 kötetben, teljes 10 frt.
- 5. Szántó Kálmán. Elbeszélések, igaz érzéssel, megkapóan leírja történetét! 50 kr.
- 6. Kies József. Összes költeményel. Új, olcsó kiadás, szép vászonkötésben 1 frt 50 kr.
- 7. Szerényi éjszaka. Arab rozék. Számos képpel díszített első teljes magyar kiadás 4 kötet, furto 3 frt.
- 8. Ugyanaz 4 kötetbe, vászonkötésben 5 frt. *! Ezen kitűnő fordításban megjelent érdekesítők regék gyermeknek, ifjak és öregok legkedvesebb olvasmányát képezik!*
- 8. Városov Mihály. Csallókok hőhéra. Igen érdekes regény! 50 kr.
- 9. Kabinétképek. Karcolatok és apró elbeszélések. (Pikáns) 40 kr.
- 10. Karacsony Aladár. Fátoly műgü. Elbeszélések számos kötetben 60 kr.

Fenti művek, vagy bárki által hirdett könyvek és folyóiratok nálunk megrendelhetők. A pénz beküldése esetén (mely esetben a könyv árához 20 kr. esztalando minden bérmentve küldök, ellenkező esetben utánvét mellett. Könyvtárak külön engedményben részesülnek.

Faquetok Sallérok Paletots

a legvégső minden darabon látható

szabott áron

Berényi és Frankl

női confection áruházában

Bpest, Kossuth Lajos-u. és Múzeum-körút sarkán.

Dreher cs. és kir. udv. **Antal** kamarai szállító

kőbányai serfőzdéje

ajánlja a legjobb minőségű, kizárólag pasteurizált **palacksöreit**

(eredeti töltés a serfőzdében), a legolcsóbban megállapított áron és pontos szállítás mellett!

A szállítás eredeti 25 és 50 üveget tartalmazó ládákban történik bérmentes házhoz szállítással.

Külső megjelölésben kapható minden nagyobb csermeg- és fűszerkereskedésben.

Stenografusok (gyorsírók) német és magyar nyelvben

állandóan alkalmazást nyernek a YOST-írógép részvény-társaságnál.

A stenografa vagy az írógép rendszere mellékes. A kik Yost-gépen esetleg írni nem tudnának, díjtalanul képeztetnek ki.

Képes levelezőlapok

a legkedveltebb budapesti színésznők

brom-üzüst kivitelű arc-képével díszítve.

HOTEL „UNION“ SZÁLLODA

Budapest, az Operával szemben, étterem, telefon, villany-világítás.

Utazóknak kedvezmények.

E HÉTEN

Valódi angol „Homespun” 120 cm. széles gyapjuszövet a legdivatosabb színekben méteré 1 frt 25 kr.
Skót szövetek 120 cm. széles pompás színes mintákban méteré 42 kr.
Valódi francia gyapjú Délaun itt még nem ismert gyönyörű minták méteré 36 és 50 kr.

A múlt hónapban új nagy Szezonot keltett

88 és 98 kros selymek míg a készlet tart, tovább árusítatnak.

Minták videókre ingyen és bérmentve. Selymekből minták nem küldhetők.

Weiner Mátyas

női divatruházat, Bpest, Andrásy-ut 3.

Páratlan szép gyűjtemény. Eddig megjelent 4 sorozat. Egy sorozat 12 db-ot tartalmaz, ára bérmentes ajánlat küldéssel 1 frt 80 kr. (3 K. 60 ál.).

Az őszeg beküldése után küldi a „Budapesti Napló” kiadóhivatala József-körút 18. sz.

Aki mind a négy sorozatot egyszerre hoztatja, az 48 helyett 52 köpet kap.

A.)

Ábrányiné W. Margit
Blaha Lujza
Feleiké M. Flóra
Gaszai Mariska
Gombaszögi Margit
Jászai Mari
Küry Klára
Ligeti Juliska
Szojyer Ilonka
Vasquez M. profné
Vizvári Mariska
Székely Iren.

Virágnyelv.

Minden ismert virág jelentősége meg van írva ebben a könyvben, melyet szerkesztője a legjobb keleti forrásokból állított össze. Ára számos kötetben 80 fill. Az őszeg előzetes beküldése esetén bérmentve küldetnek meg. Megrendelhető Lampel Róbert (Wodlaner F. és Fisi) és. és kir. udvari könyvtáros-kötésben, Andrásy-ut 21. sz. kedésben.

KÖRUTI FURDO GOZMOSO

Erzsébet-körút 51.

A gőzmosda gyorsan és pontosan teljesíti megbízását.

Gőz- és porcellán kád-fürdők fűtött téli uszoda, hidegviz-Kura, villamos-fürdők.

Szenzáció!!

Feszty Árpád: Magyarok bejövetele

című gyönyörű körképének

Morelli tanár által készített metszete 4 méter hosszú és 1/2 széles

Ára előbb 10 korona most

2 koronaért

megrendelhető az őszeg beküldése ellenében a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában.

Értesítés.

Összes nagyrabecsült vevőinkhez, a kik az előző sorsjátéknál a játékok megszüntették, azon tiszteletteljes kérelemmel fordulunk, hogy azon esetben, ha egy bizonyos meghatározott számot óhajtanak, sziveskedjenek bennünket erről postafordulattal értesíteni. Ezidőszent könnyen szállíthatjuk a 8. magyar királyi osztály-sorsjáték I. osztályához a kívánt számot.

Teljes tisztelettel

Török A. és Társa

bankháza

Budapest, V., Váci-körút 4. sz. Flókok: Múzeum-körút 11. Erzsébet-körút 54.

!! Magyar tollal írjon minden magyar ember!!

SCHULER JÓZSEF

Első magyar acéllíróttól és tollszár gyáranak kitűnő gyártmányai

melyeket hazánkban már mindenütt használnak, felülmulthatatlanok és jószágunknál fogva angol és más gyártmányokkal teljesen versenyképesek.

Különösen ajánlatos: Dániel Ernőné 554 szám, 530 szám, 532 szám, 408 szám, 450 szám, 155 szám, 255 szám, 1896 szám.

Minden papírkereskedésben kapható.

Vadász- és sportöltönyök 4 forinttól följebb.

TELEFON 1719.

TELEFON 1719.

Teljesen elkülönített mértékosztály.

Valódi angol és francia szövetek.

Elismert szigorúan lelkiismeretes üzletkezelés.

Minden ruhanemben és minőségben óriási választék.

Alapítva 1848-ban

Fiók-üzlet: Károly-körut 30. szám, (volt Károly-kaszárnya).

16 FIÓK-ÜZLET.

2000 darab gyermeköltöny 3 forinttól följebb.

AZ „Angol szabó”-hoz

KOHN HEILMANN ÉS FIAI
elsőrangú
úri- és gyermekruha áruház
BUDAPEST, Károly-körut 12.
földszint és első emelet.

Szilárdan szabott, nagyon jutányos, számokban jelzett árak.

FELÖLTÖK 30 frtig, legfinomabb kivitelben.	két- és egyszoros dívatos színekben 7 frttől	NESTER legfinomabb kivitelben, 14 frttől 24 frtig, dívatos ferde zsebekkel.
RAGLAN felöltő, valba szabott ujjakkal, gyönyörű kivitelben, legújabb fazon. 14 frttől 24 frtig.		Kamarn- és Chewiot-öltönyök 10 frttől 26 frtig.
Kerekpár-öltönyök 9 frttől 14 frtig.		NADRÁGOK legszebb színekben, dívatos szabás, 3 frttől 8 frtig
ZSOLNAI-LODEN Havelok, egész Pellerlingállással 7 frttől 12 frtig.		Legszebb gyermek-kosztümök 3 frttől 8 frtig. Gyermek kőpenyék 4-10 frtig. Gyermek-nadrágok 1-4 frtig.

13 és 17 év közötti fiúk részére öltönyök és felöltők ugyanolyan szövetben és fazonokban, mint felnőttek részére.

Gyors és biztos segély gyomorbetegségek és azok utóbaibaiban!

A legjobbnak bizonyult HAZISZER, mely az emésztést szabályozza, rendszeres vérkeringést eredményez, a megromlott és hibás véralakítást eltávolítja (3 ml az egészség főfeltétele), gyorsan és biztosan megszünteti a gyomorhajt, és p. étvágytalanságot, savanyú öltöfűgést, hányási ingert, gyomor- és hasbántalmat, gyomorgörösöt, vértelulást, hámorhoidákat, női bántalmakat, bélbajokat, a már 40 év óta jónak bizonyult

Dr. Rosa-féle balzsam

FRAGNER B. gyógyszer-től PRÁGÁBAN 203-III.

Az emésztés minden munkáját új életre serkenti az egészséges és tiszta vért szerez, különben is biztos és messze földön híres bevált háziszér. Fűveg 1 k. kettős fűveg 2 k. Postán 40 fillérrel drágább.

Kiváló fájdalomcsillapító, antiszeptikus gyógyító és a hegedést elősegítő szer.

Minden gyutadás, seb és kelés gyógyítása biztos sikerrel jár, a női mell gyutadásánál, tejrekedés és keményedésnél, a gyermek ovisválasztásánál, tályogok, vérkélések, pokolvar és genyedséknél, továbbá körömgenyedés az ugnyevezet körülméregnél a kézen és lábujjakon, keményedéseknél, alagatoknál, mirigydagasztoknál, holtotem közpődéseknél stb. 50 év óta bevált

Prágai házikenőcs

FRAGNER B. gyógyszer-től PRÁGÁBAN 203-III.

A gyögyulás fájdalom nélkül halad a kenőcs hűsítő hatása alatt. Dobozban 70 fillér. Postán 12 fillérrel drágább.

FIGYELMEZTETÉS! Mindenki csak az eredeti készítményt kérje a prágai Fragner B. gyógyszer-től és figyeljen arra, hogy a Dr. Rosa balzsam csomagolásán minden részén az itt látnató kerek védjegy legyen; a prágai házi kenőcs csomagolásán pedig a jobbról látnató háromszögletű védjegy.

A ki egy utánzást talál és nekem bejelenti, díjat kap! Elismert levelek ezrei rendelkezésre állnak. Raktárak Budapesten:

TÖRÖK JÓZSEF gyógyszer-tárában, **EGGER A.** gyógyszer-tárában. Főraktár **B. FRAGNER** k. u. k. Hoflieferant, Apotheke „Zum schwarzen Adler“ in Prag, Ecke der Spornergasse Nr. 203.

Olcsó butor-eladás.

2 szekrény, 2 ajtó fényezett	30 frt	1 ebédőasztal, 6-német stíl	350 frt
2 ágy, fényezett	22	1 íróasztal, 3 főkos	16
1 éjszakai szekrény, fényezett	8	1 hálozoba, matt díofa	100
1 mosdó, 2 ajtó, fényezett	14	1 hálozoba, faragott	130
2 szekrény, 2 ajtó, díofa, matt	30	1 garnitúra erépe- vagy bourette-behuzat	55
2 ágy, magas, díofa, matt	26	1 garnitúra selyem-behuzat	80
1 éjszakai szekrény, díofa, márvánnyal	8	1 garnitúra plüss-behuzat	80
1 kredenc, 4 ajtó, fülkés, faragott, márv.	46	1 szalonasztal	10
1 diván, magas támla szőnyeggel	40	1 consol márvánnyal és tükör	28
1 ebédőasztal, díofa, matt	12		

Nagy választék egyszerű, valamint a legdiszesebb kivitelű butorokban. **Dósa Kálmán** fővárosi asztalos és kárpitos butortelepe Budapest, Erzsébetter 18 Sas-utca sarok, I. emelet.

Schiller • • • Frigyes • • • színművei • • •

Fordította: Tomor Ferenc. Egy-egy kötet ára 1 kor. I. Wallenstein táborna. A Piccolominia. II. Wallenstein halála. III. Az orléansi szűz. IV. Stuart Mária. A messzinali menyasszony Fordította Váradi Antal M. K. 43. sz. 30 fill. Tell Vilmos. Fordította Tomor F. 1 kor. 60 fill. Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában.

Millió embernek a Schneider-féle Páfrány-tokocskák (Galandócelhajtó) adiak vissza teljes egészségüket. **Pántlika gilisztától** a páfrány-tokocskák által fájdalom nélkül (6 perc) alatt teljesen elhajtatik. E kitűnő gyógyszer nemcsak a galandócelokban, hanem gyomorban szenvedőket is biztosan meggyógyítja. A páfrány-tokocskák nem ártnak, ha a főreg nincs is jelen. Rendelésnél az életkor megjelölendő. **Egy eredeti Dobos postai utasváltót 8 korona, a pénz elileget beküldésével 7 korona használati utasítással együtt.** Egységű valódi kapható: **Schneider József gyógyszerésznél Resica, fő-utca 105.**

Hirdetmény.

Kereskedelemügyi m. kir. miniszter úr az 1901. évi február hó 22-án kelt 75993. 1900. II. számú rendeletével a díozsg-nyitra-kálcsi állami körut 15.09-15.6 szakaszán tervezett **utíthelyesés és essel kapcsolatos munkák** helyreállítását 9424 kor. 60 fill. összeg erejéig engedélyezte. A fentemlített munkák kivitelének biztosítása céljából az **1901. évi március hó 15-ik napjának d. u. 3 órájára** a nyitrai kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdették. A versenyzői ajánlatok felhívatomak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának előállítására vonatkozó ajánlataikat (az ajánlati költségvetéssel együtt) a kitűzött nap **délt 12 órájáig** a nevezett hivatalhoz a nyitrai kir. államépítészeti hivatal helyiségében beadni, mivel a későbbben éreztettek figyelembe nem fognak vétetni. Az ajánlatokhoz az általános feltételekben előírt, az engedélyezett költségösszeg (illetve az ajánlati költségvetés végösszege) 5% -ának megfelelő bantápnéz (vagy a bantápnéznek az állampénzfárná. (adóhivatalok, vámbívatatok, sóhivatatok stb.) történt letétét igazoló pénztári nyugtát) csatolandó. A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művellet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponta megtekinthetők. (Az ajánlati költségvetés nyomtatványa ivenként 4 fillérről az államépítészeti hivatalnál megszerezhető.) Kelt Nyírában, 19. évi február 18-án. **A nyitrai m. kir. államépítészeti hivatal.**

HIRDETMEYNY.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a Magyar Kir. Szabadalmazott Osztályosorsjáték (VII. sorsjáték) 6. osztályának húzása 1. évi március hó 19-ától **április 15-ig** tartatnak meg, még pedig a következő napokon: **Március 19, 20, 21, 22, 23, 26, 27, 28, 29, 30, Április 1, 3, 4, 6, 9, 11, 12, 15** A húzások mindig d. e. 9 órakor kezdődnek, és a magyar királyi ellenőrző hatóság és királyi közigazgató jelenlétében nyilvánosan történnek a húzási teremben IV., Esküdtér, bejrat a Duna-utca felől.) A sorsjegyeknek a VI. osztályra való megújítása a játéktörv. szerint minden igény külföldbeni elvesztésének terhéül 1901. március hó 12-ig eszközöndő. Budapest, 1091. március hó 3-án. **Magyar Királyi Szabadalmazott Osztályosorsjáték Igazgatósága. Lónyay. Hazay.**

Hazai Ipartermelők Ismertetője.

Ruházati ipar.

Legjobb egyenruhák, legszebb díszöltönyök, legolcsóbb liberáik, valódi olasz vivőszerek, **Tiller Mór** és **Társa** cs. és kir. udvari szállítóknál Budapest, IV., Váci-utca 35. szám.

szerűbbtől a legfinomabb kivitelig, egész bőrathuzattal, bőrbetéttel, valamint nádüléssel. Legjobb kivitel. Kizárólag saját gyártmány.

Szombathelyi magyar pamutipar, Doctor Hermann S. Szombathelyi Gyárt nyers, fehérített és színes pamutárakat.

Wolfner Gyula és társa gyapjamosó Ujpesten.

Gép ipar.

Röck István Budapest, IX., Soroksári-utca 24 és Kelenföld. Gőzgépek, gőzkazánok, szivattyúk, hűtők, jéggépek, vízmu-, gőzmu-, gőztelek, olajgyári- és borászati berendezések.

Beschner A. M. és fia, m. kir. udvari mű-erőművek, Budapest, VII. külső váci-út 119. Erőcentrumok, díszművek és szoboröntvények.

Sangerhauseni gépgyár magyarországi gyártelepe Budapest, Külső Váci-út 1443. Gyárt az összes mezőgazdasági iparok számára szükséges gépeket, főleg cukorgyári és szeszgyári berendezésekhöz.

Kühne E. mezőgazdasági gépgyára Mosonban. Főraktár: Budapest VI., Váci-körút 57/a. „Hungaria-Drill” és mindennemű gazdasági gépek.

Hirmann Ferenc fény-öntőde és ércáru Gyár Budapest, VII. Csányi-u. 9.

Miklósy-féle acélműgyár Felstuc. Gyárt mezőgazdasági, bányászati és vasuti eszközöket. Árjegyzék kérésre.

Papir ipar.

Első magyar acéltörő, tollszár-és indigo másolóipar-gyár. **Schuler József,** Budapest Gyártelep és iroda VI., Dalmok-u. 26. sz. Gyárt vegyi osztályban: Fényérzékeny negatív és pozitív másolópapírt és vízszínt. Szabadalmazott indigó és színes másolópapírt. Rajzmásolópapírt és olajlapokat. Fénymásolatok „azonna” eszközöket: egy méter negatív 1 kor. 30 fill., pozitív 1 kor. 70 fill.

Butor ipar.

Tornatermek teljes berendezését és felszerelését vidékre is, elvállal a legelőnyösebben **Seffer Antal** ipartelepe Budapest IV., Károly-utca 1, boltszám 12. (Központi városához épület). Árjegyzék kívánatra ingyen.

Hirschler-féle székgyár Budapest, VIII. Baross-utca 135. Telefon 53-12. Nagy raktár és választék minden fajta ebédülőszékben a leggy-

Agyag és üvegyipar.

Léderer Márton, Élesd (Biharm), Tüzálló (chamotte) téglák, díszteglák piros és fehér, alagsóvövek, gyári kemény téglák, francia hornyolt tetőcserép, kitűnő mész.

Hangszór ipar.

Thek Endre egyedül magyar zongoragyáros

BUDAPEST, Üllői-ut 66. szám.

hol nagy választék áll a t. közönség részére, különböző bel és külföldi fa-nemekből, német, francia és angol gépezettel a legmesszebbmenő jólállás mellett. Raktárak vidéken is.

Műszerek.

Polgár Sándor, m. kir. szab. nyert orvosi mű-és közteszerésznél. Budapest, VII., Erzsébet-körút 50. sz. jutányosan beszereszhetők „hazai” saját gyártmányu servkötők, hálegyenestartók, ortopediai-készülékek, mű-láb, műkez stb. betegápoláshoz szükséges eszközök és tárgyak. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Élelmi szerek.

Weisz Mór és Társa l. gyula cognac és likörgyár, törköly és pálinka-főzdeje Gyulán (Békes megye). Mindennemű gyümölcsből párolt szeszes italok, cognac, szivórium, likörök és rumok.

Vegyszeres ipar.

Magyar gyártmány tengerentúli termékekből prepraarit természetes pálmák, sorkoskoru palmaágakból összeállítva, paraifa és nyírfaergéből stb. különlegességek gyártása. Fodor József, Szabadka.

Bőr ipar.

Wolfner Gyula és társa bőrgyára Budapest Gyár: Ujpest. Iroda: VII., Károly-körút 3. Ló-, juh-, gépzési és kispabőr, talp-, blankbőr, hajtó-, varró- és kötőszjak, hadfelszerelési cikkek.

GRACZA GYÖRGY

AZ 1848-49-IKI MAGYAR SZABADSÁGHARC TÖRTÉNETE

Az illusztrációkat (881 kép és színnyomatu mellékletek) összeállította **KREITH BÉLA** gróf. Teljes öt díazkötésű, a budai honvédszobor dombornyomataival ellátott kötetben.

ÁRA 70 KORONA.

A nagy munkában foglalt képek a következőképen oszlanak meg:

TARTALMAZ: 338 arcképet, 22 allegorikus, 106 csataképet, 22 forradalmi képet, 26 gúnyképet, 53 hasonmást, 110 jelenetet, 39 katonai, 40 akkori látképet, 84 reliquált, 24 szenthelyet ábrázoló képet stb. Összesen 881 kép, színes műmelléklet, térképek.

KIADTA:

Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai)
cs. és kir. udvari könyvkereskedése
Budapesten, VI-ik ker., Andrassy-út 21-ik szám alatt.

Megrendelhető havi részletfizetés mellett, ugymint:

2	koronás	havi	részletfizetés	mellett	1	kötet	szállítattik	egyszerre
4	"	"	"	"	2	"	"	"
6	"	"	"	"	3	"	"	"
8	"	"	"	"	mind az 5	köt.	szállítattik	"

Ezen megrendelő-jegy kivágandó és a cszégnek beküldendő.
Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedésének
Budapesten, VI., Andrassy-út 21. sz.

Ezenmel megrendelem:
„Gracza György: Az 1848-49-iki Magyar Szabadságharc Története”

című művet 5 kötetben 70 koronáért.

Fizetendő koronás havi részletben, a szállítástól kezdve minden hol eljelen Budapesten, a cég könyvkereskedésében. Az esedékes és le nem fizetett részületeket a cégnek jogában áll költségemre postai megbízással berenni. A részletek pontos lefizetésének simulasztása esetén a mű teljes vételára azonnal esedékessé válik. A rendelés vissza nem vonható. Az első részlet a szállítással fizetendő utánvetétképen.

Név és állás: .....
Kell: .....
Lahhely: .....
Fizetendő Budapesten.

Titkos betegségek szakorvosa

gyanant, gyors, alapos és kényelmes módon biztos gyógyulást ohajtó szerzedőknél. 30 éves korbánál és magán-gyakorlati tapasztalatánál fogva legjobban ajánlható

Dr. CZINCZÁR J.

egyetem. orvostudor
gyógyít férfiaknál és nőknél foglalkozól zavarral
nőkül mindennemű bármily régi kesély

Nemi betegségeket
ugymint **hugyesófolysát, hólyag- és vizelesi bajokat, bujakóros sebeket, syphtist, onfertőzéstől** eredő ideghegyszak, a legmagasabb **bőrbetegségeket és szépséghibákat,** továbbá

Nemi gyengeségi állapotokat (impotencia) megépítő biztos eredménytel gyorsan a legújabb módon.

Rendelő-intézet: Budapest, VII., Keroposi-út 14. sz. 1. sz. L. sz.
Rendelés: délelőtt 10-4-ig, délután 6-8-ig.
Külön váróterem. Külön be- és kijárat.
Levelekre rögtön válasz.

az orvosudományi Akadémiától javallva

VÉRSEGENYSÉG   **SÁPKÓR**

ADAG: 2-6 pillula naponta.   ADAG: 1-3 kiskanál naponta.

PILULES SIROP BLANCARD

változtalanul vasjából
40, Rue Bonaparte, PARIS

FEHÉRFOLYÁS   **SKROFULOZIS**

Felöltő 9 frt, kammgarn-öltöny 14 frt, havelock egész gallérral 9 frt. Mind tiszta gyapjuból. **Rothberger Jakab** esz. és kir. udvari ruha-szállító Budapest, Váci-utca 6. szám.

Gyegeségi állapotok,

(Impotentia) ellen páratlan sikert gyógyhatásai folytán legmelegebben ajánljuk **Dr. MITZGER TIVADAR** HIRNEVES hydro-elektrotherapiai rendelő-intézetét

Budapest, VI., Teréz-körút 44. I. em.
Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán honárium teljes gyógyulás után fizethető.
Rendelés délelőtt 8-1-ig, d. u. 2-8-ig.

Ki akar pénzt!!!

magyaritani, az jót olesőn vásárolni! **Caupán 30 kr. postaköltséggel jár,** hogy bárki meggyőződést szerzhessen cipőm jősegről. Minden nädán vásárolt cipőre 9 hat jőállást vállalok, nem tetezeket saját költségem visszavozok és a penkminen lovo-nak nekül visszazodom.

Férfi víx-cipő egy daraból 3.
Férfi víx-betetes cipő erős kivitelben 3.30.
Valódi borjúbőr fűzős cipő vázson vagy filobésszel --- 4.- 5.50
Pozsokcipő orozsáknál, dupla talppal --- 4.- 5.50
--- bagariatfejjel, háromsoros talppal --- 4.- 5.50
Oroszlák, fűzős, meleg bőléssel, elegáns --- 4.- 5.50
Szálonakk fűzős cipő, gavalér forma --- 4.- 5.50
Valódi bagariatcsizma egy daraból, vihádan háromsoros talppal, jőállás mellet --- 4.- 5.50
Térdig érő posztócipő, bőrféjjel, meleg béles --- 5.- 6.50
Erdélyi daróc- (halina) eszima, csuklók bőrbőritésével, da- fődócal bétéles térdig --- 7.- 8.50
Darcó-eszima bőrféjjel, meleg kivitelben --- 7.- 8.50
Női zergo- v. borjúbőr cugos cipő, erős, meleg bőléssel --- 8.- 9.50
Pozsokcipő borjúbőrféjjel, erős kivitelben --- 8.- 9.50
Oroszlák cugos cipő, posztóvárú --- 8.50
Erdélyi posztócipő, hárszű-bőrbőritésel, prímálal szegye --- 4.- 5.50
Mérőköcs elegáns, ha harisnyában a láb talpa egy papírral rajzoltatik. Kérjen árjegyzéket több szék ábrával, melyet ingyen és bérmentve küldök.

AGULÁR DAVID fia BUDAPEST, Deák-ter 6. sz.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonorvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalattal után legmelegebben ajánlható

Dr. KAJDACSÝ,

v. cs. és k. ezredorvos.

Electrotherapial rendelő intézete

Budapest, Váci-körút 4. sz. I. em.
A legelhanyagoltabb **hugyesófolysásokat, legnyolysabb hugyhólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphtist, az énfertőzéstől** utóbajait

Elygennyűlt férfierőt

az orvosi világ által legújabbban ollyannya felkarolt és hatátsáiban páratlan sikerre

Electro-Massage vagy Psychrophor

Által, magómléseket, nőknél fehérfolyást befooskenderés nélkül, a legmagasabb bőrbetegségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött hátrgerinebajokat gyógyít a legújabb gyógy-mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.
Rendel: délelőtt 9 órástól 4 óráig; este 7-8 óráig
Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat
Külön váróterem.
Levelekre díjtalanul azonnal válaszoltatik; esetleg gyógyszerekről is gondoskodva lesz.

Polgár Sándor

m. kir. szab. nyert orvosi mű-és közteszerésznél. BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 50. Ajánlja dusan felszerelt raktárát saját gyártmányu orvos-sebészeti és betegápolási tárgyakban. Saját gyártmányu, m. k. szabadalmazt. Polgár-féle **sérvkötő,** haskötő, gúrcser elleni gumiharisnyu, orthopaidiai készülékek, műlábak és kezek stb. Valódi francia különlegességek F. Bergerand fics, párisi gyarából.
Részletes képos árjegyzék ingyen és bérmentve.

DURATOR

Honf. készítmény. Által a cipőtalp minden 3-4 hétkben egyszeri bekentésel 6-szor oly tartós és vízhatatlan lesz. **Ára 1 bádogpalacknál 1 és 2 korona.** Postán 1.20 kor. beküldése után bérmentve. Kapható a legfőbb drogéria, fűszer- és cipőkereskedésben.
Főszétküldés: **DURATOR-gyár.** Budapest, Lipót-körút 1/b. szám. Vízszelétárusítók kerestetnek. Honf. készítmény.

INGYEN TIZ KORONA FRANKÓ

az osztrák-magyar monarchiába,

Boszniába és Herzegovinába.

LESSNER D. áruháza Bécs, VI.

Hogy a bevásárlás mindenkinek a nagyvárosban, direkt a forrásnál, lehetővé tétessék, elhatározta a rég fennálló divatarúház

Lessner D. Bécs, VI., Mariahilferstr. 81-83.

hogy minden áru, illetőleg minden megrendelés, mely legalább **tíz koronát** meghalad, bérmentve küldetik meg; ez oly kedvezmény, mely tekintve a legolcsóbban számított árat, **verseny nélkül** áll.

Toilettek, konfekciók, kalapok, gyapjuszövetek, selyemszövetek, mosószövetek, vászonárak, fehérneműk, szőnyegek, függönyök stb. stb. **mind bérmentve a házhoz szállítva.**

Képes árjegyzék a fentnevezett cikkekről az 1901. időnyre, ingyen és bérmentve küldetik.

Emmerich
kávé-
pörkölők

Magyarországban a legismertebbek és legkisebb használtak, mert munkaképességükkel a legjobbaknak bírónyulnak.

SZÁLLÍTHATÓ 3, 5, 8, 100 kgr. Útirtalom nagyságban.

Kész és készüenne. Legjobb azekétek szab. gyorspörkölőkük kintivel, páramentesen pörkölnek és páramentes hűtlenek.

Előnyös azok gyors pörkölők készítése. — Munkagyors kávé-, főzör-, gyógyfű- stb. örök.

Több mint 44.000 darab készült.

Emmerich gépgyár és vasöntő
van Gölpen Lensing & von Gimborn
EMMERICH, RHEIN.

Fontos sérvbajosoknak.
SZENZÁCIÓSTALMÁN

Egy nagy találmány sem lett oly általánosan jónak elismerve, mint a Follitzer által feltalált orv. és kir. szab. **gyógyeszközök.** Ezen sérétköd okozó a többi sérétködök feletti a következők: 1. nem gyakorol kellemetlen nyomást. 2. Ugy áll, mint nappal hordintó. 3. A peloták oly módon állomálnak a sérétk. és sérétk. utáni kellemetlen helyzetet előidéző és így a sérétk. okozása lehetetlen. 4. A biztonsági öv felállításával pedig a sérétköd lecsuszása meg van akadékosztva. Céljességét nem egy bel- és külföldi orvos tekintély ismerteti el. Használhatóságát bizonyítja továbbá azon számos közéleti és bánlyaláírások, mely a világ minden tájáról (Német, Orosz, Francia, Olasz, Törökország, Amerika, India stb.) hozzáuk beérkeztek, s melyek a t. vevőknek mindenkor rendelkezésükre állanak.

Célzottságát mellét az árak mértékelték.

Egyárlata ára 7 és 10 fr. Kétoldala 10 és 16 fr.

Gyermeknek a fölvető oldalsó.

Rendelésnél a test bőrére kérészt centiméterekben, továbbá, hogy a sérétk. jobb, bal, vagy mindkétoldala-e.

Nagy raktár továbbá valódi angol és francia acélgyörg sérétködökben, bakok, köldököt, irrigator, mindennemű méhfeszközök, görögcsésárnyak, hágyógyeszközök, légpárnák, agybetétek, hajhajtogatók és minden a szaknába végo cikkekben.

Egyedüli képviselőg valódi angol és francia

GUMMI-különlegességekben.
Postal megbízásokat, rendelvényeket pontosan és tükörlés mellett legordonasabban utávével eszközöl.

POLLITZER MÖR és FIA
cs. és kir. szabad. orthopediai kútszerek
Budapest, Deák Ferenco-utca 10. — Alapítvánnyal 1858
KIVÉTELESEN kivánsára zárt borítékban bérmentve küldünk
Egy árú címre ügyelni tessék. E/

Utánzás miatt ügyeljenek pontosan a **SCHAFFER ROZA** névre.

Szépség gazdagság, Szépség hatalom.

Ezt a legnagyobb kincsét elérni eddig egyedül csak **Mme ROSA SCHAFFER**, szerb kir. udv. és kamarai szállítónő, BECS, I. Graben 14. által feltalált és használt szépségesszereknek sikerült.

Poudre ravissante ca. kir. és kir. szab., próbáltá, nélkülözhetetlen, a bőrt valódi fehérré teszi, csodálatos zománcot ad, eltüntet a lérkötések, és a himlőhályok és aranyagylek is, elsimítja a ráncokat, összehúzza a rossz kenőcsök által támasztott likácsokat, és minden bőrtökeltől, fiatalia, majdnem átlátszóvá tesz. Ez az egyedüli poudre, melynek használata után mosakodni lehet, a nélkül, hogy szemécske hatása a bőrtől eltűnne. Egy karton ára 2.50 és 1 fr. ártízdekkel fiatalit, a bőr ruganyos marad és ránc nélkül és ostonde minden bőrtökelt kellemesen használja. Egy üvegy 1.50, megörzi a bőr üdőségét, erősíti és a legkínzóbb, biztos hatású toaletté-viz. Egy üvegy 2.50.

a párisi és londoni 1897. évi nemzetközi kiállításon a nagy aranyéremmel lett kitüntetve.

Mind e szerem csodálatos hatásért teljes kezesességet vállalok. Számítatlan köszönet és elismerő-levél betekinthető a legmagasabb körökől és csak diszkrecióból nem közlöm őket.

Főraktár: Rosa Schaffer, Bécs, I. Graben 14.
Kapható Budapesten: Török József gyógyszerárban, Király-utca 12. és az Egger-féle a „Nádorhoz” című gyógyszerárban, Váci-körút 17.

IEBE sagra-bora

hitűnő, könnyű székelést előidéző emésztőszer. — Biztos, kellemes hatás!

Anaemin

felülmulhatatlan vérszegénységben és sárgaságban szenvedő személyeknek.

Vasfelvételnél emelkedő étvágy!

J. Paul Liebe Tetschen a E.

Nincs ember ki a KHINAI

események iránt nem érdeklődnek! Egész kínait s annak népét ismertető gyönyörű könyv jelent meg a napokban Cholnoky Jenőtől

Sárkányok országa
cim alatt 200 eredeti képpel.

Kapható Köves Béla könyvkiadóhivatalában Veszprémben. — Fűzve 10, diszkótésben 13 kor-ért utánvét vagy az összeg beküldése ellenében.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAP, PAP, PAP

1 szeszáltható vasgyörg 8 db	1 acél sodrony ágybetét	6-
1 kivehető matraca	1 temperált matrac	4.50
1 rouge paplan	1 afrique	5-
1 . . . prima	1 afrique	12.-
1 oechmir paplan	1 ablak kárpit függöny	8-
1	1	1.50
1 atlasz cachmir	1	4.50
1 selyem atlasz paplan	1 agy, 1 asztalterítő bouret	5.50
1 fodros selyem atl. papl.	2 . . . . . gyapjú	12.-
1 jó vízson paplan lepedő	1 nagy szobaszőnyөг	2.50
1	1	5.80
1	1 ágytelke L	0.85
1	1	1.50
1	1	4.50
1	1	7.50

GICHNER JÁNOS
paplan, matrac, és kárpitosárny gyáros, szőnyөг, függöny, vasbutor stb. nagy raktár.

Budapest, VII., Erzsébet-körút 20.
Árjegyzékét kivánsára ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközölhetők, nem tetsző árak kiecséreltetnek, vagy a pénz visszazáratik.

Nélkülözhetetlen, felülmulhatatlan, hatása csodatartatlan!

Világeikk. Kivétel minden országba.

CHIEF-OFFICE 48. BRIXTON-ROAD. LONDON S. W.
A legmegbízhatóbb, legjobb s az egész világon híres és keresett háziaszer

Thierry A. gyógyszerész balzsama

Felülmulhatatlan mindenféle mell, tüdő, máj, gyomor s általában belső bajok ellen. Külsőleg alkalmazva a legsikeresőbb

seb-balzsam.

Csak akkor valódi, ha a minden művelt államban beajástromozott, zöld színű **apóoa-védjeggyel** és a záró token cégjelzéssel van ellátva. Évi termelés kimutathatólag 6 millió palack.

Thierry A. centifolia-kenőcse

(egyvezetett oszda-tr), sebeknél felülmulhatatlan szivó és gyógyító hatású. Az operációkat többnyire feleslegessé teszi. E csoda-irral egy régi 14 éves, gyógyíthatatlannak tartott csonttörés, újában pedig egy 22 éves, súlyos rákserző baj meggyógyult. Antiseptikus hatása, gyorsan enyhítőleg és csillapítólag hat, rövid időn belül teljes gyógyulást eredményez. A legbelső gyulladáskor és sebeknél. Továbbá gyorsan lágyító és szövetelő és biztosan meggyógyítja a még olyan mélyre behatolt blgóna festséket. Egy üvegy bérmentve 1 koronára 80 fillér, csak készpénz ellenében. Nagybör rendelésnél olcsóbb. Kimutatható évi termelés 100,000 üvegy.

Mindkét háziaszerrel egész levlétáras kiváló eredeti bizonyítványok állanak rendelkezésre a világ minden országából. Utánzásoktól óvakodni kell és szigorúan ügyelni a legérett bejegyzett ezen cég-jelzésre: **Apotheke zum Sohtenspiegel des A. Thierry.** Ahol raktár nincs, senki ne hagyja magát bevesélni állítólag hasonló értékű, de valójában értéketlen készítmények megvásárlására, hanem rendeljen közvetlen az alábbi címre:

Apotheker A. THIERRY'S FABRIK in Pregrada, bei Rohitsch-Sauerbrunn.
(Az osztrák hivatalnok-egyetel szállítója.) (Contractor of the War-Office and the Admiralty, London.)
Kapható TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerárban Budapesten.

Oh jaj!

Éljen!

Kérek kitudó mellpasztillából három nagy dobozzal. Karlsruhe, Weisser Löve, 1900. április 28. Festetich Schaffigolsch grófné.

Köhögés, rekedtség ellen gyors és biztos eredményvel használja mindenki Egger Mellpasztillait

Doboz: 1 kor és 2 kor. Próbadohoz 50 fillér. Fő- és széküldési raktár **NÁDOR-gyógyszertár.** Budapest, VI., Váci-körút 17.

Megfojt ez az átkozott köhögés!

EGGER-mellpasztilla csakhamar megszabadított!

